

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 526

Poznań, czwartek dnia 17 listopada 1932

Rok XXVII

Poznań, 16 listopada.

Znaczenie konfliktu na Dalekim Wschodzie

Istnieją dwie ważne przyczyny, dla których konflikt na Dalekim Wschodzie już od szeregu miesięcy przykuwa do siebie uwagę sfer politycznych całego świata. Najpierw więc sprawa mandzurska stała się kamieniem probierczym wpływu, jaki na regulowanie stosunków międzynarodowych wywiera i może wywierać Liga Narodów, oraz różne umowy w rodzaju paktu Kellogga. Poza tem spór chińsko-japoński swymi oddziaływaniami zahacza o wszystkie wielkie problemy polityki światowej. Brzmienie to nieco paradoksalnie, ale niema prawie kraju, któryby w nim bezpośrednio lub pośrednio nie był zainteresowany.

Ci, którzy ludzili się, że Liga Narodów i pakt Kellogga mogą w decydujących momentach poważniej zawazyć na szali wypadków, doznali przykrego rozczarowania. Pakt Kellogga nie zapobiegł krwawym walkom, które toczyły się przez czas dłuższy na terenie Mandżurji i Szanghaju, a Liga Narodów, która podjęła akcję pośredniczącą, znalazła się w ślepej uliczce.

Wyloniona przez Ligę w marcu r. b. t. zw. komisja Lyttona, złożona z przedstawicieli Anglii, Francji, Włoch, Niemiec i Stanów Zjednoczonych, przeprowadziła rozległe badania na miejscu konfliktu i opracowała raport, mający doprowadzić do pacyfikacji stosunków. W raporcie tym, którego treść znana jest w ogólnych zarysach, komisja wypowiada się przeciw przywróceniu dawnego stanu rzeczy, który doprowadził do wystąpienia Japonji, ale zarazem uznaje zwierzchnictwo Chin nad Mandżurją, zalecając tylko nadanie temu krajowi bardzo daleko idącej autonomji.

Tymczasem jednak samo życie przekreśliło zalecenia komisji Lyttona, zaim w ogóle stały się one przedmiotem obrad przed forum Ligi Narodów. Oto bowiem rząd japoński nie tylko odniósł się negatywnie do raportu komisji, ale już w trakcie jej urzędowania stworzył cały szereg faktów dokonanych, obalających podstawy ewentualnego kompromisu. Przedewszystkiem więc zorganizował w Mandżurji osobne „państwo”, uznał jego suwerenność i obsadził swymi zwolennikami całą jego administrację, zrywając zarazem wszelkie związki polityczne i gospodarcze, łączące dawną prowincję mandzurską z Chinami.

W Genewie zdają sobie dobrze sprawę z tego, że Japonja ze swego stanowiska nie ustąpi. Wszak niedawno delegat japoński w Lidze Matsuoka powiedział wyraźnie: „Nie idziemy do Genewy usposobieni wojowniczo, gdyż nie ma już nic takiego, o coby trzeba było mówić. Nowe państwo mandzurskie jest faktem, a jego rząd został uznany przez Japonję”.

To też zbierający się w tych dniach komitet Ligi Narodów, mający zająć stanowisko wobec raportu komisji Lyttona, znajdzie się w niezwykle trudnej, wręcz dramatycznej sytuacji. Niemniej trudne będzie zresztą położenie poszczególnych państw, zaangażowanych w rozstrzygnięcie sprawy. Tak np. Francja będzie musiała znaleźć jakieś stanowisko pośrednie między swą polityką, zmierzającą do podtrzymywania presteżu Ligi, a poparciem, udzielonem rządowi tokijskiemu.

Najprościej jeszcze przedstawia się sytuacja dla Stanów Zjednoczonych, które dają systematycznie do izolowania Japonji na terenie międzynarodowym, w czem raport Lyttona idzie im częściowo na rękę. Z drugiej strony Anglja wyraźnie występuje przeciw polityce amerykańskiej. Dzienniki londyńskie stwierdzają, że raport komisji

Papen szuka wyjścia z trudnej sytuacji

Zaproszenia na konferencję przedstawicieli opozycyjnych ugrupowań — Odmowa socjal-demokratów — Zastrzeżenia bawarskiej partji ludowej

Berlin, 16. 11. (PAT.) Niespodziewane zwrócenie się kancl. Papena z zaproszeniem na konferencję do przedstawicieli socjal-demokratów przyjęli niemiecko-narodowi z wyraźnym niezadowolaniem. Podkreśla się, iż ten krok kanclerza nie da się pogodzić z poprzednimi jego zamiarami prowadzenia rokowań w celu stworzenia koncentracji narodowej.

W kołach socjal-demokratycznych upatrują w poczynaniach kanclerza zamiaru, zmierzającego do tego aby w razie ogólnego niepowodzenia rokowań mógł Papen powołać się na argument, iż uczynił wszystko dla osiągnięcia porozumienia co ułatwiłoby mu stanowcze zerwanie z Reichstagiem. Socjaliści nie przyjęli zaproszenia.

Odbyło się również posiedzenie kierownictwa bawarskiej partji ludowej w Monachjum i zajmowało się pogłoskami, że rokowania Papena z przywódcami partji prowadzone są tylko dla zachowania pozorów przed rozwiązaniem Reichstagu, nim zdoła on się zebrać. Zarząd doszedł do przekonania, iż gdyby poza temi wiadomościami kryły się istotne zamiary poważniejszych czynników politycznych — bawarska partja ludowa przeciwstawiłaby się kategorycznie tego rodzaju polityce i przystąpiła do skoncentrowania wszystkich lojalnych sił w narodzie niemieckim.

Komunikat biura „Conti” utrzymuje,

że, iż w berlińskich kołach politycznych panuje przekonanie, że nie należy oczekiwać w ciągu bież. tygodnia zasadniczych decyzji, zwłaszcza, iż kanclerz zamierza w drugiej połowie

Stanowisko narodowych socjalistów — Czy dojdzie do spotkania kanclerza z Hitlerem?

Berlin, 16. 11. (PAT.) Według informacji prasy, kanclerz wystosował zaproszenie do kierownictwa partji narodowo-socjalistycznej. Nie nadeszła jeszcze jednak odpowiedź na to zaproszenie.

W czwartek oczekiwany jest przyjazd Hitlera do Berlina, wątplić należy wszakże, czy dojdzie do spotkania pomiędzy nim, a Papenem. Wyrażona przez Hitlera gotowość nawiązania kontaktu z miarodajnymi czynnikami Rzeszy interpretowana jest nadal jako chęć konferowania jedynie z prezydentem Hindenburgiem.

W kołach politycznych liczą się z możliwością, że do przeprowadzenia rozmów z Papenem upoważniony zostanie przewodniczący Reichstagu Goering i pos. Frich.

Berlin, 16. 11. (PAT.) Rozmowy Papena z przywódcami stronnictw poprzedziła wizyta na zamku w Hohenthurm w Saksonji, dokąd w drodze powrotnej z Dreżna kanclerz udał się na zaproszenie hr. Alvensleben, jednego z wybitnych członków „Herrenklubu”. W kołach politycznych oczekują, że rozmowy w Hohenthurm zaważą

tygodnia, po naradach z Centrum, bawarską partją ludową i socjal-demokratami, odbyć szereg wizyt u rządów południowo-niemieckich krajów związkowych.

decydująco na dalszym biegu wypadków politycznych. Wskazuje się, że hr. Alvensleben bawił w ostatnich dniach w Monachjum, gdzie prowadził z Hitlerem rokowania, mające przygotować spotkanie między kanclerzem, a przywódcą narodowych socjalistów.

Zywo komentowany jest artykuł Grzegorza Strassera, ogłoszony w prasie narodowo-socjalistycznej, w którym zawiera się aluzja do prezydenta Hindenburga, aby „przerzucił most do Niemiec narodowo-socjalistycznych”. Strasser żąda dopuszczenia narodowych socjalistów do władzy podtrzymując dawny postulat swej partji oddania bez zastrzeżeń całej tej władzy Hitlerowi.

Hitler tchórzem

Lipsk, 16. 11. (PAT.) W kołach nacjonalistycznych wielką sensację wywołało nagłe wyrzeczenie się narodowego socjalizmu przez autora głośnej w Niemczech książki „Hitler na froncie”, niejakiego Menda. Przyczyną opuszczenia szeregów partji była odmowa audjencji u Hitlera.

Mend publikuje obecnie list otwarty, w którym przyznaje publicznie, że gdyby świadomie nie przemleczal licznych wypadków tchórzostwa frontowego, Hitler nie mógłby uchodzić za bohatera i niewątpliwie ignorowany byłby przez milionowe rzesze dzisiejszych zaślepionych wielbicieli.

„Manja wielkości — pisze Mend — może skończyć się dla Hitlera katastrofą”.

Konflikt chińsko-japoński

Dublin, 16. 11. (PAT.) Prez. de Valera wyjeżdża 16 b. m. do Genewy, gdzie będzie przewodniczył zgromadzeniu Ligi Narodów, zwołanemu w celu rozpatrzenia konfliktu japońsko-chińskiego i zajęcia stanowiska w sprawie odpowiedzi japońskiej na raport komisji Lyttona.

Otwarcie parlamentu

Bukareszt, 16. 11. (PAT.) Nastąpiło otwarcie sesji parlamentarnej przy zachowaniu zwykłego ceremonjału.

Króla, który przybył w towarzystwie woj. Michała w otoczeniu członków rządu przyjęto długotrwale owacją. Sejm i senat łącznie wysłuchaly orędzia królewskiego.

Konferencja ekonomiczna

Londyn, 16. 11. (PAT.) Prasa angielska ogłasza wyraźnie inspirowane notatki, wskazujące na to, że międzynarodowa konferencja ekonomiczna niestety nie zbierze się prawdopodobnie wcześniej niż dopiero w kwietniu.

Dzienniki wskazują na to, że Mac Donaldowi zależy, aby konferencja zebrała się już 5 grudnia i po formalnem otwarciu oraz wygłoszeniu oficjalnych przemówień odroczyła się do 22 grudnia. Tego planu brytyjskiego nie zaakceptowali eksperci, którzy swoją rolę źle zrozumieli i zamiast ułożyć porządek dzienny, zajmują się rzeczowo zagadnieniami.

Przeciw ograniczeniu autonomji szkół akademickich

Senat i grono profesorów politechniki warszawskiej wypowiedzieli się przeciw projektowi rządowemu

Warszawa, 16. 11. (Tel. wł.) Senat i grono profesorów politechniki warszawskiej wypowiedzieli się na wczorajszym zebraniu przeciwko pro-

jektowi ustawy, ograniczającej autonomję uniwersytecką.

Sprawa ta będzie rozpatrywana na posiedzeniu senatu i grona profesorów uniwersytetu warszawskiego. (w)

Lyttona nie może być podstawą rokowań, gdyż rozwój wydarzeń zabardzo już wyszedł poza jego ramy, i opowiadają się za uznaniem przez Foreign Office nowego państwa mandzurskiego.

W ten sposób jednak wchodzimy już w drugą część zagadnienia — w związku, zachodzące między konfliktem mandzurskim, a wielkimi problematami międzynarodowymi doby obecnej. Na plan pierwszy wybija się tu stanowisko Rosji i Stanów Zjednoczonych.

Sowiety wykazują zrozumiałe zaniepokojenie akcją japońską na Dalekim Wschodzie, gdyż akcja ta w dalszych konsekwencjach godzi w ich najżywniejsze interesy. Z drugiej jednak strony dzieło rozbudowy gospodarczej, absorbujące wszystkie siły Z. S. S. R., nie pozwala ostrożnym politykom moskiewskim na zajęcie jakiegokolwiek stanowczego stanowiska wobec poczynania Japonji. Japonja zaś, zagrożona przez Stany Zjednoczone, narazie również unika wystąpień, mogących doprowadzić do bezpośredniego konfliktu z Rosją, choć ani na chwilę nie ustaje w swych wysiłkach, zmierzających do stopniowego wchłonięcia Mandżurji. Nie dziwnego, że w tych warunkach doszło do nawiązania bezpośrednich rokowań między obu państwami, które prowadzi poseł japoński w Moskwie Hoki Horata, bawiący obecnie w Tokio, i tamtejszy poseł sowiecki Trojanowski. Celem tych rokowań ma być za-

warcie paktu o nieagresji, oraz szeregu układów gospodarczych. Podobno mają one iść w kierunku udzielenia Japonji prawa eksploatacji złóż naftowych i lasów na Kameczatce oraz w kierunku odkupienia przez Japonję od rządu sowieckiego całej kolei wschodnio-chińskiej. Wzajemian za te ustępstwa Sowiety miałyby otrzymać tylko szereg udogodnień na tej kolei, nadto zaś Japonja zobowiązałaby się do dostarczenia Rosji maszyn i różnych urządzeń technicznych, potrzebnych do realizacji „piatiletki” na Syberji.

Podobno rząd japoński zabiega też o to, by Sowiety jeszcze przed zebraniem się Rady Ligi poparły stanowisko Japonji przez oficjalne uznanie niepodległego państwa mandzurskiego.

Z wszystkich tych wiadomości niektóre dzienniki polskie i zagraniczne wyciągają wniosek, jakoby zanosilo się na utworzenie jakiegoś bloku sowiecko-japońskiego, frontem swym zwróconego przeciw Europie i Stanom Zjednoczonym. Są to wnioski przedwczesne i bardzo dowolne, gdyż — jak już wspomnieliśmy — główną przyczyną rokowań rosyjsko-japońskich jest sytuacja gospodarcza Sowieców, zmuszająca je do czasowych ustępstw na innych terenach.

Natomiast, jak się zdaje, rozwój wypadków idzie w kierunku ostrego zatarciu między Japonją, a Stanami Zjednoczonymi.

Armia nowoczesna

Cała Polska śledziła z największą uwagą dyskusję, jaka toczyła się w kołach rządzących Francją na temat nowych jej projektów rozbudowy. Co prawda zatarg gen. Weyganda i marsz. Petain z ministrem Paul Boncurem został zlikwidowany, nie mniej zastrzeżenia gen. Weyganda zwróciły ogólną uwagę na doniosłość omawianych spraw. Któż bowiem lepiej od niego potrafi określić minimum pogotowia wojennego Francji, potrzebnego dla zabezpieczenia pokoju europejskiego...

Ostatecznie Izba Deputowanych przyjęła zasady projektu kompromisowego, redukującego czas trwania służby wojskowej dla wszystkich rodzajów broni. Wątpić jednak należy, by jakikolwiek program tego rodzaju uzyskał obecnie rozwiązanie praktyczne, gdyż jest on uzależniony od pewnych międzynarodowych gwarancji bezpieczeństwa i przyjęcia kontroli, uprawnionej do realnego badania stanu uzbrojeń. Na to nie zgodzą się Niemcy, których zła wola nie ulega żadnej wątpliwości.

Wystąpienie Herriota w izbie deputowanych w obronie zaatakowanej przez komunistę Polski przyjęła polska opinia społeczna z największym uznaniem. W umysłach naszych pozo stała jednak pewien niepokój, a wywołuje go dążenie części narodu francuskiego do porozumienia z Niemcami wbrew ich napastniczemu zachowaniu i ostrzeżeniom gen. Weyganda.

Szczegółów dyskusji nad projektem dalszego rozbudowania Francji nie znamy, ale stanowisko ogólne gen. Weyganda da się ustalić po zaznajomieniu się z jego poglądami na zadania armii nowoczesnej, wypowiedzianymi świeżo w artykule „L'armée contemporaine” („Armia współczesna”). Po znać je powinna również cywilna część społeczeństwa polskiego, uczestnicząca w obronie państwa i ustalająca przez swych przedstawicieli budżet wojskowy. Wysoki autorytet Weyganda da nam niejedną cenną wskazówkę.

„Przeznaczeniem armii nowoczesnej — stwierdza generał — jest zdolność do walki zwycięskiej w każdej chwili dla zapewnienia bezpieczeństwa państwa”. Wymaganie to znajduje się w zasadniczej sprzeczności z zamiarem dalszego skrócenia służby w szeregach poniżej jednego roku. Zamiar ten uniemożliwi przygotowanie licznego, a ważnego personelu technicznego, u-

trudni niezmiernie szkolenie zespołów

Nader cenne są uwagi co do stosunku pomiędzy żywą siłą armii a techniką nowoczesną, co dotychczas nie jest jeszcze ustalone. Generał podkreśla pierwszorzędne znaczenie posiadania techniki. Zapewnić ona winna walczącemu opiekę, wzmocnić ich siłę i ruchliwość. Ale armia musi się bić z tym materiałem, jaki w danej chwili posiada. Otóż naród o tendencjach zachępnym ma zawsze inicjatywę wywołania konfliktu zbrojnego w chwili dla siebie najbardziej pod względem technicznym dogodnej. Armia zaś narodu pokojowego nie jest nigdy pewną chwilą wybuchu wojny. Powinna zatem być stale wyposażona w wypróbowany już sprzęt bojowy.

Z wyposażeniem technicznym związane są ściśle sprawy potrzebnych kredytów. Armia musi być zaopatrzona w konieczną ilość sprzętu bojowego, nie tylko na pierwszy okres walk, ale i na cały czas wojny. Zużycie materiału na wojnie jest olbrzymie. Pracę tę powinni wykonywać fachowcy o umyśle organizacyjnym, technicy, stykający się z realizmem chwili. Nie wolno jednak zapominać o przyszłości. Nie należy skąpić środków na stałe studia nad nowymi wynalazkami, które muszą prowadzić umysły twórcze.

Całą potęgą materialną kieruje człowiek. Armia nowoczesna bardziej niż kiedykolwiek potrzebuje wodzów, obdarzonych duszą i wiedzą. Dusza da im wiarę, która budzi i podtrzymuje w armii płomień życia. Wiedza wywołuje decyzje zdrowe i szybkie, oparte na studiach i namyśle; genialne improwizacje są rzadkie.

Nie może również armia obejść się bez personelu wyszkolonego i oświeconego. Na wszystkich stopniach hierarchii potrzebne są siły moralne, wartość zawodowa i zdrowie fizyczne. Im krócej trwa służba w szeregach, tem wyżej musi stać personel dowodzący. Stare cnoty żołnierskie — patriotyzm, karność, odwaga — są dzisiaj jeszcze bardziej potrzebne do wywalczenia zwycięstwa, niż dawniej.

Polska pamięta dobrze wspaniałe zwycięstwo 1920 r., osiągnięte dzięki o budzeniu się ducha narodu. Słowa więc gen. Weyganda padają na wdzięczny grunt. W tym kierunku przedewszystkiem winna dążyć praca armii i społeczeństwa.

E. DE HENNING-MICHAELIS,
generał.

Nowe prawo o stowarzyszeniach

VI. Postanowienia karne i inne

Prawo o stowarzyszeniach przewiduje jako karę, stosowaną w postępowaniu karno-administracyjnym, a więc wymierzaną przez powiatowe władze administracji ogólnej z prawem odwołania się do sądu okręgowego, wyłączenie karę grzywny w wysokości do 500,— zł. Karą tą zagrożone jest przekroczenie następujących postanowień o stowarzyszeniach:

1. założenie zwykłego stowarzyszenia bez zgłoszenia go powiatowej władzy administracji ogólnej,
2. rozpoczęcie działalności stowarzyszenia zwykłego przed upływem czterotygodniowego terminu względnie przed stwierdzeniem, iż niema zastrzeżeń co do jego założenia,
3. zaniechanie doniesienia w ciągu dwóch tygodni od rozpoczęcia działalności składu zarządu, miejsca zamieszkania członków zarządu i adresu lokalu stowarzyszenia,
4. zaniechanie zawiadomienia powiatowej władzy administracji ogólnej o założeniu oddziału stowarzyszenia zarejestrowanego,
5. zaniechanie doniesienia powiatowej władzy administracji ogólnej o terminie, miejscu i przedmiocie walnego zebrania względnie posiedzenia zarządu stowarzyszenia zarejestrowanego, jeżeli istnieje obowiązek takiego zawiadomienia.

Oprócz tego taką samą karą zagrożone jest niezastosowanie się zarządu stowarzyszenia do zawezwania przedłożenia lub powziętej uchwały albo okazywania powiatowej władzy administracji ogólnej spisu imiennego członków, akt, ksiąg i dokumentów stowarzyszenia, jak też niezłożenie na piśmie żądanie władzy przez zarząd zarejestrowanego stowarzyszenia sprawozdania z działalności oraz rachun-

kowego za ubiegły okres sprawozdawczy.

Jedną z najważniejszych kwestyj dla życia naszych stowarzyszeń będzie sprawa dostosowania obecnie obowiązujących statutów istniejących stowarzyszeń do przepisów nowego prawa o stowarzyszeniach, albowiem przepisy te będą miały zastosowanie do stowarzyszeń istniejących w chwili wejścia w życie prawa o stowarzyszeniach, a więc dnia 1 stycznia 1933 r. W tym względzie postanawia prawo o stowarzyszeniach, że minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami drogą rozporządzeń określi bliżej sposoby przystosowania tych stowarzyszeń do wymagań niniejszego prawa. Jak również sposoby załatwienia spraw będących w toku postępowania w chwili wejścia w życie niniejszego prawa.

Spółdzielnie, istniejące w chwili wejścia w życie niniejszego prawa, jeżeli uprawiają działalność kulturalną, mają obowiązek w ciągu 3 miesięcy zgłosić powiatowej władzy administracji ogólnej dane, wymagane przy zgłoszeniu zwykłego stowarzyszenia.

Niesłychane prowokacje „Deutsche Rundschau”

Główny organ Niemców polskich, bydgoska „Deutsche Rundschau” w artykule wstępnym p. n. „Poiniki z przodu i z tyłu” w niesłychany wprost sposób atakuje wystawienie pomnika Serca Jezusowego w Poznaniu.

„Deutsche Rundschau” posuwa się do insynuacji, że pomnik Serca Jezusowego jest świadectwem obłudy i krwiożerczych zamiarów narodu polskiego. z przodu bowiem pomnika znajduje się posąg Chrystusa, symbol pokory, wdzię-

czności i pokoju, z tyłu zaś uzbrojone „postacie wojowników”, będące sybolem wojny.

Świadectwem tego samego „ducha” obłudy i wojowniczości ma być, zdaniem pisma niemieckiego, pomnik Henryka Sienkiewicza w Bydgoszczy — i to dlatego, że Sienkiewicz był autorem „Krzyżaków”, dzieła, które „jednostronnie i niesprawiedliwie, w najciemniejszych barwach przedstawiło niemiecki Zakon Krzyżacki”.

Nasuwa się pytanie: jak długo jeszcze dziennik niemiecki będzie w tak czelny sposób prowokował społeczeństwo polskie?

„Strzelec” jako pośrednik

Prasa prowincjonalna ogłasza na stępujące pismo, rozsyłane przez „Strzelca” sferom przemysłowym i handlowym na Pomorzu:

„Powiatowy zarząd Zw. Strzeleckiego w Śremie.

„Śrem, dnia 4 listopada, 1932 r.

„P. T.

„Dział handlowy Pow. Związku Strzeleckiego zwraca się do WPana z uprzejmą propozycją powierzenia zastępstwa wyrobów WPana na teren woj. poznańskiego.

„Nadmieniamy, że w pierwszym rzędzie stoimy w kontakcie handlowym z formacjami wojskowymi spółdzielni wojskowymi, szpitalami i t. p.

„Dzięki niewątpliwym stosunkom w wyżej wspomnianych sferach, jesteśmy w stanie sprzedawać wyroby WPana w rentującą się ilość.

„Jeżeli propozycja nasza WPanom odpowiada, prosimy uprzejmie o przesłanie warunków współpracy, cenników, wzorów i t. p.

„Z poważaniem

„(—) Bolesław Matysiak.”

Źródła subwencyjnej „bezinteresowności” najwidoczniej wysychają skoro „Strzelec” ucieka się do tego rodzaju kwesty.

Masoneria a młodzież

(KAP.) Na kongresach światowej ligi masonskiej niejednokrotnie już poruszano sprawę ustosunkowania się wzajemnego masonerii i młodzieży. Na kongresie w Wiedniu (1928) ustanowiono nawet specjalną sekcję dla badania tej kwestji. Sekcja ta zajęła się rozpatrywaniem sprawozdań o ruchu młodzieży, nadesłanych z Francji, Niemiec, Polski, Austrii, Holandji, Szwajcarii, Czechosłowacji oraz Stanów Zjednoczonych. Wyniki tych badań nie zostały opublikowane. Kwestja młodego pokolenia i jego stosunku do masonerii zawsze była sprawą pierwszorzędnej znaczenia dla czynników kierowniczych, zasiadających w lożach masonskich.

Obecnie w Niemczech założone zostały specjalne związki pośród młodzieży uniwersyteckiej, mające na celu zjednywanie jej dla masonerii. Niedawno ukazała się nawet odezwa takiej nowej loży, powstałej w Bonn n. R., w której ta nowo utworzona placówka zawiadamia wolnomularzy oraz sympatyków o swym istnieniu, prosząc jednocześnie o zainteresowanie się zarówno moralną jak materialną stroną tej imprezy.

Również masoneria polska wyciąga macki na naszą młodzież akademicką, choć bez większego powodzenia.

„Numerus clausus w szkołach akademickich”

Ukazała się broszura p. dr. Wacława Komarnickiego, prof. uniwersytetu wileńskiego, p. t. „Numerus clausus w szkołach akademickich”. Cena wynosi 1 zł. Skład główny w biurze Obozu Wielkiej Polski w Warszawie, Złota 5. Każdy, kto się interesuje stosunkami w wyższych uczelniach, powinien się z tą broszurą zapoznać.

Stronnictwo Narodowe

Koło Łazars

Miesięczne zebranie odbędzie się w środę, 16 b. m. o godz. 20 w sali p. Przybylskiego Rynek Łazarski. Referat na temat „Preliminarz budżetowy państwa na rok 1933-34” wygłosi p. poseł Józef Kawecki.

O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Koło Dębice

Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, 17 b. m. o godz. 20 w sali p. Buksińskiego z referatem p. Romana Kończala.

O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Dalsze rozwarcie nożyc

Ze strony czynników rządowych lansowane są ostatnio poglądy, iż nałożenie kryzysu maleje, ale rzeczywistość wygląda w świetle cyfr inaczej.

Według ostatnio opublikowanych danych Instytutu Badania Konjunktury, wskaźnik cen hurtowych artykułów sprzedawanych przez rolników, wynoszący w sierpniu 44.6, we wrześniu spadł na 43.8, wskaźnik zaś wytworów przemysłu rolnego spadł z 106.5 na 96.4. Jednocześnie wskaźnik cen artykułów nabywanych przez rolników wynosił we wrześniu 79.5 (w sierpniu 80.8). Przyjmując więc pod uwagę cyfry względne, nastąpiło dalsze pogorszenie się sytuacji rolnictwa. Jednocześnie ceny najważniejszych dla rolnictwa artykułów monopolowych (sól, tytoń) oraz ceny artykułów skartelizowanych utrzymały się na dotychczasowym wysokim poziomie.

Tak więc we wrześniu nastąpiło, wbrew zapowiedziom rządowym, dalsze rozwarcie nożyc.

Sąd Najwyższy uchylił wyrok w sprawie b. pos. Kwiatkowskiego

Sąd Najwyższy w Warszawie, do którego dotarła w końcu października r. b. sprawa kasacji wyroku przeciw p. Janowi Kwiatkowskiemu, b. posłowi w Klubie Narodowym w latach 1928 do 1930, uchylił wyrok sądu apelacyjnego i przekazał sprawę do rozpatrzenia przez sąd apelacyjny w innym składzie sędziów.

B. pos. Kwiatkowski został uwięziony dnia 9 września 1930 r. i przewieziony do więzienia wojskowego w Breściu, gdzie pozostał razem z innymi posłami, przez cały czas, t. j. do ostatnich dni listopada 1930 r. Następnie był więziony przez trzy miesiące w Toruniu. A wreszcie znowu około trzy miesiące w Starogardzie.

W procesie b. pos. Kwiatkowskiego, w którym oskarżony on był w związku z prowadzeniem swego przedsiębiorstwa kupieckiego, w miejsce zwykłego przewodniczącego wszedł delegowany specjalnie sędzia Heidrich, który następnie prowadził rozprawę przeciw członkom O. W. P.

Obecnie Sąd Najwyższy uchylił wyrok sądu apelacyjnego, skazujący b. posła Kwiatkowskiego.

Ich młodzi

P. Cat-Mackiewicz, poseł z B. B., pisze m. in. w „Słowie” (nr. 279):

„Wielcy działacze z BB. nie mają czasu na zainteresowanie się ruchami wśród młodzieży. Dziennikarz prowincjonalny jest w innym położeniu. Od roku widzę szaloną radykalizację tej młodzieży i nie widzę środków oporu. Każdy przestępuje z nogi na nogę, każdy epatuje się szerokością haseł, nikt swego głosu nie zmodeluje na manier chrztu takich karabinów w fanzie. Nikt nie umie swoich refleksyj w takie definicje, jak: „durnie, dranie, bzduiry, zdrajcy... policja!...”. A byłoby to pożyteczne. Jestem dostatecznie stary, aby wiedzieć, że taki radykalizm studencki wyrzucił państwo o wiele większe, niż nasze”.

Więc stwierdza się coraz dobitniej dorobek pomajowy: prądy o zabarwieniu bolszewickim wśród ich odlamu młodzieży.

Lednicki jedzie do Kowna

Warszawa, 16. 11. (Tel. wł.) Lednicki otrzymał drugi raz pozwolenie na przyjazd do Litwy Kowieńskiej. (w)

Samobójstwo kupca

Warszawa, 16. 11. (Tel. wł.) W jednej z łaźni warszawskich popełnił samobójstwo kupiec Legelfeld, który poderznął sobie żyły w kąpiele. Przyczyną samobójstwa był jego stan nerwowy. (w)

„Morski Koncern Handlowy“

Dziś rozpoczą się w Gdyni sensacyjny proces przeciwko oszukańczej spółce, która naraziła wielu na poważne straty

Gdynia, 16. 11. (Tel. wł.) Przed sądem okręgowym rozpoczął się dziś proces karny przeciwko założycielom i dyrektorom „Morskiego Koncernu Handlowego”, Klemensowi Pawlukowi, Józefowi Łaskiewiczowi i Jerzemu Steckiemu, oskarżonym o poszkodowanie szeregu osób na sumę przeszło 140 tys. zł.

Oskarżeni wyludzali pieniądze i weksle twierdząc, że cieszą się poparciem władz, które udzieliły „M. K. H.” szeregu intratnych koncesyj.

Jednego z kupców, niejakiego Lekoducha z Warszawy, skłoniono do złożenia sumy 10 tys. zł. w gotówkę za pośrednictwem telefonicznej rozmowy, którą w jego obecności osk. Łaskiewicz miał prowadzić z premierem Pry-

storem. W czasie tej rozmowy padły nazwiska maj. Książkiewicza i kons. Hubickiego.

Osk. Pawluk powołuje się na zasługi, które położył dla Polski w swoim czasie jako pułkownik armji Petlury. Na konkretne pytanie jednego z sędziów, czy był łącznikiem pomiędzy armją Petlury i sztabem generalnym oświadcza, że sprawy te może wyjaśnić tylko przy drzwiach zamkniętych.

W dniu jutrzejszym rozpocznie się przesłuchiwanie świadków w liczbie 43. Jako jeden z pierwszych wystąpi ks. Franciszek Radziwiłł, którego w dniu 25 sierpnia 1931 r. wybrano na prezesa rady nadzorczej „Morskiego Koncernu Handlowego”. S. B.

Roosevelt przyjął zaproszenie Hoovera

Dokładny termin narady w sprawie długów będzie ustalony później — Ścisłe prywatny charakter konferencji

Londyn, 16. 11. (PAT.) Roosevelt odpowiedział na telegram Hoovera, zapraszający go na konferencję do Białego Domu w sprawie długów wojennych.

Odpowiedź ta nie jest zadawalającą i nosi charakter wymijający. Roosevelt zasadniczo przyjmuje propozycję Hoovera, ale odsuwa spotkanie na okres późniejszy. Oświadczył, że w końcu listopada udaje się do swej posiadłości, położonej w południowym stanie Georgja. Gdy tylko dzień odjazdu będzie zdecydowany, zatelefonuje do Hoovera, aby ustalić datę spotkania, co do którego pragnąłby, aby było zupełnie nieobowiązujące i prywatne w cztery oczy.

Roosevelt oświadcza, że udaje się do stanu Georgja, aby odbyć konferencję polityczną z przywódcami demokra-

tycznymi obecnego kongresu. Doradza Hooverowi, aby ze swej strony odbył również konferencję z leaderami kongresu, bowiem kwestie wysunięte przez noty brytyjską i francuską nakładają dużą odpowiedzialność, którą wziąć mogą na siebie tylko czynniki, wyposażone w autorytet wykonawczy i ustawodawczy.

Roosevelt przesuwając ostatecznie decyzję na odpowiedzialnych przywódców kongresu, którzy już po części wypowiedzieli się odmownie.

Albana, 16. 11. (PAT.) Roosevelt pozostaje nadal w łóżku z powodu przeziębienia, wobec czego nie może jeszcze ustalić daty konferencji z Hooverem. Otrzymuje setki depesz, pochwalających jego zgodę na współpracę z Hooverem.

„Tarcia polsko-niemieckie“

Drugi artykuł berlińskiego korespondenta „Manchester Guardian” omawia sprawę Gdańska i Pomorza

Londyn, 16. 11. (PAT.) „Manchester Guardian” ogłasza dziś drugi artykuł z serii pod tyt. „Tarcia polsko-niemieckie”, poświęcony sprawom gdańskim.

Artykuł wychodzi z założenia, że jakkolwiek Gdańsk posiada kulturę niemiecką, to jednak gospodarczo związany jest z obszarem Polski. Na tej podstawie autor atakuje budowę Gdyni twierdząc, że Polska powinna była wykorzystać Gdańsk w najwyższym stopniu a nie budować port konkurencyjny. Polska według opinii autora uprawia przesadny nacjonalizm gospodarczy, wskutek czego Gdynia rośnie, a Gdańsk upada.

Dziś jednak Gdynia istnieje i z tem trzeba się liczyć, tak samo jak z istnieniem t. zw. „korytarza”. Gdynia nie może być porzucona ani też t. zw. „korytarz” nie może powrócić do Niemiec bez wojny.

Autor nawołuje do porozumienia i ułożenia stosunków handlowych między Gdańskiem a Gdynią. W tym celu niezbędne jest ogólne porozumienie polsko-niemieckie.

Artykuł kończy się uwagą, że przedstawianie Gdańska, jako prochowni, która lada chwila wybuchnie, jest przesadzone. Poglądski, ukazujący się w prasie angielskiej i niemieckiej o tem, że Polacy zamierzają zająć Gdańsk są bezpodstawne. Polacy nie planują nic podobnego, gdyż zdają sobie sprawę, że pociągnęłoby to za sobą konieczność rewizji granic, której pragną właśnie uniknąć. Polacy nie uczynią takiej uprzejmości rządowi Papena i Schleichera. Gdańskowi nie grozi żadna okupacja polska, chyba na wypadek konfliktu zbrojnego z Niemcami, który jest niemożliwy, o ile Niemcy nie uzbroją się ponownie.

Brak wiadomości od słynnej lotniczki

Zaniepokojenie w Londynie o losy Amy Johnson-Mollison

Londyn, 16. 11. (PAT.) Wielki niepokój panuje w Londynie z powodu braku wiadomości od słynnej lotniczki angielskiej Amy Johnson-Mollison, która usiłowała pobić rekord lotu z Anglii do Kapsztadu.

Lotniczka wystartowała z Oranu, w Płn. Afryce w poniedziałek około

północy, zamierzając w ciągu nocy księżycowej przelecieć nad Saharą.

Trasa lotu przez Saharę do Niamei wynosi 1.560 mil ang. Spodziewano się, że lotniczka wylądował w Niamei we wtorek około godz. 16, tymczasem do tej pory brak o niej wszelkich wiadomości.

Budżet Francji na rok 1933

Paryż, 16. 11. (PAT.) Rozdano w parlamencie ogólne exposé budżetowe na rok 1933.

Exposé stwierdza, że początkowy deficyt budżetowy na rok 1933 wynosił 12.100 milionów franków, lecz ustawy w sprawie równowagi budżetowej i w sprawie konwersji rent uchwalone w r. 1932, redukują ten deficyt do 8 miliardów. Wzmocnienie kontroli podatku dochodowego i niektóre posunięcia fiskalne dostarczą jeszcze 2.500 milionów. Odciaży również budżet suma 1.550 milionów przeznaczonych na realizację planu specjalnych robót i 2.070 milionów otrzymanych po utworzeniu kasy emerytur wojennych.

Pozostały deficyt w wysokości 2 miliardów pokryty zostanie przez nowe kompresje, z czego 773 miliony otrzyma się na drodze redukcji pensji urzędniczych, a 595 milionów — dzięki obniżce emerytur wojskowych i uczestników wojny.

Budżet na rok 1933 wyraża się cyfrą 47.802 milionów z nadwyżką dochodów w sumie 22 milionów. Exposé ministrów finansów i budżetu podkreśla, że budżet wykazuje bardzo znaczną deflację w porównaniu z r. 1932. Całość kompresji na rok 1933 wyraża się sumą 5.327 milionów, t. j. 10 proc. w stosunku do budżetu na r. 1932.

Pijany zbrodniarz

Porto Alegre, 16. 11. (PAT.) — Pedro Ramos Filho, sierżant 6 korpusu pomocniczego, mocno podпиты, za niewłaściwe zachowanie się został wyproszony z restauracji w centrum miasta.

Udał się on do siedziby swego korpusu, włożył mundur, uzbroił się w karabin i rewolwer i wrócił ponownie do restauracji. Spotkawszy policjanta, który go wyprosił, zastrzelił go z karabinu, ranił dalej inspektora policji, zabił jednego przechodnia, poczem stał ostrzeliwując się oddziałowi policjantów, ranił jeszcze trzech.

Wkońcu wpadł do pałacu rządowego, gdzie drugi komisarz zdołał odebrać mu karabin, a sam gubernator stanu gen. Flores du Cunha aresztował zbrodniarza.

Walki w Hondurasie

Tegucigalpa (stolica Hondurasu), 16. 11. (PAT.) Komunikat urzędowy podaje, że w bitwie, stoczonej z powstańcami o posiadanie San Pedro liczba rannych i zabitych żołnierzy wynosiła 300.

Wielkie zebranie

Pos. Jan Nowodworski przemawia w niedzielę w Poznaniu

Zapowiedź niedzielnego zebrania, organizowanego przez zarząd powiatowy Str. Nar. w Poznaniu wywołała ogromne zainteresowanie w naszym mieście. Zwłaszcza zelektryzowała wszystkich wieść, że przybywa świetny mówca, dziekan Nacz. Rady Adwokackiej i znany obrońca w procesie brzeskim pos. Jan Nowodworski. Ponadto duże zainteresowanie wywołał referat p. red. Czesława Kędzierskiego z okazji 25-lecia śmierci Wyspiańskiego.

Zebranie odbędzie się o godz. 12-tej punktualnie w sali kina „Metropolis”. Bezpłatne karty wstępu wydaje się od czwartku w redakcji „Kurjera Poznańskiego”, św. Marcin 70, II. p. Lorenzowej, ul. Rolna 29, m. 7 i p. Koczorowskiego, Górna Wilda 32, m. 1; u p. Antoniego Pawłowskiego, ul. Patrona Jackowskiego nr. 23; u p. insp. Wł. Michalskiego, ul. Wyspiańskiego 23; u p. St. Libery, ul. Chwaliszewo 38-39; u p. Jana Preczki w Starolece przy ul. Staroleckiej (od 17 do 18); i u p. Augustyniaka w fabryce papieru na Malcie.

Przepowiednia pogody na czwartek: Po nocy mroźnej zrana mgliście i pochmurno, w ciągu dnia pogoda w dalszym ciągu mglista, temperatura bez zmian.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs mark i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mk niem. w dewizach 211.50 zł. gotówką 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 172.99 do 173.25 zł., gotówką 172.85 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 16. 11. 1932

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona.

Na pożyczki państwowe zauważono dalszy popyt, jednakże ukazuje się bardzo szczerpły materiał; płacono mianowicie za 5 proc. pożycz. konwers. 4 1/2 proc. oraz za 4 proc. premj. dolar. 50.—, pozatem bez oddawców za 3 proc. pożycz. bud. 37 1/2.

Większe zainteresowanie było również w papierach lokacyjnych P. Z. K. które dziś handlowano po nieco niższych kursach, jak 8 proc. listy dolarowe stare po 54 proc., 8 proc. listy dolarowe amortyz. po 50 proc., 4 proc. listy zastawne konwert. po 31 proc., oraz 6 proc. listy żytnie po 10 1/2 w transakcjach.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez transakcji i notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej

Papierów procentowych:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 4 1/2% P. 56% +

8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredytowego 54% +

8% listy dolarowe w złocie amort. P. Z. K. 56% +

4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kredytowego, ostepm. 31% +

(Kurs w złotych)

4% proc. pożyczka premjowa dolarowa, seria III, 50.— P.

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 10.25 +
Tendencja ożywiona.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 16. 11. 1932.

Warunki: Handel hurtowy paritet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu czterech-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70.6 kg (120.1 ft w hol.) 2) żyta pomorskiego 69.35 kg (118.2 ft w hol.) 3) pszenicy poz. i pomorskiej 72.95 kg (124 ft w hol.) 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43.55 kg (74.1 ft w hol.).

Ceny transakcyjne

Żyto 60 tonn par. Poznań 14.90

Ceny orientacyjne

Żyto 14.80—14.80

Uspokobienie słabe. 22.75—23.75

Pszenica 16.00—17.50

Uspokobienie spokojne. 13.75—14.50

Jęczmień browarowy 13.25—13.75

Uspokobienie spokojne. 13.25—13.50

Jęczmień 68—69 kg 23.00—24.00

Uspokobienie słabe 36.00—38.00

Owies 8.75—9.00

Uspokobienie słabe 9.00—10.00

Maka żytnia 65% wł. work. 10.00—11.00

Uspokobienie spokojne. 40.00—41.00

Maka pszenna 65% wł. work. 39.00—45.00

Uspokobienie spokojne. 21.00—24.00

Otręby żytnie 31.00—34.00

Otręby pszenne 120.00—140.00

Otręby pszenne (grube) 120.00—160.00

Rzepak 2.20—2.50

Rzepak 0.00—0.12 1/2

Gorzyczka 100.00—110.00

Groch Victoria 2.50—2.75

Groch Polzera 3.00—3.25

Koniczyna czerwona 5.00—5.25

Koniczyna biała 5.80—6.70

Ziemniaki jadalne 6.00—6.50

Ziemniaki fabr. za kilo % 6.75—7.40

Mak niebieski 2.50—2.75

Słoma psz. i żytnia luzem 3.00—3.25

Słoma p. i 2 prasowana 2.50—2.75

Słoma ows i jęczm. luzem 3.00—3.25

Słoma ows i jęczm. pras. 5.00—5.25

Siano zwykłe luzem 5.80—6.70

Siano o zwykłe prasowane 6.00—6.50

Siano nadnoteczkie luzem 6.75—7.40

Siano nadnoteczkie pras.

Ogólne uspokobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 540 tonn, pszenicy 165 tonn, jęczmienia 90 tonn, owsa 15 tonn, otrąb pszenicznych 15 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 16. 11. 1932.

Dewizy:

trans. sprzed. kup.

Belgia 123.80 124.11 123.49

Holandja 353.30 359.20 357.40

Londyn 29.68 29.74 29.44

Nowy Jork 8,916 8,936 8,896

czeki 8,92 8,94 8,90

Nowy Jork 34.93 35.7 34.99

kabel 157.15 157.94 156.36

Paryż 171.75 172.13 171.32

Sztokholm 212.00

Szwajcaria

Berlin

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz. inw. 98.00

4% pożycz. inw. szt. ser. 105.25

5% pożycz. konw. 42.50

4% pożycz. dolarowa 50.00—51.00

6% pożycz. dol. 56.75—57.00

w odcinkach po 100 57.50

7% pożycz. stabil. 56.50—55.75

Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski 88.00—89.00

Ostrowieckie s. B. 30.00

Lilpop 12.75

Starachowice 8.00

Tendencja przeważnie mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Berlin, 16. 11. 1932 r.

Z powodu święta giełda zbożowa berlińska dzisiaj nieczynna.

Giełdy zbożowo-towarowe

Kraków, 15. 11. Pszenica dw. czerwona 27.75—28, biała 26.75—27, targ. stand. 25.25—25.50, żyto dw. stand. 18—18.50, targowe stand. 17.50—17.75, owies dw. stand. 16 do 17, targowy stand. 14.50—15.50, zadeszczony 13.50—14.50, kukurydza kraj. 24—25, fasola cukr. biała ręcznie wyb. 44 do 46, makuchy rzepakowe 17—17.50, słonecznikowe 46 proc. białka i tłuszczu 18.25 do 18.75, soja sroń 46 proc. 28—29, siano słodkie 8—8.50, średnie 7—7.50, koniczyna past. 9—10, mak niebieski z workiem 122—128, szary z workiem 115—120, kminek czyszczony 150—155, otręby żytnie 9.25—9.50. Tendencja nieco słabsza, dowozy lepsze.

Gdańsk, 15. 11. Pszenica 128 f 15 do 15.25, żyto 120 f. eksp. 9.35, konsumc. 9.55, jęczmień I kat. 10.25—10.75, średniej kat. 9.80—10, gorszy 9.10—9.40, owies 8.75 do 9.25, groch Wiktoria 13—16.25, zielony 19.50—23.75, otręby żytnie 6.15, pszenne 6.40. Tendencja dla grochu zielonego wyższa, dla reszty notowań bez zmiany.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Działalność Związku Fabrykantów

na podstawie rozmowy z dyrektorem Związku, p. Fr. Łyczkiem

Związek Fabrykantów w Poznaniu zawiązał się 14 września 1910 r. z inicjatywy osobistości tej miary, co patron ks. prałat Wawrzyniak, szambelan Cegielski, dr. English i Seweryn Samulski.

Zgodnie ze swym założeniem, Związek pracował nad podniesieniem gospodarstwa narodowego i uniezależnieniem go z pod wpływów niemieckich. Idąc po zasadniczej linii obrony interesów narodowych, Związek starał się skupić w swych szeregach wszystkie placówki przemysłowe b. dzielnicy pruskiej, badał kierunki ich naturalnego rozwoju, wyszukiwał dla ich produktów rynki zbytu, rozwijał propagandę wytwórczości polskiej (wystawa w Pleszewie 1912 r., utworzenie przy biurze Związku t. zw. „Bazaru wyrobów krajowych“ i t. d.).

Po wojnie Związkowi przypadło w udziale organizowanie wykupu zakładów przemysłowych z rąk obcych, w którym to dziele Zw. Fabr. zasłużył się dobrze rodzimej produkcji. Jednak nie dość było wykupić warstwy pracy; trzeba było tchnąć w nie nowe życie; również i to zadanie rozwiązał w dużej mierze Zw. Fabrykantów.

Przy budowie zrębów własnej państwowości Związek wydajnie współdziałał, służąc rządowi pomocą i radą przy ustalaniu wytycznych polityki gospodarczej.

Gdy opadła gorączka inflacyjna i stosunki mniej więcej się unormowały, Związek Fabrykantów przeprowadził gruntowną reorganizację wewnętrzną. Nadał sobie cechy związku zawodowego przemysłowców, którego zadaniem jest działanie w interesie placówek przemysłowych zarówno defensywne (obrona słuszych praw przemysłu), jak i ofensywne (wysuwanie postulatów i podejmowanie twórczej inicjatywy). Wówczas to (w r. 1925) powstały w łonie Związku samodzielne sekcje branżowe, w liczbie czterech: metalowa, chemiczna, konfekcyjna i ceramiczna. Z biegiem czasu przybyły dalsze sekcje, mianowicie: wódczana, świeczkarska i — ostatnio — mydlarska. Celem roboty sekcyjnej było i jest krystalizowanie opinii danego przemysłu we wszystkich sprawach dotyczących odnośnej branży i przedsięwzięcie kroków, zmierzających ku jej rozwojowi.

Ogólniejszą jest działalność samego Związku, jako takiego, bowiem zadaniem jego jest, jak rzekliśmy, reprezentowanie całego w nim zrzeszonego przemysłu we wszystkich sprawach ogólnych, interesujących wytwórczość fabryczną. Tutaj, oczywiście, na pierwszym planie znajduje się kompleks zagadnień ustawodawczych, przy których rozwiązywaniu Związek współdziałał i nadal współdziała w sposób bardzo czynny. Polityka przemysłowa, celna, komunikacyjna, socjalna — oto dziedziny, w których ważką opinią Związku niejednokrotnie przyczyniała się do kształtowania współczesnych form naszego życia gospodarczego. Kto uświadamia sobie ogrom prac ustawodawczych, wykonanych w ostatnich latach, ten łatwo zda sobie sprawę z mnogości i różnorodności wystąpień Związku Fabrykantów, który głos zabierał odnośnie każdego prawie projektu ustawodawczego.

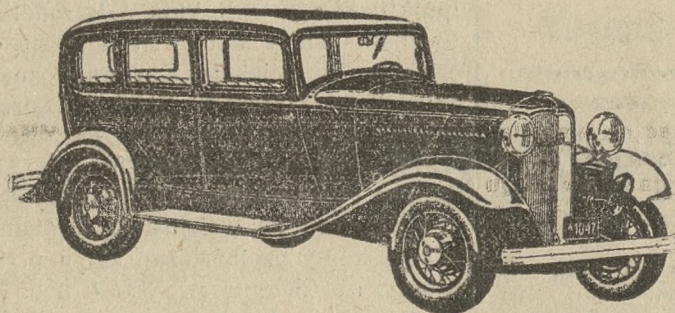
Myliłby się jednak, kto by przypuszczał, że na tem kończy się działalność związku. Tak nie jest! Pamiętać bowiem trzeba o dwóch dalszych działach aktywności Związku Fabrykantów:

Jednym jest utrzymywanie kontaktu z pokrewnymi organizacjami, jak z izbami przemysłowo-handlowymi, z Centralnym Związkiem Przemysłu Polskiego, ze Zrzeszeniem Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski (którego współtwórcą jest poznański Zw. Fabr.) oraz reprezentowanie interesów przemysłowych przez utrzymywanie własnych delegatów w łonie najróżniejszych organów doradczych, instytucji społecznych, samorządowych, administracyjnych, naukowych itp.

Drugim niezmiernie ważnym działem aktywności Związku jest pomoc, udzielana członkom drogą indywidualnych porad, interwencji itd. Niema w naszych czasach przemysłowca, któryby dokładnie orientował się w tym lesie ustaw, rozporządzeń i okólników podatkowych, celnych, socjalnych, komunikacyjnych, od których znajomości zależy sprawna administracja przedsiębiorstwa. Niema w Polsce przemysłowca, któryby bezkarnie zdołał obyć się bez pomocy swej organizacji fachowej. (Kto chodzi luzem, z własnej winy dostaje ciągi, a przed temi cięgami broni swoich członków Związek). Ponieważ tak jest, ponieważ każdy przemysłowiec zdany jest na pomoc swej organizacji — Związek Fabrykantów stał się konsekwentnie i poradnią dla swych członków. Ież to codziennie wizyt i rozmów telefonicznych musi załatwić personel związkowy, z zawsze uczynnym i wszechstronnym p. dyr. Łyczkiem

na czele, by sprostać zadaniu niesienia pomocy swym członkom!

Konieczność wywiązania się z tylu zadań, oczywiście, ogromnie ożywiła działalność Związku. Niestety, natrafia ona na poważne trudności, przede wszystkim finansowej natury (likwidacja wzgl. trudności płatnicze niektórych przedsiębiorstw członkowskich odbiły się na stanie kasy związkowej!) Ze Związek wychodził i wychodzi zwycięsko z wszystkich trudności, zdobywając rosnące zaufanie u władz i społeczeństwa, wielką to zasługą zarządu, składającego się z osób: pp. prezesa Samulskiego, wiceprezesa Fr. Maciejewskiego i konsula Niedbala, zwłaszcza zaś p. prezesa Samulskiego, który działając w Związku od chwili jego założenia i piastując prezesurę od 1920 r., umiał go natchnąć swą wiarą, zapalem i ofiarnością.

Zobaczcie naszą wystawę!

Upoważniony odsprzedawca:

J. ZAGÓRSKI
ul. Ogrodowa 17.

ng 6305

Wetna — zagadnieniem państwowym

Obecny kryzys światowy wykazał w jaskrawy sposób nieracjonalność panującą na polu produkcji wełny najszlachetniejszej, czego dowodem jest, że nawet Anglia, największy konsument wełny cienkiej, przechodzi do masowej produkcji wyrobów włókienniczych z wełny grubszej. Polska nie miała nigdy wielkiego zapotrzebowania wewnętrznego na wysokowartościową cienką wełnę i dlatego też produkcja tej wełny nie jest zbyt wielką i zaważyć nie może na kształtowaniu się cen światowych. Wobec tego musimy zbadać nasz rynek wewnętrzny i dostosować produkcję do jego wymogów, głównie przez powiększenie hodowli owiec, dających wełnę średnią i grubszą.

W tym celu od szeregu lat starano się utworzyć centralę skupu wełny przy współpracy i udziale kapitałów czynników zainteresowanych — rolnictwa i przemysłu włókienniczego. Trwający kryzys nie pozwolił jednakże na organizowanie tej centrali, wobec czego ministerstwo rolnictwa i reform rolnych, chcąc podtrzymać nasz stan posiadania w owczarstwie, po długich rozważaniach, przelało na Międzynarodowe Targi w Poznaniu obowiązek organizowania jarmarków wełny, które mają za zadanie uwioczyć i unormować ceny wełny krajowej i zorientować rolnictwo i przemysł w jej produkcji.

Przez stworzenie jarmarków wełny, wkroczył obrót wełną krajową na racjonalne tory, aczkolwiek handel wełną jest niezmiernie skomplikowa-

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Bilans Banku Polskiego. Bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę listopada wykazuje dalszy wzrost zapasu złota do sumy 496,4 milj. zł. czyli o 2,9 milj. zł., z czego z nadwyżki osiągniętej ze skupu dewiz i walut, nabyto zagranicą 2,7 milj. zł., resztę t. j. 0,2 milj. zł. zakupiono na rynku krajowym. Pieniądże i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia wzrosły o 0,2 milj. zł. do 36,6 milj. zł. Łączne zatem zwiększenie pokrycia kruszcowo - walutowego wyniosło około 3,1 milj. zł. Pieniądże i należności zagraniczne, niezaliczone do pokrycia, wzrosły o 1,4 milj. zł. do kwoty 104,6 milj. zł. Suma kredytów, udzielonych przez Bank Polski, po nieznacznej zmianie, na ultimo października, uległa obniżce, wynoszącej blisko 30 milj. zł., przy czym portfel wekslowy zmniejszył się o 18,1 milj. zł. do 584,7 milj. zł., zaś pożyczki zastawowe — o 11,9 milj. zł. do sumy 99,3 milj. zł. Pozostałe pożyczki po stronie aktywnej bilansu, bądź pozostały na poziomie poprzedniej dekady, bądź wykazują zmiany bardzo nieznaczne. W pasywach znacznie wzrosły natychmiast płatne zobowiązania osiągając 182,5 milj. zł. wobec 130,4 milj. zł. w końcu października. Pożyczka „inne pasywa“ zmniejszyła się o 19,1 milj. zł. i wynosi 314,4 milj. zł. Obieg biletów bankowych, pod wpływem wzrostu natychmiast płatnych zobowiązań oraz zmniejszenia się portfela wekslowego i pożyczek na zastaw, obniżył się o 58,8 milj. zł. do sumy 1.003,8 milj. zł. Pokrycie zarówno kruszcowo, jak i kruszcowo - dewizowe w porównaniu z poprzednią dekadą nieco się podniosło: pierwsze z 41,37 do 41,85 proc. (11,85 proc. ponad normę statutową).

w którym jest największe zapotrzebowanie, co pozwoli mu osiągnąć najwyższą cenę rynkową.

Jarmarki odbywają się w terminach uzgodnionych z właściwymi czynnikami rządowymi w czasie największych przetargów oraz zastosowane są do normalnych strzyż. Obecnie zapotrzebowanie na wełnę jest, jak na nasze stosunki, olbrzymie, gdyż wynosi ponad 1.000.000 kg wełny polskiej. Jarmarki Wełny w Poznaniu i całoroczna czynność Targów Poznańskich w tym kierunku, przyczynia się zatem do zrationalizowania i unormowania handlu wełną krajową, tem więcej, że ministerstwo rolnictwa rozporządzeniem z dnia 1 listopada 1932 r. rozszerzyło weryfikację zaświadczeń krajowego pochodzenia wełny przez Międzynarodowe Targi w Poznaniu z 2-ich województw zachodnich na cały obszar państwa polskiego. Również ministerstwo komunikacji ze swej strony poparło Jarmarki Wełny przez udzielenie 50 proc. zniżki transportowej dla wełny z całej Polski na jesienny Jarmark w Poznaniu.

Następny Jarmark Wełny odbędzie się w dniu 6 i 7 grudnia 1932 r. w Poznaniu. Warunki, regulamin i zgłoszenia już rozesłano, podkreślając datę 26 listopada, jako ostateczny termin dostawy wełny na Jarmark, celem przeprowadzenia wyceny, uzgodnienia limitów i wydania katalogu.

Z KRAJU

(k) Węgiel obcy na rynku krajowym. Według informacji pism gdańskich węgiel angielski zaczyna konkurować z węglem polskim na terenie samej Polski. Dzięki tańszej cenie i bardzo dogodnym warunkom kredytowym węgiel angielski, dowożony Wisłą, jest sprzedawany w szeregu miejscowości, położonych nad tą rzeką, w województwach pomorskim i warszawskim. Jednocześnie na ziemiach wschodnich wzdłuż granicy rosyjskiej zjawiały się transporty węgla rosyjskiego. Może konkurencja węgla obcego na rynku wewnętrznym zmusi wreszcie przemysł węglowy do obniżenia tak wyrubowanych cen krajowych węgla.

(k) Jeszcze o zebraniu wierzycieli Banku Przemysłowców. W uzupełnieniu, referatu, z zgromadzenia wierzycieli Banku Przemysłowców, należy dodać do sprawozdania rzeczoznawcy sądowego, p. Glowackiego, że wypłata pretensyj ugodowych może nastąpić tylko wówczas w całości, jeśli min. skarbu, jako wierzyciel najpoważniejszy z tytułu kredytu sanacyjnego (około 5 milj. zł.) zgodzi się na umorzenie tej kwoty.

(k) Nowa linja okrętowa Gdynia — Hamburg. Uruchomiona została ostatnio nowa linja okrętowa pomiędzy Gdynią a Hamburgiem. Na linji tej kursować będzie statek holenderski „Little Evy“, który do Gdyni zawiązać będzie co 10 dni.

Metody pielęgnowania urody w świetle nowoczesnej wiedzy.

V.

Omawiając w poprzednim artykule pielęgnowanie prawidłowej cery, wspominałem o kremie „Ultrasol“. Liczne wskazania dla codziennego jego użytku skłaniają mnie do skreślenia kilku uwag o tym niezwyklej preparacie. Przede wszystkim zaznaczam, iż sam tłuszczy, choćby dobrego gatunku, nie zastępuje jeszcze na miano kremu. Tłuszcz bowiem jest jeno przenośnikiem ożywczych składników, o różnym przeznaczeniu. Dlatego poleciłem hormonowy krem „Oxa“ w przypadkach suchej lub przedwczesnej starzejącej się skóry twarzy, celem zasilenia jej ożywczym hormonem. Będąc przeciwnikiem szablonej manjery, nie zaleciłem kremu „Oxa“ osobom o prawidłowej sprawności skóry, ponieważ taka cera nie wymaga ożywiania. Prawidłowa cera wymaga zmiękczenia naskórka, co znów łatwo osiąga się przy pomocy matoowego kremu „Mira“, służącego jako podkład pod roślinny puder egzotyczny Dra Lustra, tudzież pobudzania ożywczych ośrodków skóry do prawidłowego wydzielania własnych soków. Zadanie to spełnia w całej pełni krem „Ultrasol“, którego emanacja promieni ultrafioletowych wnika do gruczołów dokrewnych skóry. Stosuje się go zatem z wybitnie datnym kłkiem przed myciem twarzy gorącą wodą, do pielęgnowania rąk i uszowania szorstkiej skóry ciała. O stopniu zmiękczenia własności kremu „Ultrasol“, przekonali się niejednokrotnie mężczyźni, stosując go do zmiękczenia twardego zarostu przed goleniem.

ciąg dalszy nastąpi.

Nad trumną ś. p. dr. Bolesława Krysiwicza

Pogrzeb znanego działacza narodowego i wybitnego lekarza poznańskiego ś. p. dr. Bolesława Krysiwicza odbył się dzisiaj, przy niezwykle tłumnym udziale obywatelstwa miasta Poznania i okolicy. O godz. 10.30 w kaplicy św. Józefa odprawił ks. wikariusz Streich z parafii św. Marcina nabożeństwo żałobne. Złożoną na katafalku trumnę, tonącą w zieleni i jarzącą się światłem, otoczyło oprócz rodziny szereg wybitnych osobistości poznańskiego obywatelstwa, przy ciele i towarzyszy pracy narodowej, społecznej i lekarskiej ś. p. dr. Bolesława Krysiwicza. Kaplica zakładowa szpitala św. Józefa wypełniona była po brzegi, a na ulicy św. Józefa aż do pl.

Świątokrzyńskiego zgromadziły się olbrzymie tłumy. Przybyły również liczne organizacje ze sztandarami, wśród których były m. in. Sokół i Towarzystwo Uczestników Powstania Wielkopolskiego 1918/19. Liczny również był udział członków Stronnictwa Narodowego, oddających ostatnią przysługę swemu dawnemu przywódcy ideowemu.

Gdy okrytą sztandarem narodowym trumnę złożono na katafalku, na przegodną mównicę obok szpitala św. Józefa wszedł prezes zarządu woj. Stronnictwa Narodowego p. senator dr. Meissner, wygłaszając następującą przemowę:

...a kiedy trumna, kryjąca szczątki wielkiego męża spoczęła na karawanie, na mównicę wstąpił senator dr. Meissner, który gorących słów kilka poświęcił pamięci wielkiego Polaka i obywatela.

Przemówienie sen. dr. Meissnera

„Żaloba przejęte są nasze serca, bo ubywa nam jeden ze znakomitych lekarzy i jeden wielki patriota-obywatel w jednej osobie.

„Kochany Kolego, towarzyszu i przyjacielu!

„Duch Twój opuścił swą powłokę ziemską i uszedł w zaświaty. Borykałeś się długo i mężnie z chorobą.

„Przez dziesiątki lat stałeś na straży zdrowia naszej dziatwy, a bezinteresownej Twej pracy zawodowej szeroki masom w przyszłości braknąć będzie — ta Twoja praca ofiarna, która, owiana mądrością i wiedzą doświadczonego lekarza, tyle błogich skutków przynosiła chorym.

„To Twoje ukochanie lecznictwa i chorego — to jedna sprawa, która wiązała Cię silnie wieloma węzłami z życiem.

„A ta druga — to szersza, ogólniejsza, to sprawa polska. Od zarania życia byłeś z nią związany. Ukochałeś Polskę jako swój skarb najdroższy, o który żmudną, ustawiczną walkę toczyłeś z wrogiem moznym i silnym. Męcząc, nieustającą walkę wiodłeś o Polskę, bo miałeś głęboką wiarę w nią, w jej przyszłość i w jej dziejowe posłannictwo. Ta walka o Polskę wypełniła Ci życie.

„Twoja mądrość, inteligencja, a zarazem subtelność wskazała drogę, którą szedłeś sam i prowadziłeś społeczeństwo wielkopolskie. Nie było żadnej większej organizacji na naszych ziemiach, w którejbyś nie był czynnym. „Sokół“, Czytelnie Ludowe, Komitet wyborczy, Rada Narodowa i Stronnictwo Narodowe — to organizacje, w których odrywałeś rolę istotnie decydującą. We wszystkich tych organizacjach nie tylko ducha patriotycznego utrzymywałeś, lecz — przygotowywałeś materiał ludzki do rządów narodowych.

„A kiedy lat temu 14 uleżała potęga niemiecka u stóp zwycięskiej armii aljańskiej, stanąłeś na naszych ziemiach zachodnich na czele pierwszej władzy polskiej. Wola ludu postawiła Ciebie na Sejmie dzielnicowym 3-go grudnia 1918 r. jako swego zwierzchnika w Naczelnej Radzie Ludowej, której byłeś prezesem, a pod którą rządy sprawował komisarz Naczelnej Rady Ludowej. Kochałeś Polskę, a w niej szczególnie Poznań i Wielkopolskę.

„Niechętnie opuszczałeś Poznań, chyba, że wołała Cię jakaś doniosła misja.

„I tak wyruszyłeś w listopadzie 1918 do Warszawy, by uzyskać na wypadek wojennego starcia z Niemcami pomoc zbrojną. Z drugiego wyjazdu w maju 1919 r. byłeś, ś. p. Bolesławie, dumny, bo oto oddałeś jeszcze przed podpisaniem traktatu wersalskiego do dyspozycji naczelnika państwa w Warszawie piękną, dobrze wyposażoną przez gen. Dowbora - Muśnickiego, armję wielkopolską dla zdobycia wschodniej granicy polskiej. Nie imaleś się małych, drobnych prac, syntetycznie natomiast ujmowałeś każdą sprawę i miałeś to wyczucie i ten talent szeregowania spraw wedle ich ważności. Byłeś wrogiem tandetnej, błyskotliwej roboty, nie rozumiałeś, co to jest intryga lub podstęp.

„Byłeś tym sumiennym, twardym dla siebie, prostolinijnym mężem o kryształowej duszy i niezłomnym charakterze.

„Byłeś skromnym — a przeznaczenie wysunęło Cię wysoko na czoło ruchu narodowego.

„Nikommu nie schlebiałeś, ani moznym, ani szarej masie.

„Nieależny Twój umysł wyznaczył Polakom jasną drogę do zdobycia niepodległości. Od zarania Twej pracy politycznej walczyłeś o podniesienie stanu średniego do decydującego czynnika politycznego.

„A kiedy młodzi wszechpolacy na ziemiach naszych, zaczęli swoje idee szerzyć, stanąłeś na czele tego nowego ruchu demokratycznego.

„Byłeś przywódcą i organizatorem Związku Ludowo-Narodowego po odzyskaniu niepodległości, bo w jego programie widziałeś urzeczywistnienie swych marzeń, widziałeś Polskę wielką i wspaniałą, państwo, w którym naród polski będzie miał możność swobodnego, niczem niekępowanego rozwoju swojej misji cywilizacyjnej.

„Do niedawna byłeś prezesem tego kierunku politycznego, który nie schlebiał, nie przyrzekał, dla siebie nic nie wymagał, a dla wielkości Polski dawał wszystko. Twój czysty kryształowy charakter nie mógł pojąć tego, co dzieje się obecnie w Polsce, w której, jak to dawniej bywało brat zabija brata, w których tyle jest jeszcze ludzi o niewolniczych instynktach, gdzie jest tyle samolubstwa i oportunistów.

„Twoje serce bolało nad tem i cier-

piało, bo nie wyczuwało szybkiego nawrotu do zjednoczenia narodu do wzajemnego szanowania się i ukochania.

„Takiego stosunki zlamaly, Ciebie niezłomny człowieku. Nadzieją i otuchą natchnęła Cię w ostatnich czasach nasza młodzież, która pod sztandarem narodowym wstępuje w szranki polityczne.

„Twoje życie, drogi towarzyszu i przyjacielu, to pasmo pracy i walki o zlagodzenie cierpienia i o wielkość i prawdziwą niepodległość Polski.

„Szlachetny szermierzu na wielką skalę, opuszczasz nasze szeregi w chwili, kiedy waga się losy Polski, czy ma być ona wielką i mocną, czy ma spadać własnymi ułomnościami do rządu państw małych. — Zapewniamy Cię, że obóz narodowy wytrwa.

„Dziękujemy Ci za to wszystko, coś dał Polsce i nam, dziękuję Ci szczególnie w imieniu tego kierunku, który w Polsce chce widzieć zadowolonego, wolnego Polaka, nie kępowaną niczem twórczość narodową.

„W obliczu szczątków, pozostałych po Twojej indywidualności przyrzekamy Ci, że mamy niezłomną wolę prowadzenia Twej myśli dalej, chcemy w całości wykonać ten program, który wytknąłeś dla siebie i który nam przekazałeś.

„Nad tą trumną stojąc i tłumiąc jęk i żal, pragniemy być podobnymi Tobie i chcemy za Twoim przykładem trwać na posterunku z gorącym sercem i zaciśniętą pięścią, by nie szerzyło się zło w Polsce, by jej nie zaprzepaszczano, by Polska reczywiście dała ukojenie i szczęście zniekanemu narodowi naszemu.

„Drogi towarzyszu i przyjacielu serdeczny żegnal nam. Niech ta ziemia polska lekka Ci będzie, niech ona pochłonie cienie zwątpienia, a z Twojej idei niech wytryśnie piękny kwiat nadziei lepszej przyszłości“.

Kondukt żałobny w drodze na cmentarz

Po przemówieniu p. senatora dr. Meissnera wyruszył ul. miasta imponujący kondukt żałobny. Eskortacji zwłok dokonał ks. prał. dr. Taczak w otoczeniu bardzo licznych duchowieństwa. Na czele orszaku żałobnego kroczyła orkiestra wojskowa 7 p. saperów, a za nią posuwały się w mundurach ze sztandarami delegacje Towarzystwa Uczestników Powst Wielkopolskiego, „Sokoła“, członkowie Stronnictwa Narodowego itd. Licznie przybyli również artyści Teatru Polskiego oraz członkowie dyrekcji tegoż teatru.

Żałobny kondukt skierował się na cmentarz ś. to Marciński.

Nad otwartą mogiłą

Przemówienie ks. radcy Putza

Nad otwartą mogiłą wygłosił proboszcz parafii św. Wojciecha ks. radca Putz, następującą przemowę:

„Właśnie upłynęło w listopadzie 14 lat, kiedy między mężami pracującymi nad zrzućeniem jarzma niemieckiego jedno z pierwszych miejsc zajmował ś. p. dr. Bolesław Krysiwicz.

„Grudniowy Sejm Dzielnicowy wyłonił z siebie Naczelną Radę Ludową. Prezesem jej był ś. p. dr. Bolesław Kry-

siewicz. Cała zachodnia Polska złożyła w Jego ręce strażowanie nad związkiem parlamentu polskiego. Dziś się pochylają się sztandary, żegnając jednego z najlepszych synów Polski.

„Cechowała Zmarłego przedziwna delikatność i dobroć, roztropna rozważa, niestrudzona, pełna poczucia odpowiedzialności obowiązkowość. Cechy te objawiały się w życiu rodzinnym, zawodowym i publicznym.

„To też całe społeczeństwo głębokim współczuciem otacza dostojną małżonkę i córki, którym ś. p. Bolesław wzorowym był mężem i kochającym ojcem.

„Wielkie zastępy chorych wspominają ze wzruszeniem nadwyzwyczajną subtelność objawianą w opiece lekarskiej. Szpitalik dziecięcy św. Józefa nie był nigdy dla ś. p. dr. Krysiwicza warsztatem zarobkowym, ale rozszerzoną rodziną. Ojcowską delikatność i dobroć wspominają z rozrzewnieniem Siostry Miłosierdzia, które przez długi szereg lat były Jego najbliższymi współpracowniczkami. Mały pacjent przywiązywał się do Niego jak do ojca, a on uważał za największy swój obowiązek spieszyć z ratunkiem i pomocą swojej chorej gromadce. Społeczeństwo Wielkopolskie, bez przesady powiedzieć można, traci w Zmarłym jedną z najpiękniejszych postaci życia politycznego i społecznego.

„Dzisiaj, kiedy coraz jaskrawszy, coraz bardziej chamski, — uwydatnia się materializm, obracający każdą myśl, każdy krok w pracy dla społeczeństwa, kraju i państwa w szelące banknoty, jaśnieje pamięć ś. p. Zmarłego w promieniach bezinteresownej ofiarności. Wspaniałe nekrologi przypominały rozliczne placówki, na których Zmarły pełnił mozolną straż ojczyzną. Toteż wystarczy, że podkreślić tylko szlachetną, zrównoważoną mądrość w pracy i, raz jeszcze, obywatelską bezinteresowność. W decyzjach politycznych Jego sąd był dla tego ceniony i respektowany ponieważ czuło się, że nie szuka siebie, ale szuka sprawy.

„Złożony ciężką chorobą niejako już oderwany od codziennych zabiegów życia, mógł więcej uwagi poświęcić sprawom swojej duszy. Odzywa się w nim wszystko: co wyniósł z domu rodzicielskiego, co wyniósł z przynależności swojej do Kościoła, co, odzwane nieraz przez niepokój życia, teraz nabrało wyrazistości, głębi i żywotności. Cierpienia bardzo ciężkie, z których jako lekarz zdawał sobie doskonale sprawę, znosił z ogromnym poddaniem i cierpliwą słodyczą. Coraz częściej pojawia się na ustach z krysztalowego serca płynąca modlitwa, z pogodą i świadomością przyjmuje często Sakramenta św., z których czerpie spokój i cierpliwość w znoszeniu Krzyża.

„Teraz odszedł cichy, spokojny, aby przyjąć nagrodę z rąk Pana Swojego, którą przyrzekł tym, którzy w Nim umierają. Wieczny odpoczynek racz mu dać Panie, a światłość wiekuista niechaj świeci duszy Jego na wieki — Amen.“

Ostatnie pożegnanie

Po modłach duchowieństwa, pochylili się nad otwartą mogiłą, kirem kryte sztandary, a z tyśiącą pierśi wzniosła się ku Niebu pieśń „Witaj Królowa“. Z niewymownym żalem żegnano doczesne szczątki jednego z najszlachetniejszych synów ziemi wielkopolskiej, jednego z najlepszych Polaków.

W otoczeniu tyśiącznych tłumów ruszył kondukt pogrzebowy.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

O handlu domokrażnym

W ostatnich czasach jesteśmy świadkami pojawienia się w różnych miejscowościach licznych agentów i agentek trudniących się sprzedażą „na raty” pewnych artykułów kolonialnych jak: herbata, kawa i kakao. Ten osobliwy rodzaj handlu domokrażnego odbywa się zazwyczaj w ten sposób, że jakiś agent lub agentka, najczęściej mojej szosowego wyznania, obchodzi prywatne mieszkania zamożniejszych ludzi, biura i t. p. proponując kupno np. pół kila kakao za 6 zł, płatne ratami po 50 gr. co tydzień, po które przychodzi każdego tygodnia inkasent. Zdawać się powinno, że to bardzo, może nie tyle korzystne ile wygodne kupno, gdyż towar wiele gorszy nie jest, dodają ładne pudełko, lizetkę, nie trzeba chodzić do sklepu po każdy kłut herbaty, kakao, czy kawy, sami przynoszą i t. p. wiele przedstawia takie kupno wygodę konsumentowi.

Czy jednakże zaopatrywanie się w ten sposób w artykuły codziennego użytku jest słusze i nie dzieje się ono z krzywdą kogoś, który jest codziennym naszym dostawcą, często na kredyt takich artykułów pierwszej potrzeby jak cukier, mąka, sól, chleb itp., za które on musi płacić zgóry gotówką? Czy może nie wszyscy wiedzą o tem, że uczciwy kupiec kolonialny na

tych artykułach albo nie zarabia zupełnie, a często traci? Trzyma je dlatego, gdyż ludzie się nadzieją, że kupując cukier, sól itp. u niego kupimy i te artykuły, które przynoszą mu większy zysk, a do jakich należą również herbata, kawa i kakao, ofiarowane nam przez różnych agentów domokrażnych.

Czyż możliwa jest zatem egzystencja kupca, gdy klienci jego zaopatrywać się będą u niego tylko w artykuły nie przynoszące mu prawie żadnych zysków?

A czy proponował kto któremu z tych agentów dostarczanie na takich warunkach jak herbatę, kakao lub kawę, również cukier, sól, mąkę? Sądzę, że propozycji takiej żaden z agentów by napewno nie przyjął. Jeżeli chodzi o to niby dogodne kupno na tygodniowe raty herbaty, kakao czy kawy, napewno i sklep kolonialny, w którym zaopatrujemy się we wszystkie artykuły codziennego użytku, zgodzi się sprzedać na tych warunkach, a może dogodniejsze powyższe artykuły.

Handel domokrażny jest niezdrowym objawem, odbywa on się z krzywdą kupiectwa stałego, które przecież w życiu gospodarczym i społecznym kraju stanowi bardzo poważny czynnik.

K.

10-lecie Tow. Czeladzi Stolarskiej w Swarzędzu

Swarzędz, 13 listopada.

W niedzielę dzisiejszą odbyła się w mieście naszym piękna uroczystość 10-lecia istnienia Tow. Cechowej Czeladzi Stolarskiej. Święto to rzemieślnicze zaszczyteli swą obecnością liczni delegaci miejsc Tow. oraz szereg zaproszonych gości.

Z lokalu zebrań wyruszone z orkiestrą p. Fietza na czele — w pochodzie do kościoła na nabożeństwo poczem odbyło się uroczyste, jubileuszowe zebranie.

Obrazy zagał p. Piątek, a przewodnictwo oddano w ręce p. Fr. Suchockiego, delegata Cechu Stolarskiego z Swarzędza. Sprawozdanie z dziesięcioletniej działalności Tow. wygłosił sekretarz p. Strychalski. Wśród licznych mówców i delegatów Tow., składających Jubilatowi życzenia, przemówił również w pięknych słowach miejscowy burmistrz p. Staniewski.

Wieczorem odbyło się przedstawienie amatorskie, w którym odegrano bardzo udanie komedię pod tyt.: „Ciachy”. Po przedstawieniu bawiono się ochoczo aż do późnej nocy.

Uroczystość Tow. Czeladzi, pozostała po sobie bardzo miłe wrażenie.

Zasiłki dla rodzin urzędników zwolnionych dyscyplinarnie

Ministerstwo spraw wewnętrznych wyjaśniło szereg wątpliwości w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej funkcjonariuszów publicznych.

M. in. ministerstwo wyjaśniło, że władza dyscyplinarna może w orzeczeniu w sprawie wydalenia funkcjonariusza ze służby przyznać członkom jego rodziny stały zasiłek na utrzymanie. Zasiłek ten nie może przekraczać normalnego zaopatrzenia wdowiego lub sierociego. Zasiłek dla żony względnie dzieci pracownika, zwolnionego w drodze dyscyplinarnej, przyznany może być tylko wtedy, gdy pracownik ten posiadał prawo do zaopatrzenia emerytalnego, pozbawiony zaś został go wskutek orzeczenia dyscyplinarnego. Żona i dzieci funkcjonariusza, który w chwili zwolnienia nie nabył jeszcze praw emerytalnych, nie mają prawa do pensji wdowiej ani sierociej.

Wykłady oświatowe w Główniej

Sekcja wykładowa Komitetu T. C. L. organizuje w Główniej wykłady oświatowe, które odbywać się będą w każdy czwartek, w sali p. Kijka przy ul. Główniej 111.

Pierwszy wykład w czwartek, 17-go bm. o godz. 19.30 wygłosi znany kaznodzieja i społecznik ks. prałat Prądzyński. Nie potrzebujemy wskazywać, jakiem zainteresowaniem cieszą się wszystkie wykłady i referaty ks. prałata Prądzyńskiego. Komitet T. C. L. apeluje jednakże do licznych udziału w organizowanych wykładach, by wysiłki organizacyjne osiągnęły swój cel oświatowo-społeczny.

KALENDARZYK

Sroda, 16 listopada 1932.

Słońce: wschód 7.15; — zachód 15.59; — długość dnia 8 godz. 44 min.

Księżyc: wschód 17.19; — zachód 10.59; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Stacji Meteorologicznej przy U. P.: Sroda, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 1 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 5 st. C., najniższa — 1 st. C.

Kal. rzek.: Edmund B.; jutro Salomea
Kal. słow.: Stanisław Kostka; jutro Zbysława.

OSOBISTE

— **Ponowne wysokie odznaczenie profesora Uniwersytetu Poznańskiego, J. K. Mośc** król Aleksander Jugosłowiański nadał prof. dr. Karwowskiemu (odznaczonemu już komandorją i gwiazdą orderu św. Sawy) krzyż komandorski nowego orderu jugosłowiańskiej korony za zasługi na polu zbliżenia naukowego dwóch bratnich narodów.

— **Odznaczenia.** Za pracę niepodległościową został odznaczony Krzyżem Niepodległości emerytowany sierżant sztabowy, p. Tadeusz Kaliciński z Poznania.

— **Srebrne gody** obchodzi 18 bm. znany mistrz rzeźniczo-wędliniarski, p. Józef Rakocy, zamieszkały w Poznaniu przy ul. Rom. Szymańskiego 7 z małżonką swą Heleną z Laskowskich. Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się 18 bm. o godz. 9 w kościele OO. Franciszkanów.

— **Podziękowanie.** Wszystkim którzy z okazji 25-lecia mojej pracy zawodowej, dali mi tyle dowodów uznania i przyjaźni składam tą drogą moje najserdeczniejsze podziękowania. zg 16 769
Prof. dr. Antoni Jurasz.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Ze Związku Ekonomistów.** — W czwartek, 17 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Izby przemysłowo-handlowej, ulica Mickiewicza 31. I ptr. (wejście z ul. Sienkiewicza), miesięczne zebranie członków, na którym wygłosi znakomity ekonomista Polski, p. prof. Edward Taylor rewelacyjny referat na t. „Zagadnienia przyszłego ustroju społecznego i gospodarczego”.

— **Tow. Młodych Przemysłowców.** — Uroczystość 58-lecia założenia Towarzystwa, połączona z uczczeniem Jubilatów, odbędzie się w niedzielę 20 bm. o godz. 19 na wielkiej sali Domu Rzemieślniczego. Okolicznościowe przemówienie wygłosi ks. prałat Józef Prądzyński. Program obywatelski i uroczystości, wykonają doborowe siły artystyczne. Liczny udział członków wraz z rodzinami pożądany. Wstęp wolny. — Zgłoszenia pisemne o przydział gwiazdki dla dzieci po zmarłych członkach przyjmuje tylko do 30 bm. prezes p. Jan Zabłocki, ul. Wodna 2.

— **Ze Związku Zawodowego Pracowników Bankowych.** W piątek, 18 bm. odbędzie się o godz. 20 w lokalu Związku, Al. Marcinkowskiego 24 (dom ogrodowy) zebranie informacyjne dla członków Zw., interesujących się spółdzielnią „Wiano”.

— **Sekcja Misyjna Sodalicji Pań Urzędniczek.** Zebranie odbędzie się 17 b. m. w „Marianum” przy ul. Szewskiej o godz. 19.30.

WYKŁADY

— **Park Narodowy w Białowieży.** — Pod powyższym tytułem po raz pierwszy w Poznaniu na zaproszenie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego wygłosi leśniczy Parku Narodowego w Białowieży, p. R. Jasiński odczyt w sobotę, 19 bm. o godzinie 18 w sali Śniadeckich Coll. Medycum przy ul. Fredry 10. W bogato ilustrowanym odczycie omówi prelegent bogactwo fauny i flory puszczy białowiejskiej.

ŻYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. gimn. „Sokół” XIII (Włda)** urządza w niedzielę, 20 bm. obchód 4 rocznicy założenia gniazda połączony z przyrzeczeniem młodzieży Zbiórka o godz. 7.40 przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie. O godz. 8-ej msza św. ze wspólną komuniją św. o godz. 10.30 uroczyste zebranie u dh Zawadki, Górna Włda 75. a nie na boisku „Sokola”.

— **Żeńskie gniazdo Śródmieście** urządza w sobotę o godz. 20 w restauracji Zamkowej, św. Marcin 40 — wieczorek taneczny z różnymi niespodziankami. Dotychczasowe zabawy cieszyły się zawsze powodzeniem — niewątpliwie i tym razem sympatycy Sokolstwa stawia się tłumnie na doskonale zapowiadającym się wieczorku.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Lekcje języka włoskiego** rozpoczynają się w Tow. Polsko-Włoskie „Dante Alighieri” w poniedziałek 21 bm. o godz. 19 w Domu św. Wojciecha przy Al. Marcinkowskiego 22 I p. — Lekcyj udziela prof. dr. Stefanini. Wpisy na członków przyjmuje p. Zielińska, pl. Wolności 18, sekretariat Tow. Szuk Pięknych.

— **Turniej szachowy o mistrzostwo Poznania** rozpoczyna się w sobotę, 19 bm. o godz. 19.30 w lokalach Dolskiego. Turniej rozgrywany będzie w poniedziałki, środy i piątki o godz. 19.30. Zgłoszenia przyjmuje do 18 bm. Poznański Klub Szachistów, Cukiernia Dolskiego, ul. Fredry.

— **Akademja ku czci Wyspiańskiego.** W niedzielę, 20 bm. o godz. 19.30 w sali sejmikowej starostwa krajowego w Poznaniu, przy Al. Marcinkowskiego 29 odbędzie się uroczysta akademja ku czci Stanisława Wyspiańskiego, którą urządza komisja kulturalno-oświatowa Stowarzyszenia Urzędników Poznańskiego Samorządu Wojewódzkiego. P. dr. Koller, kustosz Muzeum Wielkopolskiego, wygłosi odczyt

Uporczywe zaparcie, katar jelita grubego, wzdęcia, osłabione funkcje żołądkowe, zastoina ogólna, osłabione funkcje wątroby, bóle w bokach i pod żebrami przechodzą przy używaniu rano i wieczorem po szklaneczce naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Zadać w apt. i drog. ng 6411

na tem: Stanisław Wyspiański, jako twórca. — artystka dramatyczna p. Halina Cieszkowska zadeklamuje wyjątki z utworów St. Wyspiańskiego. — artystka opery p. J. Musielewska odśpiewa pieśni Padewskiego, Karłowicza, Moniuszki i Chopina przy akompaniamencie p. prof. Saue-ra. Poza tem ziośród urzędników Stowarzyszenia Krajowego wystąpią pp. Adam Graczyński, Gałazka, Woityniak, Piesik i Wlekiński. Wstęp wolny.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z targu.** Dnia 16 b. m. na placu Sapiżyńskim placowano za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3.00—3.40 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3.60—4.00 zł; 1 kg. twarogu 0.70—1.00 zł; za litr śmietany 1.40—2.00 zł, mleka pełnego 22—24 gr; mendel jaj 2.20—2.40 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1.70—1.80 zł; słoniny wędzonej 2.00—2.20 zł; wieprzowiny 1.40—2.00 zł; wołowiny 1.20 do 1.80 zł; cielęciny 1.40—1.80 zł; skopowiny 1.40—1.80 zł; koziny 1.00—1.20 zł; smalcu 2.40—2.60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1.80 do 3.00 zł; para kurcząt 2.40—3.60 zł; kaczka 2.00—4.00 zł; gęś 4.00—6.50 zł; para gołębi 1.00—1.10 zł; para kuropatek 2.60 do 3.00 zł; indyk 4.00—6.50 zł; zając 5.00 do 5.50 zł; perlica 2.60—3.00 zł; bażant 3.00—4.50 zł.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2.00—2.20 zł; okonia 1.20—1.40 zł; lina 2.20—2.40 zł; karasia 1.80—2.00 zł; sandacza 4.40—4.80 zł; suma 2.60—3.20 zł; mietusa 2.40—3.00 zł; leszcza 1.80 zł; 1 kilogram białych ryb 0.60—1.20 zł; 1 kg. karpia 2.10—2.40 zł. Za ryby śnięte placowano 60—70 gr mniej. Za mendel raków placowano 0.50—1.50 zł. 1 kg. świeżych śledzi 1.40 zł.

Za jarzyny placowano: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; pieczek marchewki 5—10 gr; kalarepy 10 gr; 1 kg. szpinaku 20 gr; szawaru 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pieczek pietruszki 10 gr; 1 kg. jarmużu 20—30 gr; 1 kg. cebuli 15 gr; za kalafior 10—60 gr; główkę sałaty 10—15 gr; 1 kg. bobu 30—50 gr; pieczek rzodkiewek 20 gr; 1 kg. brukselki 50—60 gr.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 0.80—2.00 zł; za 1 kilogr. jabłek 0.40—1.60 zł; 1 kg. gruszek 0.60—1.20 zł; 1 kg. borówek 1.60—2.00 zł; 1 kg. winogron 2.00—2.80 zł.

Za grzyby: 1 kg. grzybów suszonych 4.00—4.60 zł; rydzów 2.40—3.00 zł; zielonek 60 gr; maślaków 0.60—1.00 zł; innych grzybów 50—80 gr.

Targ normalny. (hu.)

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **Czarnków.** (Odnaczenie) Za wyratowanie z nurtu Noteci urzędnika p. Kumocha został udekorowany medalem student p. Stanisław Mickiewicz.

— (Kradzieże.) W tych dniach w nocy nieznanzi złodzieje włamali się na ul. Wieleńską 70 do mieszkania i sklepów pp. Grupińskiego i Majewskiego. Skradli p. Grupińskiemu 2 płaszcze damskie, płaszcz męski, 2 ubrania męskie, kilka butelek wina, soków i inne rzeczy; p. Majewskiemu kilka butelek wina, soków oraz kilka mendel jaj.

— **Gniezno.** (Skazanie włamywaczy.) Postrachem kupców gnieźnieńskich przez dłuższy czas była szajka włamywaczy z niejakim Kondejem na czele. Policji udało się wreszcie szajkę ująć. Onegdaj włamywacze stanęli przed sądem. Sąd skazał Kondeja na 2 i pół roku więzienia, Rzepkę na 3 miesiące i Nadolskiego na 8 miesięcy więzienia.

— (Święto młodzieży.) W niedzielę w grodzie Lecha obchodzono uroczystości święta młodzieży. Rano przed salą parafialną św. Wawrzyńca zebrali się młodzież S. M. P., poczem udano się do Bazyliki św. Wojciecha na nabożeństwo. Mszę św. odprawił ks. biskup Laubitz. W godzinach popołudniowych w kinie „Apollo” odbyła się uroczysta akademja. (br.)

— **Koźmin.** (Zebranie w sprawie podatków.) Odbyło się pod przewodnictwem p. Wojciecha Jarzyńskiego wspólne zebranie Tow. Kupców, Tow. Przemysłowców, Tow. Restauratorów i Tow. Właścicieli Domów Przemawiali pp. W. Jarzyński, L. Wyduba i H. Schneider. W ożywionej dyskusji stwierdzono, że komornicy zajmują i sprzedają nawet przedmioty, służące do wykonywania zawodu, że urząd skarbowy nie rozliczył się dotąd z dokonanych od przeszło pół roku sprzedaży zajętych przedmiotów. Przeniesienie urzędu skarbowego do Krotoszyńa odczuwa tułajskie społeczeństwo jako utrudnienie połączone ze stratą czasu i wydatkami. przyczem podróże do Krotoszyńa są często da-

remne i nie można przed zamknięciem urzędu z nikim się rozmówić. Odczytana przez p. M. Lewandowicza rezolucja jednogłośnie przyjęta. Uchwalono udać się gromadnie na powiatowe zebranie protestacyjne do Krotoszyńa. Jako delegatów wybrano wszystkich prezesów wyżej wymienionych towarzystw.

— (Z rady miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej został wprowadzony w urzęd p. Jan Grebowski w miejsce śp. Wł. Grodzkiego. Na członków sejmiku powiatowego w Krotoszyńie wybrano pp. radnych dr. Czesława Stęszewskiego, Wojciecha Jaworskiego i Wojciecha Grobelnego.

— (Osobista.) Z powodu likwidacji seminarjum nauczycielskiego został ks. prof. Marjan Górecki przesiedlony na równorzędne stanowisko do Wolsztyna. (s. a.)

— **Kruszwica.** (Poświęcenie świetlicy.) W niedzielę odbyło się poświęcenie świetlicy, urządzonej w domu p. Kowalskiej na parterze. Świetlicę tę będą używały trzy towarzystwa żeńskie i męskie S. M. P. oraz Tow. Katolickich Kobiet Pracujących „Zjednoczenie”. Na poświęcenie przybyło liczne obywatelstwo. Świetlica wygląda bardzo ładnie. Poświęcenia dokonał ks. prob. Schoenborn.

— (Wypadek w szkole.) Podczas przerwy w tutejszej szkole powszechnej uczeń klasy 3-ciej Wawrzyńiak, wchodząc do salki szkolnej, widocznie został popchnięty przez swych kolegów tak nieszczęśliwie, że złamał nogę powyżej kolana.

— **Kobylin.** (Kradzież.) P. Ciesielskiemu przy ul. Szewskiej skradziono złoty pierścionek i złoty zegarek. Podejrzewa się o kradzież żebraka. Wszelkie dochodzenia są bez wyniku.

— (Święto S. M. P.) Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej obchodziło dzień swego patrona św. Stanisława Kostki uroczystie. W sobotę wszyscy przystąpili do spowiedzi św. a w niedzielę do Stołu Pańskiego. W niedzielę popołudniu odbyło się zebranie. Referat wygłosił p. Gajowczyk.

— (Przedstawienie.) W niedzielę, 13

Z II serji naszych premij na miesiąc listopad

STEFAN BALICKI

DZIEWIĄTA FALA

OPOWIEŚĆ MORSKA

NAKŁAD KSIĘGARNI ŚW. WOJCIECHA
POZNAŃ — WARSZAWA — WŁOCŁAWEK — LUBLIN

Z Stefanem Balickim zawierają obecnie Czytelnicy nasi bliższą znajomość w odcinku wydania porannego. „Mali ludzie” — to jego druga powieść. Pierwsza zaś — to „Dziwina fala”, która spotkała się z nieledwie entuzjastycznym uznaniem całej krytyki literackiej. Jest to powieść nadmorska (rzecz dzieje się w Rozewiu) o odludku latarnika i jego pięknej córce Annie, o tajemniczym rozbitek, marynarzu i bandycie imieniem Pietro i nauczycielu Grzesickim z Chłapowa. Treść wysoce dramatyczna. Styl jedyny, omijający wszelką retorykę. Autor zagląda w duszę mieszkańców naszego pobraża, nie idealizuje ich. Rysuje wydatnymi konturami, śmiało, z rozmachem. Jego postacie żyją, co więcej — ruszają się, huczą, sceny zbiorowe kipią. Niema w powieści Balickiego nic z t. zw. literatury „papierowej”. Jest to niewątpliwie, jak dotąd, najlepsza powieść z życia naszego nadmorsza.

Cena tej powieści, objętości stron 170, zniżona dla abonentów „Kurjera Poznańskiego” z 4 zł na tylko 2 zł.

W „Odlotach” dał nam Stanisław Szpotowski powieść historyczną, przedstawiającą epokę po Powstaniu Listopadowym, pod rządami Paszkiewiczza. W odmalowaniu jej talent piarski autora święci pełne zwycięstwo. Treścią powieści jest nieudała

wyprawa partyzancka Zaliwskiego. głównie zaś sprawa Artura Zawiszy Czarnego. Bohaterowie i bohaterki „Odlotów” drgają życiem, to budząc podziw, to lzy wyciskając, trwożąc lub smucąc. Z zapartym oddechem czyta się tu o losach Zawiszy, ze wzruszeniem o kaźni duchowej jego matki Plastyka, spotęgowana zwięzłością stylu, dochodzi tu do najwyższej mocy. Szereg scen jest o tak wysokim napięciu dramatycznym, że w czasach niewoli trudno byłoby je czytać spokojnie.

Cena tej książki (stron 351) z 7,— dla abonentów „Kurjera Pozn.” tylko z 3,50.

Obok powyższych obejmuje serja listopadowa następujące dzieła po cenach wyjątkowo niższych: Ejsmonda „Moje przygody myśliwskie” zamiast z 14,— tylko z 7,—; X. J. Kłosa „Na drugiej półkuli” 2 tomy zamiast z 15,— tylko z 7,50; Adamsa „Tajemnica domu za Bramą Królowej” zamiast z 6 tylko z 3,—; Bordeaux „Miłość ucieka” zamiast z 4,50 tylko z 2,50.

Wszystkie te dzieła abonenci „Kurjera Pozn.” nabywać mogą (całą serję lub poszczególne jej dzieła) za gotówkę w administracji pisma naszego. Abonenci zamiejscowi dopłacają do sumy ogólnej 80 gr na koszt przesyłki.

STANISŁAW SZPOTOWSKI

ODLOTY

POWIEŚĆ HISTORYCZNA

NAKŁAD KSIĘGARNI ŚW. WOJCIECHA
POZNAŃ — WARSZAWA — WŁOCŁAWEK — LUBLIN

bm. Komisarjat Straży Granicznej w Krotoszynie urządził w Kobylinie przedstawienie amatorskie. Odegrano „Ciotkę Karola”. Czysty zysk przeznaczony na cele kulturalno-oświatowe Straży Granicznej. (Napad.) W czwartek jacyś nieznani bandyci napadli na szosie Baszków-Kobylin na przejeżdżającego handlarza, Kobylin na przejeżdżającego handlarza, Hoffmana z Kobyliny i zażądali od niego pieniędzy. Gdy im nie chciał wydać pieniędzy, zbili go do nieprzytomności. Ujrzawszy zbliżający się samochód, złoczyńcy ściągnęli ze swej ofiary burkę i ułotnili się. Pieniądzy nie zdążyli zrabować. (hk.)

— * **Mogilno.** (Święto młodzieży.) Tuż przed Świętem Młodzieży Polskiej obchodzili swe święto młodzieży bardzo uroczysto. W niedzielę karne szeregi S. M. P. wyruszyli pochodem na nabożeństwo i przystąpili do komunji św. pod sztandarem. Następnie w sali Domu Katolickiego odbyła się uroczysta akademja ku czci patrona młodzieży św. Stanisława Kostki. Wstępne przemówienie wygłosił patron, ks. Kubicki. Treściwy referat o życiu św. Stanisława Kostki wygłosił p. dyr. Chojnacki. Wieczorem Stow. Młodzieży Polskiej odegrało bardzo udatnie sztukę pt. „Perla ukryta”. (m. m.)

— * **Nowe Miasto n. W.** (Z rady miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu przyjęto sprawozdanie kasowo-rachunkowe z wykonania budżetu. Dochodu ogólnego było 33 580 a rozchodu 32 530 zł. Następnie uchwalono dodatki komunalne do państwowych podatków i to od świadczeń przemysłowych 30 proc., od obrotu 20 proc., od gruntowego 80 proc., od patentów akcyzowych 25 proc., od nieruchomości 20 proc. i od dochodowego 4 proc.

— (Ze Stow. Młodz. Polskiej.) Miejsce Stow. Młodzieży Polskiej obchodziło w dniu swego patrona, św. Stanisława Kostki 5-lecie swego założenia. W dniu tym gremjalnie przystąpiono do komunji św. Następnie odbyło się zebranie uroczyste pod przewodnictwem kierownika szkoły p. Kędzierskiego. Miejscowy patron ks. prob. Dybizański w pięknych przemówieniach przedstawiał cele i zadania S. M. P. Wysłuchano obszernego sprawozdania sekretarza Smolarka, poczem przedstawiciele miejscowych towarzystw składali życzenia pomyślnego rozwoju. Wieczorem odbyło się w sali p. Szczępan-

kiewicza przedstawienie teatralne sztuki p. t. „Figiel w pulapce”. (i.)

— * **Oborniki.** (Utworzenie komitetu.) Utworzono na terenie tej miasta komitet lokalny niesienia pomocy bezrobotnym. Do wydziału wykonawczego wybrano pp. burmistrza Kühna, radcę Ig. Guszczynskiego, radnego m. Panka prezesa Tow. Powstańców i Wojaków M. Łukanowskiego, reprezentantkę Narod. Org. Kobiet, p. Wł. Hermanową i St. Szalatego.

— (Śmiertelne zeznaczenie.) Onegdaj podczas zapuszczania motoru zaczął się w garażu szofer, 23-letni Ignacy Nogaj. Przybyli na miejsce lekarz p. dr. Ciecierski stwierdził zgon. Zwłoki po przeprowadzeniu sekcji przewieziono do kostnicy szpitala miejskiego. (kko.)

— * **Rogoźno.** (Wieczornica harcerska.) Dnia 12 bm. odbyła się w auli gimnazjum wieczornica harcerska staraniem gimnazjalnej drużyny harcerskiej im. Przemysława. Produkcje muzyczne, śpiewy i deklamacje wypadły udatnie. Zebrana publiczność nie szczędziła wykonawcom oklasków.

— (Stow. Młodzieży Polskiej.) W ubiegłą niedzielę, w dniu święta młodzieży przystąpili członkowie S. M. P. do Stołu Pańskiego. Po mszy św. udano się pod sztandarem do sali parafialnej. Po południu odbyła się skromna akademja.

— (Kwesta.) Przeprowadzona w niedzielę dnia 13 bm. kwesta uliczna przez panie podkomitetu pomocy bezrobotnym przyniosła 67 złotych.

— (Święto niepodległości.) W rocznicę uzyskania niepodległości państwowej odbyła się w niedzielę 13 bm. przed południem o godz. 10 msza św. na którą przybyli towarzystwa z sztafardami oraz młodzież szkolna. Po nabożeństwie udał się pochód z orkiestrą na Nowy Rynek gdzie wygłosił przemówienie prezes „Sokoła”, p. Smolarz. Wieczorem odbyła się akademja w sali Hotelu Centralnego. (aka.)

— * **Szamotuły.** (Kradzież.) U rolnika Reinholda Flechnera w Koszanowie skradziono trzy pierzyny, cztery poduszki i różnego rodzaju bieliznę. — Z chlewu p. Heleny Renn z Binowa skradziono trzy prosiaki. — P. Janowi Ignasiakowi z Górki zginęły narzędzia kowalskie wartości 300 złotych.

— (Święto młodzieży.) W święto św. Stanisława Kostki przystąpiła młodzież nasza bardzo licznie do Stołu Pańskiego. Po południu odbyła się uroczysta akademja. Sala wypełniła się po brzegi młodzieżą i starszym obywatelstwem. W pięknych słowach przemówił do zebranych ks. dziekan Kaźmierski. Odczyt o św. Stanisławie Kostce wygłosił nauczyciel p. Zgajński. Dalszy program składał się ze śpiewu, deklamacji, przysięgi oraz teatru. (sc.)

— * **Trzemeszno.** (Kradzież.) Nieznani złodzieje włamali się do zagrody rolnika p. Faifera w Orchowie. Po wybieciu otworu w murze, skradli tucznika wagi około 3 ctr. którego na miejscu ubili.

— (Z życia S. M. P.) Dorocznym zwyżczajem S. M. P. odprawiło w katedrze uroczyste triduum, zakończone wspólną spowiedzią i komunją św. Ponadto młodzież w dzień swego patrona urządziła w pięknie przyozdobionym „Ognisku” uroczystą akademję. Słowo wstępne wygłosił ks. F. Gas. Referat o św. Stanisławie Kostce odczytał dh. Adamski E. Chór pod batutą p. H. Winkla odśpiewał kilka pieśni na cztery głosy. Na całość składały się także występy muzyczne, deklamacje i recytacje. (Akademja chopinowska.) W niedzielę 13 bm. zrzeszony chór z p. dyrektorem Świerżowiczem udał się do pobliskiego Niewolna na uroczystość ku czci Chopina. Odśpiewano pieśni, które chór wykonał, z okazji tej samej uroczystości, w auli gimn. Publiczność dopisała.

— (Pożar.) W niedzielę wieczorem wybuchł pożar w nieruchomości p. Mosiniakowej przy ul. Skwarzymowo. Po przybyciu straży ogniowej pożar ugaszono wczas. Według zeznania strażaków ogień został podłożony.

Z Pomorza

— * **Jabłonowo.** (Parcelacja majątków.) W pobliżu Jabłonowa powstaje z parcelacji kilka większych kolonij mianowicie w Ostrowitem, własność ziemianina Blüchera, oraz na majątkach Jabłonowo i Białobłoty, które Bank Rolny nabył z rak polskich. Z wymienionych dóbr wyłączono tylko część obszarów na parcelację. W Jabłonowie np. pozostaje jeszcze 1500 mórg obszaru. Jeżeli chodzi o wygląd zabudowań osadniczych to pierwszeństwo należy kolonji w Ostrowitem, położonej wzdłuż linii tranzytowej kolei Jabłonowo-Ilawa (Prusy wsch.); natomiast skromniej przedstawiają się obejścia gospodarcze w Jabłonowie. (z.)

— * **Świecie n. W.** (Ze szkolnictwa.) Prof. przy tut. gimnazjum państw. p. Zieliński został nagle i z niewiadomych powodów przeniesiony do miejscowej szkoły powszechnej. Zarządzenie takie wywarło zrozumienie w kołach tut. obywatelstwa.

— (Liczna rodzina.) Zamieszkały w Świecie robotnik Marceł Wilczarski (lat 61) może poszczycić się liczną rodziną, bowiem jest ojcem 25 dzieci. Z pierwszej żony było 16, z drugiej, dziś jeszcze żyjącej, 9. Chłopców było 14 i dziewcząt 11. Jednak z tak wielkiej rodziny pozostaje dziś przy życiu tylko 9.

— (Wielkie kradzieże.) U rolnika Percharda Rudolfa w Dragaczu pow. świecki skradziono z mieszkanja 2 800 zł gotówki. Złoczyńcy zostali niebawem ujęci, lecz gotówki nie odnaleziono. — W Pruszczu okradziono nocą magazyn jubilerski p. Eugenjusza Schmitte'a. Skradzione przedmioty przedstawiają wartość 5 000 zł.

Z Kaliskiego

— * **Kalisz.** (Ze Straży Pożarnej.) Dnia 13 bm. Kaliska Ochotnicza Straż Pożarna obchodziła uroczystość 68-lecie swego założenia. Jest to jedna z najstarszych ochotniczych straży w byłej Kongresówce i dlatego nazywana jest matką straży pożarnych. W roku bieżącym rocznica połączona była z poświęceniem nowych narzędzi strażackich, mianowicie sikawki, motopompy i wozu rekwizytowego. — Po mszy św. aktu poświęcenia samochodów strażackich dokonał ks. prob. Śmiałka z Tłokini. Samochody strażackie otrzymały imiona „Wincenty” od imienia długoletniego członka K. O. S. P. ogniomistrza p. Wincentego Pawłowskiego, „Zygmunt” na pamiątkę imienia b. komendanta straży, śp. Zygmunta Mrowińskiego i „Kazimierz” imię obecnego niezmordowanego komendanta, p. Kazimierza Mystkowskiego. (mk.)

— * **Wieluń.** (Nowy burmistrz.) Dnia 14 bm. odbyły się wybory burmistrza m. Wielunia. Walka o mandat toczyła się pomiędzy dwoma kandydatami — p. W. Toldem Nowakiem i p. Józefem Jędrzejewskim. Wybrany został p. J. Jędrzejewski, dotychczas pełniący obowiązki burmistrza miasta Wielunia. Wybory ławników odbędą się dnia 21 bm. (ww.)

Pociąg najechał na wóz

Z Inowrocławia donosi (Jot):

Dzisiaj nad ranem przy stacji Chelmce w powiecie mogileńskim najechał pociąg kolejki wąskotorowej z burakami na przejeżdżający wóz. Na wozie w krytycznej chwili znajdowały się dwie kobiety Marjanna Kapelińska i Teodozja Kędzierska z Chelmca oraz woźnica Józef Michalak.

Parowóz uderzył w tylną część wozu, przyczem wleki cały wóz na przejeździe około 15 mtr. Obie kobiety zostały ciężko poranione, a woźnica odniósł jedynie lżejsze obrażenia. Ponadto konie odniosły bardzo poważne okaleczenia. Rannymi zaopiekował się p. dr. Hofmański z Kruszwicy, który zarządził przewiezienie ich do szpitala. Winę wypadku ponosi woźnica, który nie zważył na sygnały ostrzegawcze parowozu.

Prof. Karol Flesch,

słynny węgierski skrzypek-wirtuoz, wystąpił jako solista w czwartkowym (17 b. m.) koncercie symfonicznym w Teatrze Wielkim.

Teror „strzelecki” na Pomorzu

Niesłychane wystąpienia umundurowanych „strzelców” pod Grudziądzem

„Słowo Pomorskie” donosi:

„W niedzielę, dnia 13 listopada, rozgrywały się we wsi Polskie Węgrowo pod Grudziądzem niebawem sceny. — „Bohaterami” niedzielnych wydarzeń w Węgrowie byli „strzelcy” z Grudziądza, którzy urządzili „wypad” na wieś.

„W niedzielę wieczorem odbyć się miały w szkole w Węgrowie przedstawienie i zabawa, na którą około godziny 7-ej wieczorem zeszli się do szkoły liczni mieszkańcy wsi. Przed szkołę przybyła również grupa około 10-ciu „strzelców” z Grudziądza, wśród których było kilku w mundurach strzeleckich. Jeszcze przed rozpoczęciem zabawy „strzelcy” wszczęli awanturę, zaczepiając mieszkańca wsi robotnika

Jana Goździejewskiego, którego potem obili dotkliwie gumową pałką i kijami. Na miejscu powstała wielka awantura, a przerażona ludność zaczęła w panice uciekać do wsi, ścigana wśród triumfalnych, a nie nadających się do powtórzenia okrzyków, przez rozruchaną bandę „strzelców”, z których niektórzy dobyli rewolwerów.

„We wsi napastowali „strzelcy” stojących przed domami mieszkańców, wymuszając od niektórych papierosy i pieniądze, przyczem grozili opierającym się rewolwerami, mówiąc że gdyby ktoś śmiał sprzeciwić im się, tego położą na miejscu trupem. M. in. napadli na gospodarza Bronisława Berenta, któremu „strzelec” Zygmunt

Cichocki ukradł z kieszeni zegarek oraz inne przedmioty. „Strzelcy” przeprowadzali na otwartej drodze u napastowanych rewizję w kieszeniach.

„We wsi powstał gwałt, rozlegały się lamenty kobiet i płacz dzieci. — „Strzelcy” biegali po wsi z dobytymi rewolwerami i terroryzowali ludność, dobijając się nawet do zamkniętych mieszkań. Przywołany sołtys p. Aleksandrowicz zdołał wreszcie przy pomocy kilku silnych gospodarzy wygnać ich ze wsi.

„We wsi Gać napastnicy zniszczyli doszczętnie płot zabudowania gospodarza Zilza”.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

JOHN GALSWORTHY, LAUREAT NOBLA

John Galsworthy, który właśnie otrzymał literacką nagrodę Nobla miał lat 33, gdy w r. 1900 zadebiutował powieścią „Willa Ruben”. Poprzedziły ją lata, poświęcone advokaturze. Galsworthy przejął się w tym czasie nowszymi teoriami prawniczymi, ograniczającami mocno odpowiedzialność jednostki, a zwalającami ją na dziejczność, okoliczności czy też stosunki społeczne. Rzecz była naturalnie w związku z humanitaryzmem, rozczulającym się często nad cierpieniami jednostki, a zapominającym o społeczeństwie. To pierwszy czynnik, pod którego wpływem ukształtowała się twórczość obecnego laureata Nobla.

Dalsze mają już charakter literacki. Dojrzwając w atmosferze hasła „sztuka dla sztuki” Galsworthy uznał ją za najwyższy wykwit inteligencji ludzkiej, piękno za ozdobę i najszybszy cel ludzkiego istnienia. W sporze, jaki wywiązał się między genialnym, ale ponurym w poglądzie na świat Hardym, a konserwatywną większością społeczeństwa angielskiego, Galsworthy najwidoczniej przyznał słuszość pierwszemu.

Pesymizm jego nie przybrał jednak, jak u Hardy'ego, form kosmicznych. Galsworthy został malarzem współczesnych obyczajów i stosunków społecznych. Zajął względem nich stanowisko wybitnie krytyczne, wyniósłszy jednak z dawniejszego zawodu i z życia towarzyskiego dżentelmeństwo, nie posunął się do negacji. Wolął ironię.

Pośród ścierania się prądów i teorii społecznych nie przyłączył się do żadnego. Owszem, z lubością przedstawiał dwa sprzeczne punkty widzenia, wydobywając na jaw ich słabe strony i jaskrawo oświetlając ich bezsilność wobec nędzy i chaosu współczesnego życia. W „Braterstwie” potępił samolubów, używających życia czy bogactw, a nie zaprzatających myśli niedolą klas niższych, ale wyszydził i szeregi jednostek, poświęcających osobiste szczęście, aby użyć tej niedoli, aby w dzielnicach robotniczych i w atmosferze przeludnionych ruder (slums) mieścić higienę, oświatę i pomoc materialną. Jeszcze silniej występuje ta sama myśl w sztuce „Gołąb” (granej w Polsce jako „Gołębie serce”), gdzie równie bezcelową okazuje się działalność zawodowych filantropów: pastora, sędziego i profesora, wierzących w państwowe instytucje — jak artyści, alegalizującego wciąż swej gołębiej naturze.

W „Patrycjuszu” stoja naprzeciw siebie arystokrata i demokrat. Ani w dyskusji, ani w praktyce nie wygra żaden, a obaj tracą, osobiste szczęście. W dramacie „Bój”, strajk podkopie fabrykantów i nie przyniesie korzyści robotnikom, a przywódcy obu stron wyjdą ze starcia jednakowo pognębieni.

Dwie uzupełniające się powieści: „Obłudni wyspiarze” i „Wiejski dwór” malują moralne braki społeczeństwa angielskiego. Postaci centralnej, którą jest wchodzący w życie młodzieniec, ustawicznie spadają z oczu łuski przy poznawaniu coraz nowych środowisk: nacisk spoczywa nie na przejściach bohatera, lecz na tym obrazie Anglii. Szczególnie wstrętą jest Galsworthy'emu hipokryzja. Na drodze reakcji dochodzi on czasem do odwracania wartości i idealizuje włościan lub prostytutki, a także wymyśla przewinienia, będące wynikiem siły wyższej, czy nawet szlachetnych porwów.

Wymienione tu powieści należą do pierwszego okresu Galsworthy'ego i mają charakter obszernych szkiców do ogromnej prozajicznej epopei, złożonej z dwóch trylogii powieści i kilku nowel. Tytuł pierwszej powieści „Posesjonat” miał początkowo służyć całości, później jednak, gdy pierwotny plan rozrósł się, powstał inny: „Saga o Forsyte'ach”. Wyraz „saga” ma znaczenie ironiczne, bo nie o bohaterów północy tu idzie, lecz o rodzinę, złożoną z typowych przedstawicieli „wyższej klasy średniej”. Ale ma i znaczenie inne. Wśród niekorzystnych dla tej klasy warunków, wśród wojny południowo-afrykańskiej, wzrostu partii socjalistycznej i europejskich zakłóceń, sięgający w przyszłość wzrok symbolicznie nazwanych Forsyte'ów zaczyna zawodzić. Koło nich, długowiecznych bogaczy, wyrasta nowe pokolenie. Z niewielkim pożytkiem dla Anglii, dzieje ich staną się wkrótce... saga.

Rozwój wypadków sprzyjał koncepcji Galsworthy'ego. Przyszła wojna światowa, potem bezrobocie, wysokie podatki, strajk generalny. Na tem tle rozwija się druga trylogia, nazwana „Nowoczesną Komedją”. Jeżeli pierwsza ma charakter czysto negatywny, to w drugiej spotykamy się już z pewnymi nieśmiałościami próbami podania środków zaradczych. Autor złagodził nieco dla wymierającego rodu. Jego klasyczny przedstawiciel odznaczał się oschłością serca i chęcią traktowania wszystkich i wszystkich jako „własności”. Stąd konflikt między najklasyczniejszym z nich: Soamesem, a jego żoną Ireną, wcieleniem piękna i uczucia. Ale niesympatyczny Soames, bardzo surowo chłostany poprzednio, staje się sympatyczniejszy w „Nowoczesnej komedji”. Złożyły się na to różne przyczyny. Może Soames wyszlachetniał pod wpływem miłości do jedynej córki i może autor sam się do niego przywiązał; może doszedł do przekonania, że wczorajsza Anglia mimo niemiłych mu rysów była przecież lepsza i szczęśliwsza od dzisiejszej. Prawdopodobnie oddziaływało wszystko razem.

Dość, że ironia Galsworthy'ego stała się mniej gryząca, czasem widać jakby minowoli wyrażoną troskę o przyszłość narodu, czasem oko autora spocznie na tych, co chcieliby wyprowadzić świat dzisiejszy, szczególnie angielski, z chaosu i niepewności. W każdym razie pozytywne ideały rysują się blade, przeważa myśl o jednostkach, nie o ogóle, a w pewnych momentach odzywają się zgrzyty poprzedniego okresu. Późniejsze utwory dramatyczne cechuje również ironia i negacja, a wydana przed paru tygodniami powieść „Kwitnąca pustynia” budzić może również zastrzeżenia, przeciwstawia bowiem społeczeństwu człowieka, który nie wierzył w nic, ale zmuszony do przyjęcia obcej wiary (islam), uważa za swój obowiązek przy niej wytrwać.

Jeżeli tedy przyznano Galsworthy'emu nagrodę Nobla, to może zastosowano zamiast sprawdzianu wartości etycznych sprawdzian poziomu artystycznego. Dość trudno rzeczywiście byłoby wyróżnić innego Anglika. Produkuje on niewątpliwie dzisiaj belletrystykę swego narodu. Ma obserwację drobiazgową i wszechstronną, opisy subtelne i efektowne, dar wyrazistej charakterystyki, wreszcie czuje się w nim wysoki intelekt, umiejący sugerować czytelnikowi ten sam stosunek do wypadków i postaci, jaki znajduje autor. Jest też Galsworthy od zgonu Conrada największym mistrzem języka angielskiego.

Dr. Władysław Tarnawski.
Lwów.

NARODY I NAGRODY

Jeżeli weźmiemy słowo „Anglik” jako określenie przynależności państwowej — to John Galsworthy jest czwartym Anglikiem, który otrzymuje literacką nagrodę Nobla. Poprzednio dostali ją mianowicie Kipling, G. B. Shaw, oraz Keats. Ten ostatni wszakże jest Irlandczykiem, więc musi być liczony osobno. Za Irlandczyka ogłasza się czasami zresztą i G. B. Shaw, lecz u niego granica między mówieniem na serio, a konceptem jest z reguły zatarta, a sposób, w jaki akcentuje czasem swoją irlandzkość, ma dość wyraźne cechy przekory. Co do Galsworthy'ego, to warto przypomnieć, iż przed laty w r. 1924 rząd londyński prosił go o poparcie w Sztokholmie Thomasa Hardy'ego na nagrodę Nobla. Shaw użył całego swego wpływu, lecz wysiłek był daremny. Hardy umarł, nie doczekawszy się nagrody, otrzymał ją zaś jego eks-protektor.

Z innych narodów najwięcej laureatów ma Francja. Byli nimi: Sully Prudhomme (pierwszy laureat w ogóle), Anatol France, Romain Rolland i Henri Bergson. Belgia ma jednego: Maeterlincka. Niemcy trzech: Paula Heysego, Rudolfa Euckena i Tomasza Manna. Szwecja tak samo trzech: Selme Lagerloef, Wenera Heidenstama i Axela Karlfeldta. Po dwóch laureatów mają: Polska (Sienkiewicz, Reymont), Dania (Pontoppidan, Gjellerup), Norwegia (Bjørson, Hamsun). Po jednym: Hiszpania (Jacinto Benavente), Włochy (Grazia Deledda), Indie (Rabindranath Tagore), Szwajcaria (Spitteler), Ameryka (Sinclair Lewis).

Jutro:

LIST SIENKIEWICZA
DO WILHELMA II
przez
Józefa Birkenmajera.

ŻYCIE KULTURALNE

POZNAŃ — WYSPIAŃSKIEMU

Nakreśliłmy już zarys obchodu, jaki będzie urządzony ku czci Stanisława Wyspiańskiego przez komitet obywatelski, zostający pod przewodnictwem prezydenta Ratajskiego. Osobne uroczystości projektuje oddział poznański Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych, a to w ramach następujących:

Nasamprzód odbędzie się dla członków i ich rodzin uroczyste posiedzenie Oddziału, a to w dniu 26 listopada, w sobotę. Na posiedzeniu tem wygłoszony będzie szereg przemówień o życiu i twórczości Wyspiańskiego. Wygłoszą je: doc. U. P. dr. Stanisław Kolbuszewski, dr. St. Papée oraz artysta-malarz prof. W. Lam. Utwory Wyspiańskiego recytować będzie p. Krzyżanśka i p. Zajęzłowski, dr. J. Sziaudzynger wygłosi wiersz własny. Część muzyczna wykona chór „Echo”. Wieczór ten odbędzie się w sali Biblioteki Uniwersyteckiej o godzinie 20-tej.

Ponadto zamierza oddział poznański Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych zorganizować dla szerszej publiczności szereg odczytów, poświęconych twórczości Wyspiańskiego. Zaproszeni być mają wybitni prelegenci z Poznania i z poza Poznania, jak wśród pierwszych profesor U. P. dr. Roman Pollak i dyrektor Teatru Polskiego Teofil Trzcicki, wśród drugich zaś Adam Grzymala-Siedlecki i Płoszewski.

NAUKA

Sukces nauki polskiej w Niemczech.

Zajęciem triumfami polskiego sportu w Niemczech społeczeństwu warto przypomnieć, że i na polu nauki odnosimy tam sukcesy. Oto uczony lwowski dr. Roman Ingarden ogłosił w Halli dzieło p. t. „Das literarische Kunstwerk”. Należy ono do kategorii studiów fenomenologicznych i daje odpowiedź na pytanie, czym właściwie jest dzieło literackie, gdy oderwiemy je od podłoża psychicznego i przez rozbiór zawartych w niem składników — ujmemy je jako samoistny fenomen. Budowa dzieła literackiego polega, zdaniem autora, na tem, że stanowi ono obraz zbudowany z kilku heterogenicznych warstw, które różnią się od siebie zarówno materjałem, jak i rolą w całości. Autor wylicza i ocenia te warstwy, a więc warstwę brzmień słownych oraz opartych na nich obrazów dźwiękowych, dalej warstwę znaczeń, warstwę przedstawionych przedmiotów, warstwę uschematyzowanych aspektów. Obok tego bada strukturę dzieła, jednoczącą wszystkie warstwy i odgraniczającą wyrażenie literatury od dzieł naukowych. Dr. Ingarden podejmuje tyle zagadnień, rozwija taką ścisłość i subtelność, że praca jego musi zająć każdego, kto interesuje się nauką o literaturze w powojennem tego słowa pojęciu. Zajęły się nią szczegółowo dwa czasopisma: „Młot Narodowa” i „Pamiętnik Literacki”, które z wzorową pilnością i starannością notują wszystko, co obchodzi naukę o literaturze, a więc i polonistykę. Autorowi należy złożyć gorące podziękowanie i życzyć, jak to uczynił już jeden z recenzentów, by dzieło swe ogłosił w języku polskim (T. G.).

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Obrazy „na wymiar”. Z Krakowa piszą nam: W Parwzu od pewnego czasu malarze usiłują radzić sobie na kryzys i zastój w ten sposób, że sprzedają obrazy w handlu zamiennym, tj. za wegiel na opał za ubrania za bieliznę itd. W naszym Pałacu Sztuki otwarto wystawę, na której również można czynić zakupy w podobnie wymienny sposób. Pośredniczy w tem kancelaria dyrekcji. Ciekawem będzie dowieść się ile i jakich transakcji uda się przeprowadzić. (kt)

„KSIĘGA WIEŻY KRUSWICKIEJ” W BIBLIOTECE RACZYŃSKICH

Artykuł prof. dra Zygmunta Wojciechowskiego o zjeździe kruswickim z roku 1881 drukowany niedawno w „Kurjerze Poznańskim”, skłonił ks. Władysława Pomianowskiego, plebana w Tuchnie położonym w pow. inowrocławskim, do przekazania Bibliotece Raczyńskich na wieczystą własność „Księgi zwiedzających wieżę kruswicką”, wspaniałe w salfian opracowaną ze złoconiami. W Księżce tej zapisali się wszyscy uczestnicy IV-go Zjazdu przyrodników i lekarzy w Poznaniu, obecni w Kruszwicy dnia 5 czerwca 1884 r., z prezesem Akademii Umiejętności, dr. Józefem Majerem na czele. Są tam podpisy: Benedykta Dybowskiego, kr. dr. Florjana Stabrowskiego, późniejszego rytmasa, Piotra Chmielewskiego i in. Nadto wpisano do tej księgi „Przemówienie Alfonsa Moszczeńskiego przy wieży kruswickiej podczas uroczystego przyjęcia lekarzy i przyrodników” oraz „Mowa” ks. dra Antoniego Kanteckiego, redaktora ówczesnego „Kurjera Poznańskiego”, wygłoszoną na wyspie przy wieży kruswickiej. Wreszcie lekarz inowrocławski dr. Rakowski, wpisał do niej 2 swoje wiersze, wygłoszone w Kruszwicy na cześć gości. W uzyskaniu tej cennej pamiątki dla Biblioteki Raczyńskich pośredniczył łaskawie redaktor Działu Kultury i Sztuki, p. Witold Noskowski.

Mnożą się dary w postaci druków. Pa-

JUTRO KONCERT BRAHMSOWSKI

Na jutrzejszym wieczorze Orkiestry Symfonicznej m. Poznania w Teatrze Wielkim wykonane będą same utwory Brahmsa, aby uczcić setną rocznicę jego urodzin, na ten rok przypadającą. Usłyszymy więc pod batutą Bronisława Wolfstala „Uwerturę tragiczną”, oraz trzecią symfonię, dopełni zaś program koncert skrzypcowy, odegrany przez prof. Karola Flescha.

Z artystą tym wejdzie na naszą estradę jeden z najpierwszych skrzypków współczesnych, Karol Flesch, urodzony na Węgrzech w r. 1873 jako syn lekarza, prowadził studia zrazu w Wiedniu (1886 do 90) potem w Paryżu (konserwatorium prof. Marsicki) i już w r. 1894 został tam profesorem skrzypiec w konserwatorium bukareszteńskim, gdzie otrzymał tytuł muzyka nadwornego i prowadził kwartet smyczkowy utworzony na inicjatywę królowej Z. Bukaresztu przeniósł się w r. 1903 do Amsterdamu, gdzie uczył w konserwatorium przez lat pięć, aż w r. 1908 został powołany do Berlina do Hochschule fuer Musik, gdzie dotychczas naucza. Pamiętną była jego „instalacja” w Berlinie, mianowicie cykl pięciu wieczorów historycznych muzyki skrzypcowej, na których po mistrzowsku przedstawiał słuchaczom rozwój tej gałęzi muzyki.

KRAJOZNAWSTWO

W „Małkowiej dolinie”. Z Krzemienia donoszą nam: Co roku w dniu urodzin nieśmiertelnej pamięci Czackiego odbywa się w liceum uroczysty obchód, rozpoczynający się mszą św. i kazaniem, zakończony wieczorami dla starszej i młodszej młodzieży, a mający za punkt kulminacyjny „Małkowiej dolinę”. W Białokrynicy pod Krzemieniem znajduje się mianowicie las, mieszczący rz. „Małkowiej dolinę”, do której za czasów Czackiego liceum urządziło wycieczki. Obecnie co roku wyrusza całe liceum z profesorami do tego lasu, tam rozkłada się obóz przy ogniskach i spożywa się obiad, poczem uczestnicy wracają do Krzemienia na odczyty i końcową zabawę. (kn)

MUZYKA

„Najmłodszy”. Z Warszawy donoszą nam: Mamy twórczość muzyczną młodą, młodszą i najmłodszą. Młodzi mają około czterdziestki, młodszy o dziesięć lat mniej, najmłodszym wypadu dzieł między dwudziestką, a trzydziestką i tak mniej więcej wyglądają muszą metryki trzech kompozytorów, którzy urządzili właśnie w Instytucie Propagandy Sztuki wspólny wieczór kompozytorski. Nazwisko p. Antoniego Szalowskiego jest może najbardziej znane. Jego preludium na skrzypce i fortepian (wykonawcy pp.: Niemczyk i Lefeld) oraz takaż suita na te same instrumenty jest już dziełem o dużych znamionach dojrzałości. P. Marian Neuteich zaprezentował swój drugi kwartet smyczkowy, znany już z wykonania publicznego. P. Neuteich jest wiolonczelistą i sam współdziałał przy wykonaniu. Kwartet jest ultra współczesny w swej atonalności i pewnym fragmentaryzmie faktury — współczesny aż do tego stopnia, który w swej współczesności zaczyna być prawie wczorajszym. Bo niedawne fale zaczynały się już układać potrosze... P. Roman Maciejewski najmłodszy może ze wszystkich trzech przedstawił fortepianowy tryptyk: preludium, chorał i fuga, oraz drobniejsze formy taneczne. Jest to muzyka mocno i logicznie budowana, nasyciona inwencją, brzmieniowo i sprawia wrażenie strumienia, który ma bogate źródło. (tw)

Dr. A. Wojtkowski

Pisma nadesłane

„Muzyka”. Nr 96—97. Treść: H. Dobrzycki: „Nasz dług wobec pamięci Szopena”. — K. H. Bader: „Powrót Szopena do kraju”. — E. Młynarski: „Pamięć przykazała dla dyrygentów”. — M. Ravel: „W kuźni nowego stylu”. — K. Siromeniger: „Igor Strawiński”. — L. Godowski: „O transkrypcjach fortepianowych”. — S. Niewiadomski: „Pamięć Tadeusza Jozefy”. — Impresje muzyczne — Korespondencje — Adr. Red. Warszawa. Kapucyńska 13.

„Przegląd Pedagogiczny”. Nr 32. Treść: Z. „Szkolnictwo prywatne na nowych podstawach prawnych”. — P. „Zmiana Pragmatyki Nauczycielskiej”. — T. M.: „Życie T. N. S. W.” — Komunikaty Zarządu Głównego T. N. S. W. — Z życia Kół Warszawskiego T. N. S. W. — Gama: „Światła i cienie”. — Kronika — Zest.: „Prasa o szkole i nauczycielu”. — N. w. książki. — Adr. Red. Warszawa, Bracka 18.

3 tys. klm. saniami przez lody Alaski

Znany nie tylko z swych prac misyjnych, lecz także badań naukowych misjonarz ks. Hubbard odbył w roku ubiegłym podróż saniami przez półwysep Alaski, którą opisał w niezwykle barwny sposób. „Oczekuję księdza przy pociągu Nenana. Odjazd dnia następnego do Tanana. Dziś rano nad Yukonem 60 poniżej zera. Mc. Elneel”

Mimowolnie dreszcze wstrząsnął mną przy czytaniu tego telegramu. Był to koniec stycznia. Seward tonął w śniegu, który bezustannie padał z szarego nieba Alaski. Oczekiwałem tu na kursujący co dwa tygodnie pociąg Seward — Fairbanks, mający mnie zawieźć do Nenana. Stąd zamierzalem udać się na saniach, zaprzężonych w psy, przez wnętrze Alaski do stacji misyjnej Holy Cross nad dolnym brzegiem rzeki Yukon.

Czteroletni pobyt na Alasce między lodowcami i wulkanami przyzwyczaił mnie do życia pełnego trudów i niebezpieczeństw, lecz podróżowanie saniami zaprzężonymi w psy, było dla mnie nowością. Po trzech dniach stanąłem w Nenana. Było już prawie ciemno. O. Mac, oczekiwał mnie. Nasamprzód zaprowadził mnie do swych psów, które mnie zawieźć miały przez śnieg i lody do miejsca mego przeznaczenia. Oto Smokun, objaśniał O. Mac, oświetlając lampką kieszonkową wspaniałe pokazy psa przy najbliższej budce. Radzę na razie trzymać się od niego z daleka. Jest on w trzech czwartych jeszcze wilkiem. Dwa inne psy leżały rozciągnięte na śniegu obok swych budek. Jeden z nich był olbrzymim potworem podobnym raczej do lwa niż do psa, drugi typowy wilk.

Są to moi najlepsi pomocnicy, mówił O. Mac. Prince i Warrior. Oba psy powitały natychmiast wśród objawów radości swego pana. Królową piękności mego zaprzęgu jest Miss Margie, objaśniał dalej O. Mac. Była to przepiękna dwuletnia sukka o grzbiecie czarnym i piersi i bokach białych o mądrych i rzewnych oczach.

Po obejrzeniu psów udaliśmy się do mieszkania O. Maca. Nagle na pewien sygnał wszystkie psy zaczęły wyć w sposób nie dający się opisać. Był to znany koncert wieczorowy psów alaskich. Przez cztery miesiące słuchałem potem codziennie tego koncertu i za każdym razem wywoływał on we mnie ta samo niesamowite wrażenie.

Następnego dnia rozpoczęła się podróż po Yukonie. Trzynastka psów, ruszyła z impetem. Sanie mknęły z błyskawiczną szybkością ku brzegowi rzeki. Przejchaliśmy na drugą stronę i skierowaliśmy się ku lasowi. Mój gospodarz towarzyszył mi aż do swej osady misyjnej w Nulato, objaśniając mi szczegóły, jak należy kierować zaprzęgiem psów. Następnie zostawiłem rzekę Yukon po za sobą i zwróciłem się poprzez góry Kaltag do Norton Sound. Spodziewałem się w jednym dniu dotrzeć do Umaklilit, lecz w drodze pięć razy mieliśmy do czynienia z orkanem śnieżnym.

„Blizzard” nie jest orkanem z góry, lecz powstaje nad ziemią. Kiedy krajowcy spoglądają lekką mgłą od ziemi, widzą w tem zapowiedź orkanu i chowają się do swych domów. Na szczęście orkan tym razem miał kierunek na Umaklilit, tak iż przynajmniej nie spędził nas z drogi. Zamiast śnieżna była tak silna i gęsta że z zaprzęgu mego widziałem tylko dwa najbliższe psy.

Następnie dotarliśmy do jeziora, z którego śnieg był zupełnie zmieciony przez wichurę, tak że na gołym lodzie sanie i psy stały się igraszką wichru. Psy też ślizgały się bezustannie i nie zdołały zapobiec wywróceniu się san. Przypomniałem sobie, w tej chwili, co mi powiedział O. Mac: „Jeżeli ksiądz straci swoje sanie, straci także i życie”. Trzymałem się więc kurczowo san. Wicher gnał nas naprzód. Psy poplątały się w powrozech wyły z przestachu. W ten sposób ślizgaliśmy się jakie trzy mile.

Nareszcie ujrzałem wystające z śniegu czubki domów Umaklilit. Wykopałem przez śnieg tunel do najbliższej chaty. Miałem szczęście, właścicielem jej był Tom Moore, Amerykanin. Po opatrzeniu psów, gospodarz przyjął mnie gorącą herbatą i jakąś dziwną potrawą mrożoną. Nałożyłem sobie sporą porcję. Z doświadczenia zaś wiem, że kto dłuższy czas przebywa na Alasce, winien mieć mocną głowę, zdrowy żołądek i słabo rozwinięte powrocie. Nie to com jadł było zimne jak lód i smakowało jak olej rycynowy. Wymarowałem, że była to mieszanina z tłuszczu psa morskiego i renifera, ubita w pianę i przyprawiona korzeniami.

Następnego dnia nadeszła poczta a z nią wspaniały Eskimos Iwan Sipiri, który miał mi towarzyszyć przez zwodniczą puszcza lodową od Norton Sound do Akulirak, nad morzem Beringa. Iwan ruszył naprzód, torując mi drogę. Psy są zadowolone o siebie, dlatego podróżowanie w kilka zaprzęgów jest prawie niemożliwe, gdyż każdy zawsze chce być pierwszym.

Pogoda była dobra, postanowiliśmy więc dotrzeć w jednym dniu do Chemeleek. Był to olbrzymi wysiłek dla moich psów. Słońce zachodziło daleko na północy i stało następnie przez długi czas niby krwawo czerwona tarcza nad boryzmem. Psy moje pędziły wprost w tę tarczę słoneczną, a kiedy różowa zrazu pułstawa stała się purpurowo-czerwona, ogarnął mnie czar Arktydy.

Psy pocztowe odbywały codziennie 35 mil (angielskich), ja zaś jadłem od mo-

ich psów 65 mil. Gdybym był jechał sam z pewnością nie byłoby mi się to udało, lecz przedemną pędził Iwan, a moja Laisy doskonale odnadywała jego trop. Z dnia psy nieraz męczą się i muszą odpoczywać, nocą jednakże zdają być się niezmordowane. Zapanowała ciemność, lecz miljarady gwiazd i blask zorzy polarnej nadawały nocy tej nie dający się opisać urok. O godzinie 10 wieczorem stanęliśmy w Chemeleek. Psy otrzymały specjalną rację ryby, poczem położyliśmy się do snu w naszych workach sypialnych na podłodze kapliczki misyjnej. Wiadomość o przybyciu moim spowodowała następnego dnia pełno ludzi do kapliczki. Ku wielkiemu memu zdziwieniu ludzie ci asystowali mi niezwykle umiejętnie przy celebrowaniu mszy, a jeden z nich śpiewał tak prześlicznie, że podobnego śpiewu nie słyszałem nawet w katedrach europejskich.

Następnie przybyliśmy do Aukurak, najbardziej na północ Alaski położonej stacji misyjnej. Było to krótko przed wielkim tygodniem Postanowilem psom moim dać dłuższy wypocinek przed udaniem się w dalszą drogę do Holy Cross, celu mego podróży. Niebezpieczna odwilż mogła nastąpić lada dzień.

W Andrejewsku dowiedziałem się że nad Yukonem grasuje grypa, pociągając za sobą liczne ofiary. Następnego dnia przekonałem się naocznie o spustoszeniach jakie wywołała ta epidemia. Po kilku dniach zrozumiałem, że i ja zapadłem na gripę. Celem moim dążeniem było węc, jak najprędzej dotrzeć do Holy Cross. Odwilż utrudniała posuwanie się naprzód. Musieliśmy zawsze odczekać przymrozku wieczornego, ażeby się móc udać w dalszą drogę. Grypa dokuczala mi straszliwie i maciła moje myśli. Psy zdradzały objawy przemęczenia. Na dobitkę Daisy zmyliła drogę. Nagle wpadliśmy wszyscy do głębokiego dołu w lodzie. Psy zaczęły się gryźć między sobą na śmierć i życie. Ręka moja zwiśla mi bezwładnie od smagania ich batem.

Powstało straszne zamieszanie. Raz po raz byłem między walczącymi psami to znowu wpadłem do lochu. Nareszcie ustała walka, ponieważ psy tak się poplątały że nie mogły się ruszać. Z największym tylko trudem udało mi się rozkiełznać skłębony zaprzęg. Byłem bardzo osłabiony, odcychałem z trudem, a głowa paliła mnie jak ogień.

Odtąd już nie miałem jasnego wyobrażenia o tem, co się wokoło mnie działo. Wiem tylko, że pewnego dnia zaprzęg mój porzucił bieg Yukonu i wspinał się na brzeg. U góry stał krajowiec. Była to poczta, którą psy moje dogoniły, robiąc 50 mil na dobę. Od Eskimosa dowiedziałem się, że Holy Cross leży za następnym zakretem. Nawpół oszalały z radości udałem się w drogę. Niebawem dojrzałem zabudowania stacji misyjnej. Kiedy zalechałem przed dom, byłem prawie nieprzytomny. Opatrzyłem tylko jako tako psy, z których nie utraciłem żadnego poczem umieszczono mnie w szpitalu. Wip.

Warjat czy nie warjat

Pewien zamożny fabrykant trumien w Budapeszcie wpadł na ścieśniętą makabryczną i godny swego zawodu pomysł. Ustawił on w swoim pokoju sypialnym trumnę i zaczął w niej sypiać. Ściany sypialni obil czarnym sukrem, pozostałe zaś meble poustawiał jak do uroczystości pogrzebowej. Co gorsze, zmuszał swoją żonę, żeby sypiała z nim razem... w trumnie.

Nieszczęśliwa kobieta protestowała, jak mogła. Nie wiele jej to jednak pomogło. Musiała biedna spędzać swe noce w trumnie, mając przedsmak tego, co będzie na tamtych ścianach.

Dopiero matka wybawiała ją z tego niesamowitego nolożenia. Wniosła skargę o rozwód i sąd przyznał rację tak maltretowanej żonie.

Należy zaznaczyć, że makabryczny mąż przez cały czas swoich eksperymentów ze spaniem nie odzywał się do nikogo ani słowem. Ciszę zachowywał prawdziwie grobową. Dopiero na rozprawie sądowej przemówił. Okazał się nawet stuprocentowym dżentelmanem, bo z własnej woli podwoił wyznaczoną przez sąd żonie pensję, przeprosił ją za to wprowadzanie w zaświaty wystrój i pożegnał się z nią, całując ją w rękę.

Finał tej niezwykłej historii jest jeszcze dziwniejszy. Fabrykant trumien od chwili rozwodu otrzymuje tuzinami listy od rozmaitych kobiet, które ofiarują się dzielić z nim tę makabryczną egzystencję.

Niebotyk o 120 piętrach

Architekci amerykańscy doby obecnej uważają już dzisiaj Booktower, najwyższą budowlę świata, mającą 85 piatr, za sprawę zdystansowaną. Architekt Larkin przedłożył świeżo magistratowi Nowego Jorku projekt nowego niebotyku, który rozmiarami swymi znacznie przewyższy Booktower. Nowy olbrzym stanąłby na przy 8 i 9 avenue w 42 ulicy, a więc w sercu dzielnicy niebotyków. Budynek ma obejmować 120 piatr, będzie zatem o 35 piatr wyższy od Booktower. Koszty budowy obliczono na 52 milionów dol.

W kolach architektów nowojorskich projekt stał się przedmiotem ożywionej dyskusji. Jako argument przeciwny wytoczono moment, że dotychczasowe windy używane były mogą tylko do wysokości 85 piatra, przy wyższej budowlu kabeł sta-

Pamiętajcie o zmianie oleju na zimę!

Nastąpiły chłody — termometr wskazuje temperaturę bliską zera. Już najwyższy czas przedsięwziąć zmianę oleju na zimę. Prawdopodobnie i Pański samochód należy do tych wozów, które wymagają zimną innego oleju, aniżeli latem. Należy zajrzeć do Tabeli Polecającej i dziś jeszcze napchnąć silnik i dyferencjał odpowiednim olejem. W ten sposób zapewni Pan sobie nienaganną pracę silnika w zimie.

Mobiloil

VACUUM OIL COMPANY S. A.

CZESCHOWICE — WARSZAWA

lcwy zerwały się z powodu własnego ciężaru. Sprawę tę rozwiązując Larkin przez założenia nowej windy dla piatr wyższych. Inna sprawa jest natury daleko poważniejszej. Już przy budowie Booktower zastanawiano się nad tem, czy własny ciężar konstrukcji stalowej nie ogranicza budowli do pewnej wysokości, której nie wolno przekroczyć. Do budowy 120 piatr liczącego niebotyku potrzeba 40 000 tonn stali. Pociąg towarowy dla przewiezienia tej ilości stali, miałby 22 km dług. Ści. Zdaniem architektów i ten powód nie może być przeszkodą, ponieważ skalisty grunt Nowego Jorku wytrzymuje ciśnienie 35 tonn na stopę kwadratową.

Z RÓŻNYCH STRON POISKI

Pomnik Żwirki i Wigury na wsi pod Radomiem.

W gminie Kowala Stępcina koło Radomia odbyło się w tych dniach uroczyste odsłonięcie i poświęcenie pomnika ku czci sp. Fr. Żwirki i St. Wigury, którzy zginęli bohaterską śmiercią lotników. Pomnik ten w formie obelisku na granitowym cokole wystawiła gmina ze składek publicznych. Napis na płycie marmurowej u dołu pomnika brzmi: „Bohaterom por Żwirce i inż. Wigurze w hołdzie gmina Kowala 11. 11. 1932 r.”.

Inspektor szkolny skazany na 10 lat ciężkiego więzienia.

Przed sądem okręgowym w Radomiu odbyła się trzydniowa rozprawa przeciwko inspektorowi szkolnemu 38-letniemu Zygm. Plebańczykowski z Opatowa, oskarżonemu o otrucie P. zalecał się do żony st. przodownika policyjnego Snopkiewicza a upatrując w mężu przeszkodę do zrealizowania swych pragnień, postanowił go usunąć za pomocą strychniny. Zamiar ten wykonał, zaprosiwszy go do siebie; Snopkiewicz zmarł. Dla zamarkowania zbrodni upozorował P. również samozatrucie, lecz sobie zaaplikował jakiś mniej szkodliwy proszek.

Plebańczyka, który jest również żonaty, skazano na 10 lat ciężkiego więzienia.

Przyśpieszenie biegu pociągów Warszawa — Gdynia.

W nowym rozkładzie jazdy, opracowywanym obecnie w ministerstwie komunikacji, przewidziane jest skrócenie czasu biegu pociągów na szeregu odcinków. W związku z tem odbędzie się w czwartek dnia 17 bm próbna jazda pociągu pośpiesznego z obciążeniem 450 tonn na trasie Warszawa — Ilowo — Łaskowice — Tczew — Gdynia. Czas biegu pociągu z Warszawy do Gdyni będzie prawdopodobnie skrócony o 45 minut.

Ruch pocztowy, telegraficzny i telefoniczny w Warszawie

Jak wynika z ostatnich zestawień w ciągu września nadano w urzędach pocztowych w Warszawie 12.149.500 listów

zwykłych i poleconych, 21 000 listów wartościowych, 136 700 paczek, 50 000 przesyłek za pobraniem, 19 400 zleceń pocztowych, 45 700 telegramów, 4 134 900 czasopism, Przekazów pocztowych i telegraficznych nadano na sumę 11 256 700 zł. Rozmów telefonicznych międzymiastowych i zagranicznych zgłoszono 147 300. Nadeszło do urzędów pocztowych w Warszawie 9 282 700 listów zwykłych i poleconych, 14 100 wartościowych, 44 000 paczek, 3 500 przesyłek za pobraniem, 9 200 zleceń pocztowych, 69 200 telegramów, 341 900 czasopism. Przekazów pocztowych nadeszło na sumę 11 482 500 zł.

Nowy polski samolot komunikacyjny

Pierwszy polski samolot sypialny PZL 4 kończy obecnie swe ostateczne próby w locie i już wkrótce powzięta będzie decyzja o zaletach i właściwościach tego aparatu. Samolot ma już za sobą 50 godzin lotów. W najbliższym czasie nastąpi odebranie maszyn przez ministerstwo komunikacji i ostateczne zbadanie jej właściwości.

Badania dotyczące warunków i ekonomii eksploatacji aparatu P. Z. L. 5 zadczydują o wprowadzeniu go na nasze linie komunikacji powietrznej.

Stan zdrowia znakomitego lotnika

Stan zdrowia znakomitego lotnika kpt. Bolesława Orlińskiego który uległ ostatnio wypadkowi przy skoku ze spadochronem, w dalszym ciągu nie jest zadawalający. Nastawiona po wypadku noga, została nieprawidłowo, skutkiem czego zaszła potrzeba łamania i powtórzonego zestawienia. Mimo że stan zdrowia kpt. Orlińskiego nie budzi poważniejszych obaw, jednak skutkiem tych komplikacji musi on pozostać w dalszym ciągu na kuracji w szpitalu i przed upływem kilku miesięcy nie będzie mógł powrócić do służby w lotnictwie.

Jutrzejzy koncert symfoniczny

z prof. Karolem Fleschem

Jutro w czwartek 17 listopada 1932 r. wieczorem o godz. 8 w Teatrze Wielkim odbędzie się XIV koncert Orkiestry Symfonicznej stoł m. Poznania. Koncert ten poświęcony jest wyłącznie twórczości genialnego kompozytora J. Brahmsa, którego 100-na rocznica urodzin przypada w tym roku. Dla uświetnienia tej uroczystości, zaproszony został jako solista słynny węgierski skrzypek - wirtuoz prof. Karol Flesch, który odegra koncert skrzypcowy J. Brahmsa. Prof. Flesch znany jest jako najświetniejszy odtwórca koncertu Brahmsa, to też zainteresowanie się naszej publiczności z powodu występu prof. Flescha, dosięga punktu kulminacyjnego.

Przy nulpicie kapelmistrzowskim — Bronisław Wolfstał.

A. Piasecki S.A.

Czekolady odżywcze
mleczne i śmietankowe

Widok miejsca katastrofy, w Warszawie przy ul. Krochmalnej — po runięciu ściany szczytowej browaru Haberbuscha Straż ogniowa szuka ofiar wśród rumowiska.

SPORT

Piłka nożna

Trzeci decydujący mecz o wejście do ligi pomiędzy „Legią” i „Podgórzem” odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w Częstochowie, na neutralnym terenie.

Do klasy B okręgu poznańskiego po ukończeniu rozgrywek międzygrupowych na miejsce spadających do klasy C „Wiktorji” i „Czarnych” z Poznania, oraz „Concordji” (Mur. Gośłina) i „Venus” z Gniezna wchodzi w roku przyszłym: „Dyskobolja” Grodzisk, „Sokol” Kepno, „Rogosiński Klub Sportowy” i „Śremski Klub Sportowy”.

W finale o tytuł mistrza kl. C PZOPN spotkają się „Rogosiński” i „Sokol” Kepno. Ponieważ obie drużyny zrezygnowały z obu pierwotnych spotkań, darując sobie z uwagi na zbyt kosztowny wyjazd do przeciwnika wzajemnie punkty, odbędzie się w niedzielę trzecie decydujące spotkanie na neutralnym boisku w Środzie.

Nadzwyczajne zebranie ligi odbędzie się w nadchodzącą niedzielę w Warszawie. Przedewszystkiem rozpatrywany będzie wniosek niektórych klubów w sprawie reorganizacji systemu rozgrywek. Jeden z tych wniosków dąży do powiększenia liczby klubów do 14, przyczem rozgrywki odbywałyby się w dwóch grupach. Drugi wniosek proponuje, aby w ciągu najbliższych dwóch lat zachować w lidze status quo. Prawdopodobnie rozpatrywana będzie również sprawa przywrócenia „Czarnym” utraconych 7 punktów. Dwa dni przedtem obradować będzie również w Warszawie pełny zarząd ligi. Rozpatrzy on m. in. wniosek wydziału gier dyscypliny o zamknięcie boiska „Cracovii” na przeciąg 1 roku z powodu znanych wypadków na meczu „Cracovia” — „Warta”.

Pięściarstwo

Echa meczu Polska — Niemcy. Prasa niemiecka jednogłośnie podkreśla, że wysokie zwycięstwo Niemiec w meczu w Dortmundzie przyszło zupełnie nieoczekiwanie. Wszyscy co prawda spodziewali się zwycięstwa, ale nie w takim młodzieńczym stosunku Naogół o drużynie polskiej wyrażają się dzienniki z uznaniem, podkreślając odwagę i fair — walkę naszych zawodników, którym brak jedynie techniki. Jakkolwiek klęska Polski cyfrowo przedstawia się katastrofalnie, to jednak gdyby ocena zawodów była podana w punktach, różnice byłyby niewielkie. Zdaniem niektórych pism, na zawodnikach polskich w wagach niższych odbiło się przetrenowanie i „robienie wagi”. Wszystkie prawie dzienniki podkreślają wysoką klasę Chmielewskiego i Garnarka. (PAT)

„Goplanja” udało się zakontraktować na dzień 6 grudnia reprezentację państwową Szwecji, która wystąpi pod nazwą „Repr. Sztokholmu”. „Goplanja” do spotkania tego przygotowuje się pilnie, przyczem zamierza drużynę swą w dwóch wagach zasilić zawodnikami z innych klubów. Władze miejskie oraz zdrojowisko m. Inowrocławia pzychodzą „Goplanji” z wydatną pomocą. Spotkanie samo wywołało zrozumiałą zresztą sensację. Będzie to bowiem pierwsze wogóle zawodów międzynarodowe w Inowrocławiu. (Jot)

Życie organizacyjne

Nadzwyczajne walne zebranie „Olimpia” w Poznaniu odbędzie się 22 bm. o godzinie 19.30 w lokalu Piwnicy Ratuszowej, przy Starym Rynku. Na porządku sprawozdanie i wybór członków zarządu. Wzywa się wszystkich członków do punktualnego przybycia.

Witold Conti w Poznaniu

Niebawem oczekuje miasto nasze prawdziwą niespodzianką. Oto w nadchodzącą sobotę, dnia 19 listopada r. b., o godz. 11 wiecz. odbędzie się w teatrze „Siołce” Wielka Rewia Humoru, Tańca i Piosenki, w której udział przyjmie ulubieniec wszystkich kobiet WITOLD CONTI, znakomity amant polskiego ekranu, słusznie nazwany „polskim Valentino” który poraz pierwszy zaprezentuje się poznańskiej publiczności nie ze srebrnego ekranu ale w Rewii artystów warszawskich pod hasłem: „Kobieci, wino, śpiew...”. Sensację sobotniego wieczoru w „Siołcu” podnosi fakt, że Contiego ujrzymy w doskonałym otoczeniu sił Operetki i Rewii. Na pierwszym miejscu wymienić należy primadonę Operetki Warszawskiej i Poznańskiej uroczą JANINĘ KULCZYCKĄ, która wystąpi w szeregu przebojów muzycznych „Morskiego Oka” i „Bandy”. Poza Janiną KULCZYCKĄ zaprezentuje swe najnowsze toalety Werwę śmiech, taniec reprezentować będzie uroczą, najmłodszą gwiazdą filmu i rewii NINKA WILIŃSKA, która razem z popularnym w Poznaniu WITOLDEM ŻDZITOWIECKIM świetnym amantem Operetki Podkreślić należy że poraz pierwszy będziemy mieli możliwość ujrzenia Zespołu artystycznego na tak wybitnym poziomie artystycznym.

Bilety po cenach najniższych od 1 do 4 zł są już do nabycia w składzie cygar p. Szreihrowskiego — ulica Gwarna nr 20. Tel. 56-38. zg 16 770

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dia 15 bm. zgłoszono: Tadeusz Wojciechowski, mistrz stolarski 53 l. Leokadia Kwiatkowska, uczennica szkolna, 12 l. Bronisław Witaszcak, 2 mies 24 dni Teofila Deszczakowa, z domu Śliwińska, wdowa 51 l. Wanda Glogauówna, 87 l. Adam Supiński, inżynier, 53 l. Romuald Borakiewicz, 3 l.

RADJO

Czwartek, dnia 17 listopada 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.40 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.35 koncert z Warszawy; godz. 14.00 giełda; godz. 16.40 (W); godz. 17.55 płyty gramof.; godz. 18.05 odczyt; godz. 18.20 francuski met. lingw.; godz. 18.35 feljton rolniczy pt. „O użytkowaniu krów mlecznych” — wygl. p. M. Próchnicki; godz. 19.10 rolnicza skrzynka radiowa — wygl. p. J. Rządowski; godz. 19.28 sygnał czasu; godz. 19.30 (W); godz. 20.00 koncert solistów, wyk.: S. Gogojewicz (msopran), prof. N. Padlewska (fort.); godz. 21.00 interludium muzyczne z płyt gramof.; godz. 21.15 „Z nad krawędzi”; godz. 21.30 słuchowisko z Warszawy; godz. 23.00 sygnał czasu — komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 płyty gramof.; godz. 12.35 poranek szkolny z Filharmon. Warsz.; godz. 15.50 płyty gramof.; godz. 16.00 „Jak zrobić nowe ze starego” — wygl. p. Marja Dobrowolska; godz. 16.15 lekcja jęz. franc. (kurs średni); godz. 16.30 płyty gramof.; godz. 16.40 „Co i jak czytać?” — wygl. prof. H. Mościcki; godzina 17.00 płyt gramof.; godz. 17.40 odczyt aktualny; godz. 18.00 muzyka lekka z kawiarni „Gastronomia”; godz. 19.20 komunikat rolniczy przysposobienia rolniczego; godz. 19.30 kwadrans liter „Kuznie Intelktu” T. Boy’a — Żeleńskiego; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.06 muzyka lekka; godz. 21.30 słuchowisko pt. „Niebo-ska komedia” Krasińskiego część II; godz. 23.05 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 19.35 koncert, 20.45 odczyt, 21.20 słuchowisko, 22.30 muzyka taneczna; Budapeszt (550 m) 21.15 koncert ork. operowej, 22.45 muzyka taneczna; Wiedeń (516 m) 19.35 „Kawaler srebrnej róży” opt. R. Straussa, tr. z opery; Praga (489 m) 20.15 koncert, 21.00 koncert symf., 22.35 muzyka lekka; Beromuenster (459 m) 20.15 koncert

kameralny; Sztokholm (435 m) i Motela (1348 m) 22.00 do 23.00 koncert muzyki polskiej, wyk.: H. Marteau (skrzypce) i Astrid Berwald (fort.); w programie: Szymanowski sonata op 9 d. moll. Różyckiego; Nocturno op. 30 nr. 1 i Wieniawskiego Polonaise D - dur op. 4; Rzym (441 m) 20.45 „Mignon” op. Thomasa.

PANACRIN

tabletki do ssania
CHRONIĄ SKUTECZNIE PRZED

GRUPA
ANGINA
INFLUENZY

LABOR (MEM FARM. MAG. A. BUKOWSKIEGO)

nr 6 420

Ułatwienie w prawidłowym prowadzeniu ksiąg handlowych.

Przeważająca ilość kupców II. kateg. wszyscy I. kateg. handl. oraz przemysłowcy I—V kateg. przem. obowiązani są pod rygorem skutków karnych prowadzić prawidłowe księgi handlowe — Niechęć do ich założenia spowodowana była dotychczas głównie tem, że interesowanych odstraszały stosunkowo bardzo wysokie koszty założenia i prowadzenia księgowości kosztu urzędnika, druków, ksiąg i t. d.

Tym trudnościom kres położyła praca dokonana przez wybitnego znawcę spraw buchalteryjnych p. S. Sandhauza zaprzyjęzycznego biegłego sądowego i rewidenta dla Spółdzielni z ramienia Rady Spółdzielczej Ministerstwa Skarbu, w Krakowie, ul. Szujskiego 1, który na podstawie przepisów kodeksu handlowego praktyki buchalteryjnej i najnowszego rozp. Minist. Skarbu z 13 kwietnia 1932 r. o prawidłowych księgach handlowych przy uwzględnieniu odnośnych przepisów podatkowych wydał własnym nakładem komplet ksiąg, a więc właściwy dla wymienionych na wstępie przedsiębiorstw. Obejmuje on wszelkie wymagane księgi ujęte nader pomysłowo i zwięźle tak że przy stosunkowo nieznacznym koszcie tego wydawnictwa i nader przejrzystej metodzie każdy, nawet bez rutynowanego buchaltera będzie w stanie prawidłową księgowość założyć i prowadzić zwłaszcza dzięki szczegółowemu popularnie ujętemu pouczeniu, dołączonemu do każdego kompletu. ng 6 417

Borol
ZŁĘSZCZONA
GLICERYNA

usuwa pęgi
i opaleniznę
zmiękcza i ude-
likatnia skórę
ciała i zaber-
piecza od wpły-
wów zimnego
wiatru.

CENTRALNE LABORATORIUM CHEMICZNE
W WARSZAWIE

nr 5 788

Na póżłocenie Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu

złożyli ofiary w złocie w biurze Komitetu do dnia 10. 11. 32 r.

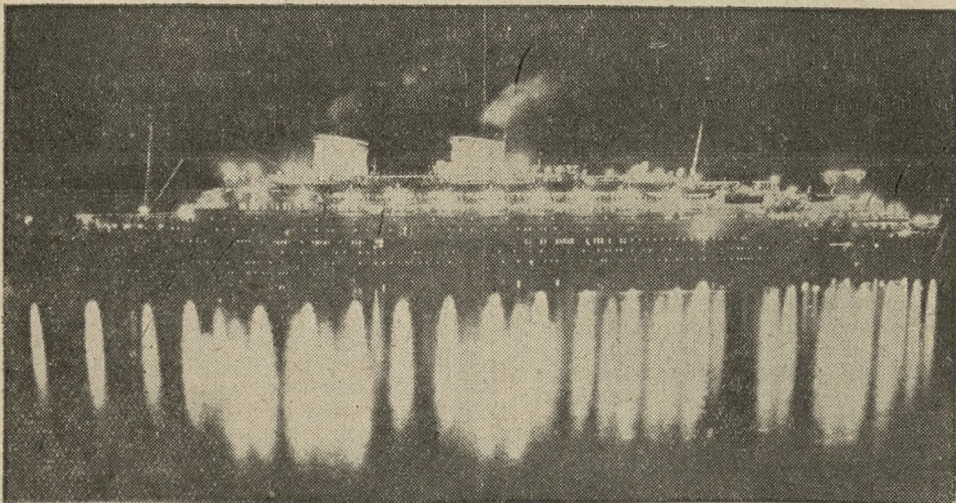
265

Iza Gostomska Poznań
Kazim. Tański Poznań
Marc Be...kowska
Zofia Dehne...wna, Poznań
Mieczysław Poznań
Siońska Poznań
Bel. Kargę Poznań
A. Rutowski Poznań
Rytarska Poznań
J. Woźnicka Poznań
W. Lantego... Janów
Janusz Krys...owa Bydgoszcz
K. S. Poznań
Hel. Stronka Koluda M.
J. B. z M.
Tablowska Tczew
W. Kosmala Debonóra
Dr. P. Szcz.
M. Szulcowa Poznań z prośbą o
zdrowie dla meża
Rodzina Gryz ma Gratkowskich
Kości...n
X. Prob St. Hundi Baranów z
prośbą o zdrowie dla siostry
Zof. Andrzejewska Poznań
Józ. Namysłówna Poznań
Marja... Barbara Stróżewskie.
Poznań
A. Liszkowska Poznań
Hania i Marysa Rzykie Poznań
F. i M. Kasprzykowie Poznań
J. Walecka Poznań
Józ. Walecki Poznań

Stef. Wialecki, Poznań
M. C. Poznań
W. G. Poznań
M. K. Kości...n
H. B. Kości...n
M. J. Poznań w pewnej intencji
Lewicka Poznań
Irena Holtzer Poznań
El. Wardzianka Wągrowiec
Gen. Wardzianka Wągrowiec
Wai. Przdowska Wągrowiec
Maria W...dowa Wągrowiec
Ant. Wanda Wąrowiec
W. Pazdowska Wąrowiec
M. Plotkowiakowa Poznań
Fr. Gbioreczkówna Smigiel za
otrzym. łaski i wysł. prośby
W. N. Poznań
P. Drowa Jadw. Szafarkiewiczowa
Gniezno
Ja. usińska Poznań
Dr. Bronicki Inowrocław
N. N.
Hutten-Czański, Modrzej
A. Musielewska Poznań
W. Drud...kówna Poznań
Nie...owska Poznań
Marja Szczepanka Koźmin
X. Prob Fieweger Rabin
Witosław Palmowski
Dr. Jankowscy Oborniki
Wanda Pospieszalska, Kopaszyn

Janusz i Wiesław. Garstecoy
Jan Dirska, Ostrzeszów
Jpł. Zieliński
Gindera
Hel. Czarnecka 3 i 8 mkn. srebr.
M. Radomski, Mikstaj
L. Wie...kówna Poznań
N. N., Poznań
Stan. Konicówna Brodowo
Stan. Mierzejewska Skrzyszowa
Wacław Piechowski Poznań
Ant. Grubelska Sirzemkow
Stan i Helena Zmłiewscy, Gnie-
zno
Relewska Ryczywół
Z. Spedowski, Lwówek
Radca Dr. Karłowski
Insp. Surdyk Srem
Hr. Mycielski, Gebice
O. Sio St. Mieloch, Poznań
H. Wankówna
M. He...ke Konarzewo
Ogn. W. Czackowski, 14 par
X. K. Gronowski, Chicago
K. Pierzycki Srem
N. N.
Janio Poniecki, Szczodrowo
M. K. S. J.
M. Machowiczowa Zakopane
N. N.
W. Sikorski Chwałkowo
Bielkowski Poznań
Br. J. Zimny Poznań

Konto P. K. O. nr. 207 470 — Sekretarjat św. Marcin 69.

Miasto światła na morzu. Wspaniały widok przedstawił nowy włoski statek „Conte di Savoia” gdy wieczorem, po odbyciu jazdy próbnej, powrócił do portu Genu i urządził na swoim pokładzie wielką zabawę, połączoną z przepyszną iluminacją.

KAPELUSZE jesienne i zimowe DAMSKIE i MĘSKIE

NOWOŚCI
w wielkim wyborze

Reparacje tanie i akuracie

TOMASEK Pocztowa 9
dł. 1301

KRONIKA TOWARZYSKA

Zarząd Związku Polaków Kresów Wschodnich urządził 20 listopada, w Małinowej Sali Bazaru, pod protektoratem Księżnej Zdzisławowej Czartoryskiej, podwieczorek z tańcami i bridżem. Świetna orkiestra, śpiew i gra na fortepianie urozmaiciły i przyjemny czas. O liczny udział gości Zarząd uprzejmie prosi. zg 16 761

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: L. S. z podziękowaniem za wszystkie laski i dobrodziejstwa oraz na uproszenie dalszej opieki N. S. J. 5 zł. — T. B. 2 zł. — Z. S. 2 zł. — W. K. z prośbą o pomoc w ciężkim położeniu finansowym, o pomyślnie zakończenie procesu, 5 zł. — S. Winiecka z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze, 1 zł. — Inspektorowa Wanda Śniegocka, Zakopane, 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 323,36 zł.

Dnia 15 bm. wypłacono siostrze Winieckiej złożone w naszej administracji składki 25 zł na dom sierot na Śródece.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Seniorów Poznań-Jeżyce**, Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 16 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18.

— **Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej**, Próby zdobycia P. O. S. odbywają się dla członków S. M. P. w każdą środę od go-

dziny 18 do 21 w hali ośrodka przy ulicy Marcelińskiej oraz w każdą sobotę w ćwiczeniach „Sokola” przy Drodze Dębińskiej — **Sekcja Kajakowców „Czarci”** zwołuje na czwartek, 17 bm. godz. 20 zebranie plenarne do lokalu klubowego p. A. Kasprzaka, ul. Kilińskiego 15

— **Koło Absolwentek VI szkoły wydziału**

Unika się tego stosując stale
Esencję i Mydło
TATARO-CHMIELOWE

Orześć wywarioną
esencję i mydło jest
najlepszym środkiem
propylaktycznym prze-
ciwko procesom zapal-
nym skóry głowy, któ-
rych następstwem jest
włosienie się łupieżu.

30 lat doświadczenia! tysiące podziękowań

CENTRALNE LABOR. CHEMICZNE - WARSZAWA

nr 5 991

lowej. Zebranie plenarne odbędzie się 17 bm. o godz. 19.30 w szkole.

— **Zawodowy Związek Pracowników Ubezpieczeń Społecznych**. Dnia 18 bm. o godz. 19 odbędzie się w salce restauracji „Cechowej” przy ul. Sew. Mielżyńskiego nr 23 (wejście z podwórza), zebranie informacyjne.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **P. Walligóra**, Odpis wyroku tylko na żądanie. Wyrok może już być wykonany. Termin odwołania, zdaniem naszym, upłynął już w sierpniu. (K.)

— **Śluzak** — **Katowice**, Zakłady podobne istnieją, jednak na mniejszą skalę. Jeden jest w Warszawie, lecz adresu nie znamy. (K.)

— **S. S. Gulezna**, Radzimy wytoczyć skargę we właściwym sądzie grodzkim o wynagrodzenie za czas od 16. 7. do 31. 10 br. (czasokres wypowiedzenia) i odsetki. Radzimy się z tem pospieszyć. Wynagrodzenie za niewykorzystany urlop jest wątpliwe, jednak jeżeli pracodawca je obiecał, może Pani i to dołączyć do sprawy. (K.)

— **Ekmisja**, Czynsz ustawowy 59,45 zł. Niema innej rady, jak zamienić to mieszkanie na mniejsze. (K.)

— **Stała abonentka „Kur. Pozn.”** W sprawie zaopatrzenia ubogiej wniosek do Magistratu. W sprawie pożyczki konwersyjnej należało zwrócić się do Urzędu Pozytek Państw. w Warszawie, ul. Senatorska 29. (K.)

— **Czytelnik Kurjera Z. P.** Obowiązek gospodarza wzgl. zastępcy. (K.)

— **Poznań 150 zł.** Do naczelnika sądu grodzkiego w Świeciu. (K.)

— **N. N.** Owszem może Pan wnieść tą skargę. Radzimy polecić ją adwokatowi. (K.)

— **St. L. 100.** Trudno nam przepowiedzieć wynik takiego procesu. Sądzimy, że trwałby dość długo, wobec tego, iż Pan podniósłby pretensję o swoje bardzo poważne wkłady w przebudowę piekarni. Radzimy starać się o dobrowolne porozumienie. (K.)

— **Pelagja G. Poznań**, Ustawy takiej niema. Oplaty takie są dopuszczalne na podstawie dobrowolnej umowy. Nie radzimy potraczać z czynszu. (K.)

— **Świadeństwo ubóstwa**, Kasa gminna wzgl. pracownik w sporze. (K.)

— **A. U. M. G.** Konsulat R. P. w Chicago, 1500 N. Dearborn Parkway. (K.)

— **M. M.** Powinien Pan skierować swe zapytanie do zarządu Kasy Równowartości wkładu wynosi 2010 zł, jednak pieniądze utraciły wartość z powodu dewaluacji marki. (K.)

— **P. Br. Ossowski, Starogard**, Niema takiego biura. Adresu możnaby poszukać za pośrednictwem odpowiedniego konsulatu polskiego. (K.)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Gorące okłady? są najlepsze z niezawodnym termoforem marki Wimpassing-Semperit! Do nabycia we wszystkich właściwych sklepach. Zwracajcie uwagę na markę Wimpassing-Semperit! ng 6343

Dnia 14 listopada 1932 zmarł pracownik nasz, ś. p.

Franciszek Zdrojowy

przeżywszy lat 53.

W ś. p. Zmarłym stracił sumiennego i gorliwego pracownika.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 17 listopada 1932, o godz. 15.30 z domu żałoby przy ul. Łąkowej 9, na cmentarz w Dębou.

ng 6 418

Magistrat stoł. miasta Poznania.

We wtorek, dnia 15 listopada 1932 r., o godz. 11.30 zasnęła nagle w Bogu, namaszczonea Olejami św., najukochańsza, najlepsza i bardzo troskliwa matka, babcia, siostra, teściowa i stryjanka, ś. p.

z Niewiteckich

Jadwiga Barciszewska

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 18. b. m., o godz. 2.30 po poł. z Zakładu „Przemienienie Pańskie” na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Maza św. żałobna za duszę Drogiej Zmarłej nazajutrz w kościele Farnym.

W ciężkim smutku pogrążeni

zg 16 768

syn, synowa, wnuki i siostry.

Dnia 14. b. m. zmarł nasz najlepszy i ukochany Szeł współzałożyciel firmy Zjednoczone Zakłady Stolarskie, ś. p.

Tadeusz Wojciechowski

W Zmarłym stracił troskliwego opiekuna i pracodawcę, którego pamięć zachowamy na zawsze w sercach naszych.

Personel fabryczny

Firmy Zjednoczone Zakłady Stolarskie.

zg 16 760

W niedzielę, dnia 13 listopada 1932 r., zasnął w Bogu, zaopatrzony Sakramentami św., ś. p.

inżynier Adam Leszczyc Supiński

rotmistrz W. P. w rezerwie

emer. kier. działu GI. Warsz. Kol. w Bydgoszczy

przeżywszy lat 53. Wyprowadzenie zwłok odbędzie się w piątek 18 bm. o godz. 2.30 po poł. z domu żałoby, ul. Matejki 54 na dworzec kolejowy, poczem złożenie zwłok w grobowcu rodzinnym w Nowym Sączu. Msza św. odprawi się w sobotę, 19. b. m., o godz. 8.30 w kościele św. Michała.

W ciężkim smutku pogrążona

żona z dziećmi.

dg 1726

Osobnych uwiedomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Crematorium” Towarowa 25. Tel. 3180

W poniedziałek, dnia 14 listopada 1932 r., zmarł członek nasz, ś. p.

Tadeusz Wojciechowski

W Zmarłym stracił Towarzystwo gorliwego członka i wielkiego dobroczyńcę.

Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 17 b. m., o godz. 14.30 z domu żałoby, ul. Wybickiego 12.

Poznańskie Towarzystwo Pływackie, T. z.

Szanownych PP. Członków uprasza się o gremjalny udział w pogrzebie. dg 1721/2

W dniu 13. b. m. zmarł ś. p.

Dr. med. Bolesław Krysiwicz

W Zmarłym stracił jednego z najwybitniejszych przedstawicieli świata lekarskiego dzielnie zachodnich Jego kryształowy charakter, wysoka inteligencja, szlachetność i uprzejmość oraz głęboko pojęta etyka tak lekarska jak i ogólna, oto cechy, które Mu zjednały prawdziwy szacunek i poważanie w całym społeczeństwie.

Cześć Jego pamięci!

Związek Lekarzy P. P.

dg 1719

Obwód Poznański.

Choroby wątroby, kamienie żółciowe, choroby przemiany materji leczą zioła

CHOLEKINAZA H NIEMOJEWSKIEGO

Objawy kamieni żółciowych
Ból w bokach i dołku podbrzojowym (gdzie schodzą sie żebra) Pobolewanie w wątrobie. Skłonność do obstrukcji. Jeżyk obojętny. Odbijanie gazami. Gorzcy niesmak w ustach. Wzdęcia i burczenie w kioskach. Bóle i zawroty głowy. Podczas ataków: w dołku i wątrobie silny ból który sie rozchodzi ku stronie tylniej w pasie krzyżu i siega do łopatk. Wzdęcia brzucha rozsadzające żebra barcie na kieszki stolcowe. Niekiedy wymioty żółcia zimne poty żółtaczka. Blizsze szczegóły kręć w broszurze.

DR. MED. T. NIEMOJEWSKIEGO.

Do nabycia w laboratorium fizj. chemiznem „Cholekinaza”. Warszawa, ul. Nowy Świat 5. telefon 9-14-96 oraz w aptekach i składach aptecznych.

Cena pudełka zł. 2.60.

Na prowincje wysyła pocztą.

Broszury bezpłatnie

ng 6 422

Fortepian Blüthnera

skrzydło czarne koncertowe prywatna 52 morgi. żywy. marwie nowe 2500 zł okazynie na twy inwentarz. dobre budynki sprzedaż. Władysław Świątkow. powodu stosunków rodzinnych — skł. Lidzbark, plac Hallera 25. sprzedam. Oferty Orodownik — zdg 48 814 zd 45 837

Gospodarstwo

Kto zaryzykuje

kupno używanego

niepewnego samochodu

mogąc nabyć

nową piękną

nowoczesną

4-ro osobową karetkę

Model 508

za 7.200 zł.

Polski Fiat

Poznań, ul. Kantaka 10.

Tel. 20-91 Tel. 20-92

dg 1720

Piece żelazne

Kuchnie westfalskie

Rury i kolana

Armatury garniarzkie

Okucia do drzwi

Okucia do okien

Gwoździe i tańcuchy

Żelazo nit

Karnisze do okien

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza

Poznań, Szkoła 3

Tel. 35 12 i 35 43

Prz. 6 893-40.109

Wielki zakład

przemysłowy — tartak, bróbka drzewa, stolarnia, suszarnia śrutownik, tokarnia, obszerne 2 place, śliczna willa, budynki go.podarcze, szopy stodoła, własna kłównia, 2 place budowlane oraz 1 dom bliźniaczy z ogrodami sprzedam

H Rakowski,

Tartak par. wy

Leszno, ul. 17 Stycznia 17.

zg 16 759

Skóry

kuny, lisy, tchórki, zajace wlosie i t. d. place najwyższe ceny. Poczta 20 (sklep). zd 46 317

Restauracja Śniadania

dawn. A. Jasiak

Poznań, Sew. Mielżyńskiego 5 — Tel. 21-61

urządza w czwartek, dnia 17 b. m.

Wieprzobicie

mięso z kottla, kaszanki, bułczanki
 Specjalność: Nogi wieprzowe, peklówka, flaki
 na które Szanownych Gości, Sympatyków
 i Znajomych jaknajprzejmiej zaprasza

Niespodzianka A. Zieliński
 Zajac, Bażant, Bomboniera. gospodarz.

zg 16 765

**OSŁABIEŃ
BLEDNICE**

leczymy

HEMOGEN

oryginalny tylko
 z firmą **KLAWE**

zg 5 496

SAMOCHÓD

4 osob. limuzynę lub cabriolet 2—4 osób.
 mało używany, nowoczesny, tylko w nie-
 nagannym stanie za gotówkę **KUPIĘ**.
 Szczeg. oferty z danymi w/g ks. rejestr.
 ilością przebytych kilom. oraz ceną proszę
 kierować do **Biura Ogłoszeń „PAR”**,
 Al. Marcinkowskiego pod „Samochód”.

Pg 6 879 58 38

Dnia 18 listopada r. b. o godzinie 3 po południu sprze-
 dane będą przez komornika sądowego u spedytora Ka-
 weckiego w Gnieźnie przy ulicy 3 Maja 1:

garnitur pługów parowych

w dobrym stanie.

Wierzyceł.

ng 6 424

Dodatkowe losowanie 8%-owych Listów Zastawnych
 Zachodnio-Polskiego Towarzystwa Kredytowego Miejskiego
 w Poznaniu odbędzie się
 w **poniedziałek, dnia 5 grudnia 1932 r., o godz. 3 po poł.**,
 w lokalu Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu,
 ul. 27 Grudnia nr. 8. ng 6 426

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811)

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1 SPRZEDAŻE**Losy**

I. klasy najszczęśliwsze poleca
 kolektura Kedyzów Poznań Sie-
 roca 5/6 naronik Nowej.
 zg 32 065

Dwunastoosobowy

sztućce srebrny tani okazynie.
 Antykarnia. Marcinkowskiego
 28. Pg 6862-46-87

Meble W. Paetz

Wrocławskie 15 Poznań telefon
 19-04. Przyjmuje zamówienia —
 Upominki inkrustowane na
 gwiazdke zg 42 749

Eleganckie dobre**jadalnie**

solidna praca bardzo tania. Po-
 znański Dom Komisyjny. Domi-
 nikańska 3. Pg 6888 46 114

Lustro antyczne

wysokie podstawa okazynie.
 Poznański Dom Komisyjny. Do-
 minikańska 3. Pg 6887-46 113

Złoto, srebro, brylanty
 kupisz najtaniej tylko Poznański
 Dom Komisyjny. Dominikańska
 3. Pierścionki, zegarki, inna bi-
 żuteria okazynie. Pg 6886 46 112

Śniegowce, kalosze

okazynie. Poznański Dom Ko-
 misyjny. Dominikańska 3.
 Pg 6885-46 111

National

kasy jak nowe, okazynie tania.
 Lokal Licytacji. Wroniecka 4.
 Pg 6884-46 110

Dom

rodzaj willi. 6 ubikacji nowobud-
 owany ogrodem — 9 000 wpa-
 ty 7 000, przy Poznaniu, Bloch
 Długa 5. zg 47 292

Wentylatory

prądu stałego, zmiennego nowe
 sprzedają okazynie. Telefon 55-11.
 zg 47 212

Szklanki szlifowane
Kieliszki szlifowane
Porcelanę — Alpage
 najtaniej tylko wprost Wronie-
 cka 24. podwórko. Hurt Porcelany
 zg 47 757

Wełny

robotnikowe hurt. Oferty upra-
 szam Kurjer Poznański
 zg 47 756.

Akumulatory

stacyjne 110, 220 volt sprzedają
 okazynie. Frampol, Działuśskich
 3. zg 47 718

Tania parcele

1 morwa przy dworcu Poznań-
 Ławica. Cz. Szymański.
 zg 47 701

Sieć

rybacka 16 długa. Nowomiejski
 6 a. m. 25. zg 47 702

Wolant

wózek budki dobrym stanie. —
 Nowomiejski 6 a. m. 25.
 zg 47 704

Gospodarstwo

sprzedam 52 morgi budynki ma-
 sywne, żywy i martwy inwentarz
 pełne żniwa 7 km od Poznania
 Kicin. Maciej Luboszycki.
 zg 47 705

Dom

Poznaniu. 2 morgi ogrodu 8 000
 wpłaty 5 000. Wierchowski. Wa-
 ty Królowej Jadwigi 2.
 zg 47 709

Skład

papierni tania na sprzedaż. Oferty
 Kurjer Poznański zg 47 723

Nowoczesny

gabinet orzechowy okazynie. —
 Górna Wilda 65. Skład papieru.
 zg 47 728

Pokoje męskie

własnego wyrobu akuracje i z
 dobrego materiału wykonane
 kuchnie jadalnie sypialnie na-
 dzwyzaj korzystnie poleca Ma-
 zyn Mebl. Fr. Andrzejewski. ul.
 Wrocławskie 4 przy Starym Ry-
 nku. Pg 6 808 45 77

Lampe

wieszacz ozdoba naftowa gaso-
 wa sprzedam. Szkolna 10 a mie-
 szkanie 11. zg 47 20.

Piekarnia - cukiernia

w powiatowym mieście całkowi-
 tem urządzeniem 3 pokój i ku-
 chnia dobrze prosperująca w
 pełnym biegu z powodu obiecia-
 inno przedsięwzięcia, zaraz
 do nabycia. Oferty Kurjer Po-
 znański zg 1702

Restaurację

z koncesją mieszkaniem sprzedam
 w Gnieźnie ewent. zamienię na
 mieszkanie w Poznaniu. Oferty
 Kurjer Poznański zg 46 419

„Antyki“

meble używane wielk. wybór ce-
 ny najniższe. Flasiński. Woźna 9.
 Pg 6 800-57 497

Kredens

orzechowy burko i firane z po-
 wodu wyprawki, tania sprze-
 dam. Niegolewskich 7 m. 4.
 zg 47 193

Szafa

żelazna korzystnie na sprzedaż
 Złogoszenia Kurjer Poznański
 zg 47 233

Młyn turbinowo-parowy
 blisko Poznania — sprzedam.
 Czerdziesięć tysięcy. Kato-
 wice. Kopernika 4. Wierchula.
 zg 47 867

Mam

do oddania ca. 50 sztuk jałowic
 (w tem 16 cielnych) oraz byków
 do rozplodu w dobrym, jednoli-
 tym stanie z b. zarodowej obory
 rasy czarno-białej wschodnio-
 fryzkiej. Maj. Łęka opatowska.
 stacja Łęka powiat Kepno
 zg 47 868

Żelazo

sztabowe stale blachy osie re-
 sory podkowy hacale po cenach
 korzystnych. M. Matuszewski.
 Ska. skład żelaza św. Marc. 27
 tel 40 45. zg 1525

Nie kupuj mebli

zanim zwiedzisz centrale mebli
 Szpryngacz. Szwarczdz naprzeciw
 poczty — tam najtaniej.
 Pg 5 057 41 48

Tylko

7,90 zł

kosztuje anodowa 120 V.
 po odliczeniu opłaty 3-4-
 węgla ładowa-
 na akumulato-
 ra. Anodowa o gwa-
 rantowanej
 randowanej
 dobroci i zna-
 czenie wż-
 szem napię-
 ciu. Łącznie

bonus na 3 razowe bezplat-
 ne ładowanie akumulatora i
 danowego. Przekonajcie się jak
 tani aparaty radiowe, głośniki,
 nowoczesne lampy, radiowe.
 Pentody i lampy ekranowe po zł.
 25,00; żarówki elektryczne ba-
 terie i laski kieszonkowe. Na-
 deszły żarówki elektryczne o
 szczelności 5 świec. Wyr-
 biamy mokre anody nie wyma-
 gające ładowania, dostawamy
 wszystkie części do budowy tych-
 że „Ogniwo”. Poznań Wielkie
 Garbary 19 telefon 38-01.
 Pg 3079 42 165

Meble kuchenne

po każdej cenie sprzedaje Ko-
 niecki. Piaskowa 3. Wytwórnia
 mebli kuchennych. zg 40 488

Meble

tania wprost z składowi poleca
 K. Bakos ul. Wrocławska 1
 Most Chwaliszewski przy krzyżu.
 zg 45 902

Maszyny do pisania
 oraz wszelkie aparaty i maszyny
 biurowe naprawia najtaniej. Me-
 chanika. 27 Grudnia 20. telefon
 41-52. zg 47 000

Plaszcze zimowe nowe
 pozostałe z licytacji wyprzedaje
 po każdej możliwej cenie Woj-
 ciechowski. Licytator. Stawna 13
 zg 47 003

Jadalni

okazynie tania sprzedaje. Za-
 kład stołarski. Grobla 6.
 zg 47 012

Piekarnia

w centrum miasta w biegu z
 urządzeniem mechanicznym z
 zaraz do sprzedania. Złogoszenia
 Kurjer Poznański zg 47 014

Autodorożkę

tania sprzedam. Adres Kurjer
 Poznański zg 47 473

Manicury

175; 250; 350;
 koszyczek do
 szycia torebki
 damskie para-
 sokki laski te-
 monetki walizy.
 Ceny kryzysowe
 dam. Aleksander Thomas. Nowa
 5. zg 47 533

Okazyjnie

futro meskie norki tania sprze-
 dam. Aleksander Thomas. Nowa
 5. zg 47 533

Maszyna

do szycia damska. Półwiejska 23.
 m. 10. zg 47 479

Dywan

salonowy francuski
 rocznie wiazany 3x4 na sprzedaż
 St. Wesolek. Skarbowska 4 m. 8.
 zg 47 538

Solux

do naswietlań 2 000 świec okaz-
 ynie. Oferty Kurjer Poznański
 zg 47 540

1,70 żarówka

„Komet” krajowa gwarantowa-
 na Babiniego 7 przy placu Sa-
 pieżyńskim. Odsprzedajęcm. ra-
 bat. zg 47 343

Rowery

meski, damski tania sprzedam.
 Kopanińska 75. zg 47 457

Sztance (balans)
 sprzedam okazynie. Strzelecka
 23/24 mieszkanie 10. 9-12.
 zg 47 462

Wyżła

sukie (dobry strój) oddam dobre
 rzeczy gratis. powód wyjazdu. —
 Złogoszenia Kurjer Poznański
 zg 47 467

Miód pszczelny

dworski, jasny aromatyczny do
 wolewch ilościach najmniej 5 kg.
 cena 280. 1 kg dostawa. Probił
 żadać. Złogoszenia Kurjer Po-
 znański zg 47 468

Fortepian

krótki krzyżowy tania sprzedam.
 Zielona 1. mieszkanie 5.
 zg 47 546

Sprzedam

skład cukierków i ciastek mies-
 kanie Górna Wilda. Adres Ku-
 rier Poznański zg 47 504

Wille

7 pokojowa Puszczykowo sprze-
 dam 23 000. Oferty Kurjer Pozn.
 zg 47 506

Skład

kolonialny z urządzeniem i towa-
 rem, magiel przyjeżdżaj. pokój za-
 raz sprzedam. Adres Kurjer Po-
 znański zg 47 512

Parcele

3 000 m kw. sprzedam. Łazars.
 Nowakowski. Półwiejska 25.
 zg 45 523

Dog

8 mies. duński na sprzedaż. św.
 Marc. 62 m. 12. zg 47 583

Parcela

3 morgi — Szelag (naprzeciw
 cementarza ewangelickiego). Zło-
 goszenia: Naramowicka 21.
 zg 47 581

Pianino

czarne prawie nowe. Długa 14.
 mieszkanie 5. zg 47 570

Plaszcz

damski, granatowy futrzany kol-
 nierz sprzedam. Wierchulskiego 46.
 m. 24. zg 47 558

Kolonjalkę

mieszkaniem, towarem maglem.
 dzierżawa 80. — korzystnie sprze-
 dam. Jewasiński. Długa 8.
 zg 47 565

Biurko

lampy elektryczne. Mickiewicza
 27. m. 9 a. zg 47 597

Kolonjalka

mieszkaniem, magiel, towarem.
 centrum, objęcie 1 600 Rutkow-
 ski. Grobla 29. zg 47 600

Dom

składem śródmieściu Poznania.
 dochód 4 800. Cena 22 000 gotów-
 ka sprzeda. Dudek. Wielkie Gar-
 bary 34. zg 47 620

Skład galanterijny

w najlepszym położeniu Torunia
 sprzedam zaraz za gotówkę To-
 war wraz urządzeniem circa
 20 000. Złogoszenia Kurjer Pozn.
 zg 47 601

Do

sprzedania z powodu wyjazdu
 willa. pensjonat, dwupiętrowa.
 murowana komfortowo - nowo-
 czesnie urządzona dobrze prospe-
 rująca (dowody) bieżąca woda.
 częściowo centralne ogrzewanie.
 elektryczność, piec w uroczym
 położeniu. Zegiestowa. Zdroju.
 przesyła 40 ubikacji, wartość 154
 tysięcy zł (dowody) nie obciążona
 długiem hipotecznym za 135 ty-
 sięcy. Zegiestów Zdrój. Wojdani.
 zg 47 608

Samochody Renault

Luksusowe karety i kabriolety
 od 1 000. — Cieżarowe od 750
 kg do 14 000 kg. Cieżarowe z mo-
 torami Diesla rozpoczynają od
 3 500 kg. Traktory do 20 000 kg.
 Autobusy do 40 miejsc. Samo-
 chody pożarnicze. Dostawa czę-
 ści zapasowych. Przedstawiciel-
 stwo na Polskę D.H. Jerzy Zo-
 chowski. Warszawa. Plac Napo-
 leona 5. ng 6406

Samochody

nowe i używane różnych marek.
 Najwyższa dostawa części zapa-
 sowych do wszystkich samochod-
 ów. Remonty we własnych war-
 szatach D.H. Jerzy Zochowski.
 Warszawa. Plac Napoleona 5.
 ng 6407

Motocykle Sunbeam

najwyższej klasy Gen. Przedsta-
 wicielstwo na Polskę D.H. Jerzy
 Zochowski. Warszawa. Plac Na-
 poleona 5. ng 6408

Motocykle Sarolea

Modeli turystyczne sportowe.
 specjalne wyścigowe. Gen. Przed-
 stawicielstwo na Polskę. D.H.
 Jerzy Zochowski. Warszawa.
 Plac Napoleona 5. ng 6409

Gablotkę

w niku sprzedaż korzystnie. Po-
 nowski. Focha 73. zg 47 675

Magiel

domowa sprzedam. Zagórze 5 a.
 mieszkanie 2. zg 47 677

Lalki

wózek biały sprzedam. Jasna 3.
 mieszkanie 6. zg 47 682

Koncesję

tytoniowa posiadaczem sprze-
 dam, dobrze zaprowadzony skład
 papierosów, papieru i galanterii.
 Adres wskaże Kurjer Pozn.
 zg 47 653

Dom

dwupiętrowy. Saroleka Wielka
 sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
 zg 47 744

Jadalnia

stylowa polewana bardzo tania.
 Stolarska Bukowska 9.
 zg 47 742

100 parcel

budowlanych przy szosie okrojonej
 naronik Grunwaldzkiej sprzeda
 biuro parcelacyjne. Gajowa 4.
 telefon 78-31. zg 44 747/8

Parcele budowlane

przy Szosie Warszawskiej w stro-
 nie Głównej i bezpośrednio przy
 Osiedlach „Dom Własny”. Pra-
 ca wodociągowa kanalizacyjna. do-
 godna komunikacja. sprzedaje
 właściciel Małicki Droga Debiń-
 ska telefon 11 90.
 Pg 6605 6-45.50 61

Wózek dziecięcy

sprzedam. Matejki 35. parter.
 zg 47 577

Pianino

czarne krzyżowe jak nowe ma-
 szyn do szycia tania sprzedam.
 Podgórna 6. mieszkanie 5.
 zg 47 545

Kilka

mało używanych garniturów i
 ubiór angielski, tegę figurę
 sprzedam. Matejki 54. mieszka-
 nie 2. zg 47 611

Singera

krawiecka tania sprzedam.

Dom
jednopiętrowy z składem bławat-
ków w centrum miasta 50 km od
Poznania 25 000 sprzedam wpla-
ty 20 000. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 47 483

Kamienice
komfortowe, wspaniałe objekty.
dzierżawa 28 000, cena 220 000 —
wplata 80 000, dzierżawa 38 000
cena 275 000 wplata 150 000 Po-
średnicy wykluczeni. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 47 508

Kamienica
pięć sypialni, duże podwórze,
ogrod. dochód 14 000, cena 85 000.
Principalna ulica miasta kura-
cyjnego Krzesiński, Piekary 8,
zdg 47 697

Kamienice
komfortowa, dochód 20 000 za
128 000 wplata 70 000 sprda Pa-
pielski Piekary 18, I, zdg 47 673

Kamienica
komfortowa w śródmieściu Po-
znania 40 ubikacji z wolem 5
pokoiem mieszkanem do
sprzedania. Zgłoszenia powa-
żnych refektantów nie agentów
Kurjer Poznański zdg 47 732

Dom
placem najlepsze położenie w
Gdwinie sprzedam lub zamienię.
Poznań. Oferty Kurjer Poznański
zg 4207.

Kamienica
olbrzymi narożnik, blisko śród-
mieścia Poznania dochód 16 500
cena 105 000 wplata 70 000 sprda
„Kraus” Poczta 30, zdg 47 662

Kamienica
czteropiętrowa, wolne mieszkanie,
czynsz 17 400 sprzedam 105 000, —
Czarnecki, Marcina 62 II, zdg 47 785

Kamienice
centrum Poznania, dochód 5 000,
cena 32 000 wplata według umowy
sprzedam. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 47 784

7 PIENIĄDZ

Dam
10—15 000 zł pożyczki względnie
kaucje — szukam odpowiedniej
posady lub zastępstwa Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 47 102

Resztę
najcieńszych losów poleca
popularna kolektura Radomir-
skiego Aleje Marcinkowskiego 14,
zdg 44 612

Wspólnika
do pierwszorzędnego restauracji
centrum Poznania gotówka 5 000
poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 47 163

8 000
wypożyczyć na 1 hipotekę Oferty
Kurjer Poznański zdg 47 521

Mam
8 tys. zł proszę o solidną propo-
zycję lub pracę Oferty Kurjer
Poznański zdg 47 584

Listy
hipoteczne, kamienicach 30 000,
15 000 3 500 kamieniem wysokim
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 47 696

Pani
inteligentna otrzyma stałą posa-
dę za udzielenie pożyczki od 5 000
złotych. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 47 691

Dyskretnie
powierniczy Bank Właścicieli
Nieruchomości Poznań Piekary I
przy kupnie i sprzedaży nierucho-
mości nr 6021

Wspólnika
(chrześcijańska) poszukuje do do-
brze prosperującego wielkiego
przedsiębiorstwa gastronomicznego
delikatessowego (restauracja, bu-
delki, pokój do śniadań i handel ko-
lonialny), położonego w śródmie-
ściu w mieście wojewódzkim w
Małopolsce Wschodniej Wyma-
rana wolałaby 10 000 — do
12 000 dolarów. Tylko poważne
zgłoszenia do Włodzimierz Gi-
kowski, Lwów, Z. Chrzaniowski
nr 6425

Do 6 000
na hipotekę domu śródmieściu po-
szukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 47 773

20 tys.
poszukuje 1 hipotekę nieruchomości
z antyką, wartość przeszło
100 tys. Wszelkie gwarancje
12 proc. Oferty Kurjer Poznański
zg 1723.

Metalowca
z gotówką około 10 000 przymie
jako udziałowca do zaprowadzo-
nego przedsiębiorstwa w Pozna-
niu, możliwość ożenku. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 47 717

Wspólnika (czk)
z 15 000 — 20 000 poszukuje s
współpraca do dobrze rentujące-
go się przedsiębiorstwa przemys-
łowego. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 47 725

8 DO WYNAJĘCIA

Pokój
próżny 1—2 na uczownie kra-
wiecka śródmieście. — Półej-
ska 5 m 6

6 pokojowe
blisko parku Wilsona 1. piętro.
słoneczne, dobre, centralne ogrze-
wanie, komfort, odpowiednie zarząd
od gospodarza Oferty Kurjer
Poznański zdg 47 469

Pokój próżny
skromny parter podwórce cen-
trum wdzierżawę solidnym go-
spodarzu. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 47 471

2
pokój kuchnia Różana 6. Za-
wiadowca. zdg 47 524

Pokój
kuchnie wynajme. Osiedle Swa-
rzedzka 3 zdg 47 522

Mieszkanie sześciopokojowe
frontowe, pierwsze piętro, przy
Rynku Wileckim wprost od go-
spodarza do wynajęcia. Zgłosze-
nia 3 Maja 3 m 5 zdg 47 616

Dwupokojowe
z wygodami wprost od gospodar-
za zaraz. Marsz. Focha 121.
zdg 47 627

Trzypokojowe
komfortowe Łazarz dwupokojowe
w łazienka ul. Mickiewicza go-
spodarz wynajmie. „Pawilon”
Marszałka Focha 15. zdg 47 745

Ubikacje
obszerne, nadające się na handel
przemysł, składnice drukar-
nie, na wszelkie branże wynaj-
mie gospodarz W Garbary 39.
zg 4210

Mieszkanie
pokój kuchnia, słoneczne wynaj-
mie. Debiec Świerczewska 22 —
Garnarek zdg 47 641

7 pokojowe
mieszkanie II piętro Matejki 51.
od 1. 12. do wynajęcia. Oziadać
od 10. do 13.30. 17 do 19. Wia-
domość portiera. zdg 47 753

Trzypokojowe
mieszkanie za czynszem miesięcz-
nym, żądania gwarancja regular-
nej zapłaty Pałeczka 70 m. 5.
zdg 47 752

Dwa
czteropokojowe korzystnie Ozar-
necki Marcina 62 II zdg 47 747

Pokój
próżny małżeństwu. Helka Zy-
dowska 29 zdg 47 760

Sześciopokojowe
duże, słoneczne Sołacz. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 47 754

Do
oddania 2 pokoje z kuchnią. —
Adamska Kurjer Poznański
zdg 47 714

Jednopakojowe
dwupokojowe trzypokojowe
wekaze Kramarska 9 m. 1.
zdg 47 707

Pokój
próżny, używaniem kuchni lub 1
pokój z kuchnią dla małżeństwa
Oferty Kurjer Poznański
zdg 47 722

Trzypokojowe
mieszkanie wynajmie. — Adres
Kurjer Poznański zdg 47 727

Mieszkanie
4 pokojowe, przynależności, 4
poczekalni, przytulne, komfortowe
przy placu św. Józefa, nadają-
jące się również na biuro, jest
od 1. 12. za zwrotu kosztów
zupelnego remontu wprost od go-
spodarza do wynajęcia Agencji
wykluczeni. Adres wskaze Kurjer
Poznański zdg 47 731

6 lub 4
pokój komfortowy przy Matej-
ki, od grudnia. Oferty Kurjer
Poznański zdg 43 427

9 SZUKA MIEJSK.

3—4
centrum, górne emeryt, pewny
płatnik, czynsz miesięczny Of-
erty Kurjer Poznański zdg 47 231

Poszukuje
mieszkania 3—4 pokoi z wygo-
dami, tylko centrum od gospo-
darza. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 47 313

Starsze
bezdzielnie spokojne małżeństwo
szuka zaraz lub później wprost
od gospodarza mieszkanie 3-po-
kojowe. Poblize św. Marcin.
nie wyżej drugiego piętra. Powa-
żność płacenia czynszu gwaranto-
wana przez b. poważną instytucję
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 45460.

Wprost
od gospodarza poszukuje 3—4 po-
kojowe mieszkanie Jeży Łazarz.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 1 725

4—5
pokojowego od 15 grudnia lub 1
stycznia punktualny płatnik. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 496

Małżeństwo
bezdzielnie poszukuje próżnych 2
pokoi i kuchni wprost od gospo-
darza ewentualnie częściowo u-
meblowanych Oferty składac do
Kurjera Poznańskiego zdg 47 488

Poszukuje
2 pokojowego mieszkanie wprost
od gospodarza, okolica śródmie-
ście. Oferty Kurjer Poznański
zdg 47 476

Poważny
Związek w Poznaniu poszukuje
w centrum miasta wprost od go-
spodarza mieszkanie 3—4 pokoi
na biuro, bibliotekę i czytelnice.
Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera
Poznańskiego zdg 47 490

Czteropakojowego
szukam Plac zgory. Warunki
Kurjer Poznański zdg 47 534

2—3
pokojowego poszukuje majster
farmacji Zapłacie zgory. Adres
wskaze Kurjer Poznański
zdg 47 458

Poszukujemy
2 pokoi (jeden duży dla zebrań)
z podwórkiem, wspaniałe, kilkopoko-
jowego mieszkanie centrum Szcz-
gółowe oferty Kurjer Poznański
zdg 47 470

Pokój
z kuchnią śródmieście Jeżyce dla
młodego małżeństwa wprost od
gospodarza poszukiwany. Oferty
z warunkami do Kurjera Pozn.
zdg 47 489

Kolejarz
szuka pokoju z kuchnią czynsz
miesięczny. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 47 634

Inżynier
z żoną odnajmie dwa pokoje z
meblami lub próżne z używa-
niem kuchni najchętniej u star-
szych ludzi. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 47 788

8 000 zł
wypożyczyć za oddanie 3-pokojowe-
go mieszkania. Wiadomość
„Centrala” pośrednictwa Wierz-
biecie 27. parter. zdg 47 776

Profesor
poszukuje 4 pokoje. Pośrednicy
wykluczeni. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 47 775

Poszukuje
pokój kuchnia. Dam czynsz zgory.
Pośrednicy wykluczeni. Of-
erty Kurjer Pozn. zdg 47 774

3—4
pokoi poszukuje, dzierżawa zgory
Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 772

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
z osobnym wejściem, czysty, słonecz-
ny, solidnym panu do wynaj-
ęcia 1 12 — Plac Działowy 10
mieszkanie 9 zdg 1 652

Jedno-
dwuosobowy Zg. 3. m. 25.
zdg 46 817

Bezdzielnie
wyzdierżawia pokój utrzymanie
Oferty Kurjer Poznański
zdg 47 257

Rybaki
9 m. 8, jeden dwuosobowy u-
trzymaniem bez. zdg 47 487

Pokój
niekrepujący frontowy. Kreta 12.
mieszkanie 4. zdg 47 529

2—3
osobowy frontowy światło elek-
tryczne Grunwaldzka 17 m. 4.
zdg 47 531

Pokój
frontowy elektryczność Ogrod-
wa 10, mieszkanie 3. zdg 47 464

Jednospobowy
elektryczność. Półwiejska 38 a.
m. 15. zdg 47 549

Plac Wolności
10 m. 13 frontowy elegancki z
pierwszorzędnym utrzymaniem
1—2 osobom lift elektryczny, la-
zienka. zdg 47 553

Poszukuje
dwie inteligentne osoby lub jedną
pokój ładny elektryczność Grun-
waldzka 29 m. 9 zdg 47 552

Małżeństwu
zaraz. Wielkie Garbary 48 m. 11
zdg 47 580

Rzeczypospolitej
9. m. 8 zdg 47 576

Małżeństwu
lub 2 panom, Focha 71. m. 19.
zdg 47 571

Pokój
zaraz wynajme. Rossa. Reja 3.
zdg 47 589

Panu
Półwiejska 33 II. lewo.
zdg 47 568

1—2
pokoje dla 2 panów wzgl. małżeń-
stwa używaniem kuchni zaraz
lub 1. 12. Przecznicza 2. m. 8.
zdg 47 564

Pokój
niekrepujący zaraz. Kreta 6.
mieszkanie 15. zdg 47 562

Centrum
pokój Seweryna Mielżyńskiego
22 m. 8. zdg 47 563

Centrum
dwuosobowy, dobrym utrzy-
maniem Fr. Ratajczaka 15 m. 3.
zdg 47 617

Pokój
u samotnej osoby. Św. Wojciech
8, mieszkanie 9. zdg 47 623

Operze
pokój wynajme. Libelta 3. m. 4.
zdg 47 625

Grunwaldzka
17 I. jedno, dwuosobowy utrzy-
maniem obiady bez. zdg 47 626

Niekrepujący
przy Kaponierze Bukowska 9.
mieszkanie 1. zdg 47 700

Małżeństwu
używanie kuchni. Jeżycka 45.
parter, prawo. zdg 47 694

Pokój
Jeżycka 43. m. 7 zdg 47 660

Pokój próżny
do wynajęcia Madalińskiego 11.
mieszkanie 8 zdg 47 485

Pokój
frontowy światło elektryczne za-
raz lub od pierwszego Fłowa.
Plac. Karmelicki 1 a II. pstr. obok
kościółka Bożego Ciała.
zdg 47 542/3

Tanio
dwuosobowy. Wierzbicie 58. m.
17. zdg 41 977

Pokój
bardzo obszerny, elektryczność,
telefon 41-46. Nowomiejski 6 a.
m. 25. zdg 47 703

Centrum
jedno — dwuosobowy centralne
ogrzewanie telefon łazienka od
zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 47 629

Panom
dwadzieścia Wrocławka 13. m.
11. zdg 47 639

Słoneczny
dobrze umeblowany elektrycz-
ność zaraz lub później Skryta 2.
mieszkanie 8. zdg 47 787

Elegancki
Cieszkowskiego 8 m. 9.
zdg 47 730

Jedno-
dwuosobowy Kreta 6. m. 2.
zdg 47 750

Pokój
frontowy czysty widok Park
Wilsona dobre utrzymanie tele-
fon centralne ogrzewanie bar-
dzo korzystnie od zaraz Sowin-
ska Matejki 58 m. 5
zdg 47 761

Plac Wolności
13. m. 10 tylko solidnemu.
zdg 47 759

Ciepły
czysty. Wielkie Garbary 4 — 8.
zdg 47 713

12 SZUKA POKOJU

Dwuosobowego
skromnego własna pościela. uży-
waniem kuchni, poszukuje star-
sze państwo okolica Pl. Wolności
Oferty cena Orodownik Wielko-
polski zdg 45 803

Dwuosobowy
czysty, dobrze umeblowany mie-
krepujący, okolica Przecznicza.
Grunwaldzka Mickiewicza po-
trzebny zaraz Zgłoszenia z po-
daniem warunków do Kurjera
Poznańskiego zdg 47 484

Od
1 grudnia jednospobowy niekre-
pujący bardzo czysty, cichy, la-
zienka parter I. chętnie dzielnice
willowe okolica Mostu Teatral-
nego Warunki Kurjer Poznański
zdg 47 491

Pan
na etatowej posadzie poszukuje
pokoju 1 12. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 47 517

Pokoiku
15 zł. Oferty Kurjer Poznański
zdg 47 579

Niekrepującego
elektrycznością centralnem, u-
trzymaniem poszukuje 1. 12 —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 569

Pokoju
elektrycznością poszukuje urzęd-
nik. Oferty cena Kurjer Pozn.
zdg 47 615

Pokoju
z klaki lub niekrepującego mał-
żeństwo bezdzienne. Pościel wła-
sna. Oferty cena Kurjer Pozn.
zdg 47 624

Próżnego
ciepłego, z używaniem wodociągu
elektryczności na pracownię po-
szukuje pan. Dokładna cena Ku-
rier Pozn. zdg 47 654

Telefonem
pokój centrum kilka godzin dzien-
nie potrzebny. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 47 782

Poszukuje
pokoju na warsztat krawiecki.
parter, piętro Oferty Kurjer Po-
znański zdg 47 716

Czystego
jasnego z używaniem telefonu.
możliwie centrum poszukuje sta-
ły lokator od grudnia. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 47 724

13 LOKALE

Pokój
krawcowej na pracownię Św.
Marcin 69 m. 8. zdg 46 924

4 ubikacje
handlowe 1. piętro Podgórska
włone, dzierżawa korzystna
Oferty Kurjer Poznański
zdg 47 064

Wysokie sutereny
ul. Słowackiego 18 5 dachy po-
koi jako ubikacje handlowe wy-
dzierżawie od 1 stycznia 1933 —
Zgłoszenia: telefon 66 89
Pr 6384-43 100

2 pokoje
na biura z osobnym wejściem.
długim korytarzem, dzierżawa
miska zaraz do wynajęcia A.
Schneider Gwarna 12 tel. 21 45.
zdg 47 495

Skład
bez mieszkania wydzierżawie. —
Bukowski. Górna Włda 114.
zdg 47 559

Poszukuje
się dzierżawy lokalu nadającego
się na skład rzeźniczy z przy-
ległym do tego mieszkaniem w
większym powiatowym mieście.
Oferty do Kurjera Poznańskiego
go pod zdg 47 606

Lokal
wielki i ubikacje tanio wydzier-
żawie. Św. Marcin 63. parter.
zdg 47 684

Sklep
centrum miasta wynajmie. Oferty
„Par” Al. Marcinkowskiego 11.
pod 46.108. Pr 6392-46 106

Ubikacji
fabrycznej poszukuje „Ster” Po-
znań Noskowskiego 3.
Pr 6383-58 40

Sklepy
duże suche. Żydowska 38.
zdg 47 770

14 DZIERŻAWY

Willa w Solaczu
tuż przy przystanku tramwajo-
wym składająca się z 6 pokoi i
przynależnościami oraz pięknym
ogrodem słonecznym położonym
do wydzierżawienia zaraz lub od 1.
12 na dogodnych warunkach —
wprost od właściciela Oferty Ku-
rier Poznański zdg 47 525

Dzierżawy
600 — 700 — 1 000 — 1 400 — 1 700
mórz prima objekty do oddania
Pośrednicy wykluczeni. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 47 507

Restauracja
kawiarnia, centrum miasta kura-
cyjnego nowoczesnie urządzona
nowe bilardy francuskie pełna
koncesja. Objęcie 7 000 złotych
Krzesiński Piekary 8.
zdg 47 698

Szukam
rzeźnictwa z urządzeniem, mie-
szkaniem lub ubikacji na takie
w Poznaniu lub na prowincji.
Oferty Kurjer Poznański
zg 4206.

16 OSOBISTE

**Spółdzielnia Mieszkanio-
wa Pracowników
Państwowych**
w Poznaniu Osiedle ogłasza że
na walnem zgromadzeniu w dniu
18. 5. 1932 r. zmieniono § 26 sta-
tutu zmniejszając udział z 1 000
zł na 100 zł Spółdzielnia gotowa
jest na zadanie zaspokoić wszy-
stkich wierzycieli których wie-
rzności istnieć będą w dniu
ostatniego ogłoszenia wzgl. zło-
żyć do depozytu sądowego kwoty
potrzebne na zabezpieczenie wie-
rzności niepłatnych lub spora-
nych. Wierzycieli, którzy nie
zgłoszą się do Spółdzielni w prze-
ciągu trzech miesięcy od tego
dnia

Zbożowiec

samotny, poszukuje współzyciela ewentualnie towarzysza życia z kapitałem najmniej 5000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 769

24 NAUKA

Tanganille
przebieg karnawału
uczy Ola Antoszkowska
Zielona 3 Pz 6 756 44.86

Kursy Tańców
Wituszkowskich
śiedm złotych, Marcina 34.
Pg 6610-58.80

Francuzka
dyplomowana nauczycielka udziela francuskiego przygotowuje do dyplomu konwersacji, tłumaczenie z polskiego i niemieckiego na francuski listy handlowe wyraża groźnię nmiarkowane Wady Zgłoszenia Augusta 1 m. 8. zdg 47 492

Pewne
towarzystwo poszukuje krojeźnicy celem udzielenia 3 miesięcznego kursu kroju dla swych członków. Oferty z podaniem ceny skierować do Kurjera Poznańskiego zdg 47 463

Matematyk
specjalność matematyka fizyka, udziela korepetycji przygotowuje do matury. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 464

Ulgowy kurs tańców
nowoczesnych
rozpoczynam 21. bm Średzińskiego, Strzelecka 8. zdg 47 601

Angielskiego
udziela dokładnie tanio rodowitą również zbiorowo. Ratajska 23, m. 14. zdg 47 720

25 MUZYKA

Pianino
do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 45 156

Bandonista
i skrzypek potrzebni. Wekaże Kurjer, Pozn. zdg 47 618

TEATRY

Teatr Polski: Dziś „Made-moiselle, Devala. Czwartek, 17. 11. „Made-moiselle“.

Teatr Wielki (Opera): Dziś „Dolly“. Piątek, 18. 11. „Dolly“, o godz. 8. (Przedst. wykupione). Sobota, 19. 11. o godz. 8 „Tosca“ występ W. Wermińskiej. Niedziela, 20. 11. o godz. 3 „Dolly“, ceny zniżone.

Teatr Nowy: Dziś „Poprostu truć“. Czwartek wiecz. 17. 11. o godz. 8: „Plac Paryski 13“. Piątek wiecz. 18. 11. o godzinie 8: „Plac Paryski 13“.

Komedia Muzyczna: Dziś, wiecz. o godz. 8: „Pod białym koniem“. Czwartek, 17. 11. wiecz. o godz. 8: „Wiktorja i jej hu-zar“. Piątek, 18. 11. wiecz., o godzinie 8: „Wiktorja i jej hu-zar“.

„Cyryl Olympia“. Dziś i codziennie wielki program światowych atrakcyj.

Kina Apollo i Metropolis
to rekord taniości
i dobrych programów

dz 1519

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Dawid Golder“. **Aurora:** „W matri szpiegów“ i „Pięć dni strachu“. **Corso:** „Księżna Tarakano-wa“. **Colosseum:** „Pająk“. Edmund Lowe.

Metropolis: „Legion ulicy“ **Muza:** „Ułani ulani chłopcy malowani“.

Orzeł: „Bohaterski Patrol“ oraz „W krainie złota i śmierci“.

Odeon: „W szponach grzechu“.

Roxy: „Romantyczne Panny i Praktyczne Mamy“

Renaissance: „Sensacja Cyrku Roxy“

Słońce: „Frankenstein“.

Sfinks: „Serce na bruku“ — Camilla Horn

Tecza: „Władcy Miłości“

Wilsona: „W śladach kłamstwa“.

26 ROZRYWKA**Kino „Muza“**

Marszałka Focha 23. Łazarz. — Ułani... ulani... chłopcy malowani. zdg 47 743

Kino Wilsona, Łazarz
W śladach kłamstwa Gary Cooper, Emil Jannings. zdg 47 778

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Elektromonter
poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 47 132

Pianista
(acordeon) młody pierwszorzędnie sytuowany wolny 1 grudnia. Miejsowość obojętna. Szaszek Piotrków Trybunalska. Restauracja Morawskiego. zdg 47 366

Panienska
inteligentna kochająca dzieci — przyjmie posadę na prowincji z zyciem do dzieci lub starszej osoby. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 444

Techniczna dentystyczna
znająca pracę kaurczukową. w złości również operatywnie poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 47 355

Pracznka
poszukuje prania Oferty Kurjer Poznański zdg 47 380

Krawcowa
domowa rutynowana szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 381

Szofer
inteligentny szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn zdg 47 373

Ogrodnik
żonaty, bezdzietny 20 lat praktyki, obeznany z wszelkimi pracami w ogrodnictwie, szkółkarstwie oraz bartnictwie, pracował we większych ogrodnictwach Niemiec, Polsce, posiada dobre świadectwa poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 375

Do właścicieli ziemskich
Samotny siodlarz z 10 letnią praktyką szuka posady w majątku. Oferty Kurjer Pozn zdg 46 224

Dziewczyna
uczniwa z dobrem samodzielnym gotowaniem poszukuje posady zaraz lub 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 544

Uczniwa
sumienna panienska w krytycznym położeniu prosi o jakiegolwiek zajęcie domowe Oferty Kurjer Poznański zdg 47 499

Panna
uczniwa kochająca dzieci pragnie przyjąć posadę od 1. 12. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 47 493

Asystent
aptekarz (egzam wojewódzki), władający językiem niemieckim, 10 letnią praktyką poszukuje zastępstwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 481

7 000 zł
posiadam szukam posady gdzie ulokować? Oferty Kurjer Pozn zdg 47 526

Pracznka
dobrze poleconą poszukuje prania Oferty Kurjer Poznański zdg 47 527

Posługi
gotowaniem praniem lub bez poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 528

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem z praniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 532

2 panienki
poszukują posady jedna do zycia i robotek druga do dzieci. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 47 465

Osoba
inteligentna znająca życie i haftowanie mokra udziela lekcji polskiego i niemieckiego poszukuje posady do dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 518

Hafciarka
poszukuje posady w domu i poza dom wykonuje wszelkie hafty kolorowy monogramy męskie, fi let. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 47 505

Kucharka
dochożca z dobrem gotowaniem poszukuje odpowiedniej posady lub posługi zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 510

Posługaczka
czysta, uczniwa poszukuje posady lub urzędniczą biur na przedpołudnie Oferty Kurjer Poznański zdg 47 411

Młoda
przystojna panienska szuka posady do restauracji lub cukierni od zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 590

Krawczyni

zdolna która pracowała w pierwszym sztywnym salonie miod. szuka posady w domach 4 zł dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 519

Panienska

znająca polski, francuski, niemiecki przyjmie posadę do dzieci kilka godzin dziennie względnie na cały dzień z przerwą obiadową. Odrabianie lekcji z specjalnym uwzględnieniem francuskiego z paryskim akcentem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 586

Służąca

uczniwa spokojna gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od 1 grudnia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 588

Kucharz

kawaler poszukuje posady w restauracji lub na wsi Oferty Kurjer Poznański zdg 47 592

Dziewczyna

z prowincji poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Poznański zdg 47 594

Księżkowa

bilansistka biegła kasjerka-maszynistka znająca wszelkie prace biurowe, język polski, niemiecki poszukuje natychmiast posady. — Oferty Kurjer Pozn zdg 47 560

Dziewczyna

sierota lat 20 inteligentna do wszystkiego pomocy w składzie. dzieci poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 47 566

Dziewczyna

starsza, uczniwa z dobrem świadectwem do wszystkiego poszukuje posady do starszych państwa od 1. 12. 32. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 567

Dziewczyna

wiejska do wszystkiego, najchętniej do dzieci z zyciem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 599

Z czystym sumieniem
polecić mogę mego
długoletniego administratora
z wyższym wyksz., bardzo
dobrego rolnika i organiza-
tora. Zgłoszenia do Kurjer:
Poznańskiego pod zg 16 764

Poszukuję

posady jako strzelec polowy, może się zająć podwórzem, dobry łepiciel drapieżników kłusowników, znam się na hodowli zwierząt, bażantów — ryb, karp z własnym psem i bronią. Na żądanie służę kaucją. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 47 602

Kucharka - gospodyni
znająca bardzo dobre gotowanie i pieczenie i zaprawy poszukuje posady samodzielnie. Świadectwa dobre. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 604

Służąca

uczniwa, z dobrem gotowaniem, praniem, prasowaniem, dobrymi świadectwami, lat 27, 5 lat w lepszym domu poszukuje posady w lepszej rodzinie od grudnia. Gertruda Waskowiak Rawicz Batorego 21, m. 4. zdg 47 609

Inteligentna

panienka z bardzo dobrej rodziny Polka lat 24 poszukuje posady do dzieci lub do pomocy pani. Zna gospodarstwo domowe, szycie i haftowanie. Warunki wolne, utrzymanie oraz skromne wyżywienie. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 621

Szukam

posady z gotowaniem do wszystkiego, najchętniej do starszych osób. Łask. oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 47 609

Skromne

dziewczyna ze wsi poszukuje posady z gotowaniem z średnim wynagrodzeniem od zaraz. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 47 630

Karmelkarka

biegła poszukuje posady lub innego zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 679

Samodzielną

biegła trykotarka i pończozar-ka, poszukują pracy od zaraz. Łakowa 19, m. 5. Jakubowska. zdg 47 680

Pielęgniarka

inteligentna dobrze poleconą szuka posady do noworodka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 688

Absolwentka

Szkoły Wydziałowej poszukuje jakiegolwiek posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 746

Panienska

dobrej rodziny prosi posadę, poczytującą składzie, piekarskim lub innym. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 741

Bezrobotny

inwalida wojenny oficer poszukuje pracy jako bankowiec w korespondencji i księgowości. Również pisze biegle na maszynie i stenografuje. Udziela także lecji przedmiotów zawodowych handlowych. Zgłoszenia uprasza. Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, ul. Koźła 8, pokój 5 telefon 39 97. zdg 47 497/8

Ogrodnik

kawaler lat 28 obeznany do brze w swym zawodzie poszukuje posady zaraz. A Długiewicz Poznań. Górczyn Ksiedza Skorupki 15. zdg 47 692 8

Kucharka

samodzielną poszukuje posady do wszystkiego z sztywnym prasowaniem ewentualnie jako przychoźnia Oferty Kurjer Poznański zdg 47 736

Pracznka

zawodowa, uczniwa poszukuje prania 4 zł. dziennie. W. Garbary 19. piekarnia. r. 4191

Służąca

do wszystkiego z gotowaniem szuka posady zaraz Oferty Kurjer Poznański zdg 47 665

Polecam

bardzo uczniwa pracowita skromna dziewczyna. Matejki 59, m. 2. telefon 65-08. zdg 47 628

Posługaczka

szuka posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 47 630

Fryzjerka

manikurzystka szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 631

Przyjmuje

pranie w domu i poza dom, ceny przystępne. Skarbowa 21, m. 24. zdg 47 633

Sierota

poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 47 635

Dziewczyna

z prowincji poszukuje pracy od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 763.

Dzielną

ekspedientka, starsza z dobrymi długoletnimi świadectwami poszukuje posady w piekarni; składowe spożywcze lub innej branży. Złoży 400 zł kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 762.

Poszukuję

posady z gotowaniem do wszystkiego pensja obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 712

Optyk

fotograf, mechanik fachowość — przyjmie posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 703

Pokojowa

dobrymi świadectwami pierwszorzędna obsługa praniem, prasowaniem i zyciem, z powodu wyjazdu państwa od 1 stycznia lub zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 720

Sierota

poszukuje posady lub posługi — ewentualnie u samotnej osoby. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 47 721

Inteligentna

panienka dwudziestodwuletnia — prosi o jakiegolwiek posadę ewtl. za utrzymanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 726

Zbożowiec

młodszy dzielną znającą książkowość korespondencje maszynowe skromne wymagania miejscowości obojętna Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 967

Na raty
miesięczni
EXPRESS 20 zł

Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Pz 5 068

Młody detektyw

zdolny rachmistrz książkowy, zna prace tak biurowe, gospodar- cze jak i handlowe szuka posady. Łaskawe oferty upraszam do Kurjera Pozn. zdg 46 756

Szukam posady

w biurze u dzieci albo na dom. mam domu. Mam dobre wykształcenie, języki polski, niem. ang. franc. i znam wszystkie prace biurowe. Pierwszorzędne referencje i świadectwa Oferty Kurjer Poznański zdg 46 838

Kucharz

szuka posady w restauracji lub na wsi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 088

Krawiec

damsko - męski poszukuje pracy poza dom. Adres Kurjer Pozn. zdg 47 087

Księżkowa - kasjerka

z kaucją szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 47 075

Dziewczyna

do wszystkiego z gotowaniem lubiacza dzieci szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 175

28 WOLNE MIEJSCA**Teatr**

miejscowy zaangażuje wykwalifikowanych aktorów i aktorek. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 822

Uczniwa

znajdzie pomieszczenie posadę; wspóludział. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 259

Osoba

dopomagać założeniu kancelarii realizowanie projektu innej, otrzymanie stanowisko mieszkanie Oferty Kurjer Poznański zdg 47 258

Artystka

uczniwa zajęcia sekretarki wszystko wolne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 398

Mag. farm.

co najmniej i roczna praktyka przyjmie od 1 i 33 konc. Apteka pod Lwem Oczerski, Pom. z podaniem wynagrodzenia i referencji. zdg 1461

Dziewczyna

do wszystkiego rzetelną gotowanie pranie od zaraz. Plac Nowomiejski 10 a. Zgłaszac 17-18. zdg 47 500

Sierota

składu piekarskiego zaraz. Grodzka 18 m. 7. zdg 47 593

Uczennica

uczeń potrzebni. Fryzjera Dąbrowskiego 41a. zdg 47 676

Posługa

Skarbowa 3, m. 6 zdg 47 655

Szukam

posługaczki. Dąbrowskiego 56, m. 6. zdg 47 719

Uwaga

Kilka zdolnych wymownych pa- panów przyjmujemy od zaraz. — Sensacyjna nowość Wysoka 11 m. 26. zdg 47 434

Kuśnierka

potrzebna zaraz Matejki 61, III, lewo. zdg 47 551

Służąca

uczniwa czysta do wszelkich prac z gotowaniem zaraz. Matejki 6, m. 2. zdg 47 539

Akwizytor

rutynowany potrzebny Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 573.

Kucharka

dobra siła z pierwszorzędniemi referencjami z lepszych domów potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 622.

Kasjerka

dobrej prezencji na wyjazd. Zyciora. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 614.

Nauczycielka- wychowawczyni

do dzieł od 3 do 10 lat potrzebna zaraz do małego miasteczka. Zgłoszenia z dołączeniem odpisu świadectw i żądaniem wynagrodzenia skierować do Kurjera Poznańskiego zdg 47 603

Służąca

do wszystkiego Za Bramką 6 restauracja zdg 47 473

Tancerka

z kostiumami potrzebna Hala Tatrzańska ul. Noskowskiego. zdg 47 712

Agent

do sprzedaży nowoczesnego aparatu zakładom fryzjerskim. Duży zarobek. Oferty Kurjer Pozn zdg 47 781